The Latvian newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

LATVIJA

A M E R I K Ā

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60 Tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

SATURDAY, MAY 24, 1958. 42./683. n-rs. SESTDIEN, 1958. G. 24. MAIJĀ 8. gads

VASARSVĒTKOS

MĀC. ARNOLDS LŪSIS

„. . . Bet jūs dabūsat spēku, kad Svētais Gars būs nācis pār jums. Un jūs būsat mani liecinieki . . . līdz pašam pasaules galam."

(Ap. darbi 18.)

Ir trīs spēki, kas var pārveidot pasauli, un, to darot, atstāt dziļas pēdas cilvēces vēsturē.

Pirmais spēks ir — vara. Rupja, fiziska vara. Vara, kas nepazīst nekādu žēlastību. Vara, kas nesaudzīgi satriec un iznīcina katru pretinieku. Vara, kas izmanto un attaisno visus līdzekļus savu mērķu sasniegšanai.

Varai vienmēr ir piederējusi izcila loma cilvēces vēsturē. Tās pieminekļi ir atrodami Ēģiptē, kur vergu tūkstoši cēla templus un piramidas faraoniem par godu, Romā — un Sibirijā, kur divdesmitā gadu simtenī risinājušies lielākie noziegumi, kur nepieredzētas vergu masas palīdzējušas veidot tirannu iecerētos rūpniecības pasākumus.

Otrs spēks, kas var pārveidot vēsturi, ir — nauda. Protams, vēstures skatuvē tie, kas cenšas valdīt ar naudu, parasti ir veikli paslēpušies aiz kulisēm, jo viņi nemēdz rādīties atklātībai. Bet naudas vara ir drausmīga. Laikam tieši tagad, kopš ASV kā lielvalsts ir sākusi runāt līdzi pasaules politikā, nauda ir kļuvusi par vienu no tiem faktoriem, kam vēstures veidošanā tiek piešķirta vislielākā nozīme. Jo ASV valstsvīri domā, ka visu var nopirkt ar naudu un visu var samaksāt ar naudu. Ar naudu amerikāņi cenšas nopirkt sev draugus un uzpirkt sabiedrotos. Ar naudu tie grib atlīdzināt par savu naīvo politiķu kļūdām 2. pasaules kaŗa laikā. Ar naudu tie grib samaksāt par vilšanos, kāda radusies zemēs aiz dzelzs aizkara, un par upuŗiem, kādi nesti tur, kur tautas mēģinājušas nokratīt verdzības važas.

Bet ir vēl kāds trešais spēks, kas atklājas pasaules vēsturē. Un tas ir — gara, vai, tieši izsakoties, Svētā Gara spēks, kas nāk no Dieva, un ko Kristus ir solījis dot saviem ticīgajiem: „Jūs dabūsit sēku, kad Svētais Gars būs nācis pār jums . . ."

Savus mācekļus izsūtot pasaulē, Kristus tiem nedod līdzi ne pilnu maku, ne varas simbolu — zobenu. Kristus tiem nesola cita spēka, kā vien to, kas „nāk no augšienes" . . . Bet — visai cilvēka dzīvei un katrai personībai šī Svētā Gara dāvana, kas saņemta no augšienes, ir uzspiedusi un uzspiež jaunu zīmogu. Bailīgos Svētais Gars atbrīvo no bailēm. Kūtros un vienaldzīgos Svētais Gars modina raženam darbam un cēlai sūtībai. Pašlabuma meklētājus Svētais Gars dara par citiem labа darītājiem. Varu un varmācību Svētais Gars cenšas uzvarēt ar mīlestību. Svētā Gara spēkā vienpadsmit nemācīti, vienkārši vīri izgāja pasaulē. Un — uzvarēja pasauli!

*

Bet mērķis, kādēļ mēs saņemam Svētā Gara dāvanu, ir ierobežots. Svētā Gara dāvanu mēs saņemam tikai tādēļ, lai mēs varētu būt Kristus liecinieki . . . „Un jūs būsit mani liecinieki kā Jeruzālemē, tā Zamarijā, un līdz pašam pasaules galam."

Svētā Gara spēkā un Svētam Garam mūsos darbojoties — Dievs grib celt pasaulē savu baznīcu ar Kristus evaņģeliju.

Kristus mācekļi nesaņēma Svētā Gara dāvanu tādēļ, lai, Kristum aizejot, viņi varētu izklīst un labāk izkārtot katrs savas personīgās darīšanas. Pēterim Svētā Gara dāvana netika dota tādēļ, lai viņš mācītos veiklāk izmest savus tīklus un izdevīgāk pārdot sazvejotās zivis Kapernauma tirgū. Matejam Svētā Gara dāvana netika dota tādēļ, lai viņš atgrieztos savā muitnieka būdā un veiklāk iekasētu nodevas . . .

Visi, kas Pirmos Vasarsvētkos saņēma Svētā Gara dāvanu, saņēma to, lai būtu Kristus liecinieki. Liecinieki — līdz pašam pasaules galam.

Vēsture un kristiešu vajāšanas Padomju Savienībā pierāda, ka kristīgā draudze vēl joprojām aug un veidojas un pastāv Svētā gara spēkā. Un mēs varam droši teikt, ka „elles vārtiem to nebūs uzvarēt." Zīmīgu piemēru tam dod kādā no Rīgas saņemtā vēstulē lasāmie vārdi: „Lieldienu rītā pie pareizticīgo katedrāles bija tāds dievlūdzēju saplūdums, ka kārtību uzturēja jātnieku policija . . . Krievu vidū bija redzami arī virsnieki — ar visiem ordeņiem un spožām paletēm." . . . Un tas notiek tur, kur četrdesmit gadus kristīgie ir vajāti, slepkavoti, izsūtīti un tirannizēti!

Arī šeit, trimdā, mēs bieži vien dzirdam Ijāba vēstis par mūsu laicīgo organizāciju darba grūtībām un šķietamo garīgo apsīkumu. Par trimdas draudzēm to, laikam, nevarētu teikt. Kādēļ? Tādēļ, ka arī trimdas draudzēs atklājas Svētā Gara spēks un varenība. Protams, arī tām ir savi trūkumi, arī tur ir vērojamas nepilnības, lietas, kas būtu pārkārtojamas un pārveidojamas. Bet tās tomēr aug un veidojas. Un mūsu visu lūgšana Vasarsvētkos ir šī:

„Dzīvais Gars, no Dieva nāci,
Patiess Dievs no mūžības.
Mūsu sirdīs dzīvot sāci,
Lai no Tavas pilnības
Gaisma, spēks un prieks mums tiek —
Sirds lai tukša nepaliek."

VECĀS PĒDĀS

ITALIJAS PARLAMENTA VĒLĒŠANU PRIEKŠVAKARĀ — MASKAVAS PIEDĀVĀJUMS

Londonā. Monotonā precizitāte, ar kādu Padomju Savienība piedāvā mieru un sadarbību Rietumu pasaulei tieši tajos brīžos, kad tur paredzētas konferences vai vēlēšanas, atkārtojās šonedēļ, kad padomju valdība izsacīja vēlēšanos parakstīt neuzbrukšanas līgumu ar Italiju. Oficiālā notā Italijas sūtnim di Stefano Padomju Savienības ārlietu ministrs Gromiko šī gada 21. maijā piedāvāja Italijai neuzbrukšanas līgumu, tai pašā laikā viņu iepazīstinādams arī ar kādu Maskavas plānu draudzības līgumam abu valstu starpā.

Padomju Savienības politika, protams, nav jāmeklē piedāvājumu tekstā. Maskava, kas vienmēr tik ļoti uztraucas par Rietumu lielvalstu, jo sevišķi Sav. Valstu, jaukšanos citu nāciju iekšējās darīšanās, piedāvādama neuzbrukšanas un draudzības līgumus Italijai, ir visnepārprotamākā veidā izdarījusi tieši to, ko tā tik skaļi mēdz nosodīt. Un, proti, 25. maijā Italijā notiek jauna parlamenta vēlēšanas. **Ar savu piedāvājumu Padomju Savienība nav gribējusi panākt neko citu, kā vienīgi stiprināt itāliešu komūnistu pozicijas vēlēšanu kampaņas laikā, vienlaicīgi vājinot valdošos kristīgos demokratus.**

DAŽOS VĀRDOS

⊕ Šais dienās Rietumvācijas un Kanadas valdības noslēgušas līgumu par 500 tonnu Kanadas urāna eksportu uz Rietumvāciju 5 gadu periodā.

⊕ Pirmo posmu 60.000.000 dol. 6 līniju autoceļam Toronto no Hamberas upes līdz CNE laukuma rietumu malai atklās 1. augustā.

⊕ Kanadas ārlietu ministrs Smiss paziņojis, ka turpmāk ASV pārņems tālo ziemeļu atrās radara aizsardzības sistēmas izbūves un uzturēšanas darbus arktiskajā apgabalā.

⊕ Toronto pilsētas robežās, sākot ar 27. maiju, kājniekus par ielas krustošanu pie sarkanām ugunīm varēs sodīt ar 5 dol. naudas sodu.

⊕ Kanadas statistikas birojs paziņojis, ka pirmo reizi vēsturē kanadieši pagājušā gadā par alkoholiskiem dzērieniem izdevuši $1.42.000.000! Alkohola patēriņš kopš 1946. g. vairāk kā dubultojies.

ALA's 7. kongresa Detroitā prezidijs: no kreisās — S. Rudzītis, A. Gulbis, I. Vītiņš, prof. P. Lejiņš, A. Svenne, V. Klīve, L. Vīksna, V. Ķikulis, B. Albāts. B. Roziņa foto

Saimnieciskais atslābums mazinās

PREZIDENTS EIZENHAUERS SASKATA LIELISKU NĀKOTNI AR NEIEROBEŽOTĀM IESPĒJĀM

Ņujorkā. Uzrunājot saimnieciskās mobilizācijas konferenci Ņujorkā, Sav. Valstu prezidents Eizenhauers klausītājiem uzsvēra, ka saimnieciskais atslābums sāk pamazām mazināties. Spriežot pēc prezidenta izteikumiem, pēdējie mēneši jau ir rādījuši noteiktu rūpniecības nostabilizēšanos, un ir tikai laika jautājums, kad pienāks diena, kad saimnieciskais atslābums būs palicis vairs tikai nepatīkama atmiņa, un brīdinājums, kas kādreiz var notikt arī vislielākajā pārticības un attīstības kalngalā.

MŪSU EMIGRĀCIJAS MISIJA

ATPLŪDI JAUNATNES SAJŪSMĀ PAR VISU AMERIKĀNISKO

Sūtņa Dr. A. Spekkes runa ALA's kongresā Detroitā

Komūnistiskās pasaules iekarošanas dogma pašreiz sasniegusi savu augstāko stāvokli. Šī dogma stāv it kā krustceļos: vai traukties vēl tālāk līdz universālai valdīšanai, vai tai jāsāk norietēt? Kā lielinieku vadoņi domā par šo savu krustceļu brīdi, to mums skaidri norāda nupat pirms pāris nedēļām teiktā runa Maskavā. Runātājs ir viens no partijas vadošām personām, otrās paaudzes ideologiem — Pospelovs. Nu vairs neesot iemesla runāt par Padomju Krievijas ielenkumu . . kapitālistisko valstu puses, tagad drīzāk jāsakot, ka „kapitālistu kungi katrs savā zemē redz sevi sociālisma pieaugošo ideju ielenkumā."

Tas skan skaisti lielinieku ausīm. Bet kāda izskatās īstenība? Kas bija Poznaņas un Ungārijas nemieru taisītāji? Cik jūsmīgi saņem lielinieku vadoņus Austrumvācijas strādnieki? u. t. t. Lepni iedomīgajā lielinieku tēlotajā ainā jau labu laiku redz lielas plaisas un, Krievijas tā izslavētajā „sabiedrībā, kurā vairs nav šķiru", tieši tur starpība dažādo sociālo nogrupējumu starpā ir ekonomiskajā, ir citā ziņā tik liela, cilvēka prātam tik pazemojoši liela, kā nevienā citā valstī.

Pieminēsim to plaisu, jau ideoloģisko, ne tikai vairs taktisko vien ,kas šķiŗ komūnistus no sociāldemokratiem. Nedaudz vairāk kā pusgadu simtā šī plaisa kļuvusi arvien dziļāka, šķiet, tagad vairs nepārejama.

Lielinieku diktātūra, kas mūsu dienās dažkārt jo ērmīgi kontrastē ar tās pamatsloganu: proletāriešu diktātūra arvien vairāk ieiet lielas imperijas ekspansijas rāmjos, visu laiku slēpa savu ideoloģisko laborātoriju noslēpumu. Tur tika krātiņā turēta un pa spundi baŗota komūnistiskās pasaules jaunatne. Bet kad nu laiku vēji ierāva šajās cieši slēgtajās telpās straujo notikumu grūdienus, izrādījās, ka rezultāti bijuši pavisam citādi, nekā bija iecerējuši durvju sargi.

Laiku ritenis nestāv uz vietas. Jo spilgti tas redzams krievu zemē, kur šī gadu simta sākumā drūmie terroristi vārdos un darbos kļuvuši par šo mūsu laiku valdniekiem. Kas notiks ar tiem tālāk?

Visvaldonīgākie faktori, kas iespētu noteikt pasaules rītdienas seju, manuprāt, ir divi: 1) straujais demokratiskais pieaugums pasaulē un nepieredzēti straujais techniskais progress, kam mūsu zemes lode, šķiet, kļuvusi pārāk šaura.

No marksisma - ļeņinisma sociālajiem sasniegumiem nav ceļa atpakaļ, ir tikai ceļš tiem pāri. Ideoloģiski tas jau ir, manu-

(Nobeigums 2. lpp.)

STĀVOKLIS ALŽĪRIJĀ SĀK UZLABOTIES

MILITĀRAIS REŽĪMS ALŽĪRIJĀ LABVĒLĪGI IETEKMĒ KĀ ALŽĪRIEŠU MOSLEMIEŠUS, TĀ ARĪ NACIONĀLISTU NEMIERNIEKUS

Alžīrā. Lai cik neticami tas arī izklausītos, notikumi Alžīrijā sāk apstiprināt baumas, ka militāristu režīms vienā nedēļā paveicis daudz vairāk nekā franču politisko partiju vēlētās valdības spējušas pēdējos trīs un pus gados.

Alžīrijas kaŗam neparasti optimistiskas ir pat oficiālās, apstiprinātās ziņas. Situācijas uzlabošanās tiek balstīta uz trim punktiem: ģen. Salāna amnestijas solījums tiem nacionālistu nemierniekiem, kas pārtrauks cīnīties un noliks ieročus; militāristu režīma nodibināšanās Alžīrijā, kas gandrīz maģiskā ātrumā palīdzēja uzlabot eiropiešu un moslemiešu attieksmes, un ģen. de Golla preses konference Parīzē.

Ziemeļafrikā valda cerība, ka ministru prezidents Pflemlēns ar Alžīrijas situāciju nespēs tikt galā un ka prezidents Koti būs spiests aicināt ģen. de Gollu. Tā kā pēdējo Francijas valdībā grib redzēt arī Alžīrijā varu pārņēmušie militāristi, tad de Golla atnākšanu vien jau varētu ieskatīt par lielu plūsu Francijas problēmu atrisināšanā.

Militārā režīma rezultātā Alžīrijā notikušas vairākas ļoti grūti izskaidrojamas pārmaiņas. Vispirms, vietējie moslemieši kļuvuši daudz draudzīgāki pret eiropiešiem un nenoskaidrotu iemeslu dēļ pārtraukuši nacionālistu nemiernieku atbalstīšanu. Dažādas labvēlīgas zīmes manāmas arī nemiernieku izdarībās. Tā, piemēram, nacionālistu nemiernieku kustība starp Alžīriju un Tunisiju, un Alžīriju un Maroku gandrīz apklususi.

Franču militārā vadība, kas ģen. Salāna amnestijas piedāvājumu ieskatīja vairāk par propagandas žestu un nevis par praktisku soli nacionālistu nemiernieku vienotības jaukšanai, ar pirmajiem piedāvājuma radītiem panākumiem bija vienīgi pārsteigti.

JAUNATNE JĀIESAISTA ALGOTĀ ORGANIZĀCIJAS DARBĀ

ALA's kongresā Detroitā ieradās sūtnis Dr. A. Spekke, LNAK valdes pr-dis A. Svenne un vairāki amerikāņu valstsvīri.

Detroitas latviešu nelielā kolonija, kuŗā ir apm. 800 locekļu, bija darījusi visu iespējamo, lai cienīgi uzņemtu Amerikas Latviešu Apvienības kongresa locekļus. Kongresa rīcības komitejas priekšsēdis bija latviešu apvienības Detroitā enerģiskais priekšsēdis S. Rudzītis. Delegātu skaits šinī kongresā bija mazāks kā citos kongresos. Vistālāko ceļu bija mērojis Dienvidkalifornijas latviešu biedrības pārstāvis Agrums. Citi delegāti bija ieradušies no Denveras, Colo., Grand Rapidiem, Kalamazū, Klīvlendas, Mineapoles. Vairākas attālākās organizācijas bija savus delegātus izraudzījušas no Detroitā dzīvojošo tautiešu vidus. No Ņujorkas bija ieradies parastais kongresa „dzelzs inventārs".

Latviešu kongresu, kā jau mūsu laikrakstā minēts, ieradās apsveikt divi ASV Kongresa locekļi un Detroitas pilsētas padomes priekšsēde Mērija Beka, kuŗai latvieši ir pateicīgi par to, ka 18. novembrī virs Detroitas pilsētas valdes nama plīvo Latvijas karogs, bet 14. jūnijā Latvijas karogs tur plīvo pusmastā. Apsveikuma telegrammu kongresam bija piesūtījis Mičigenas gubernātors Viljems. Vietējais laikraksts „The Detroit News" bija ievietojis rakstu par latviešu kongresu ar illustāciju, kuŗā redzams mūsu sūtnis Dr. A. Spekke.

Kongresa pirmajā dienā, 16. maijā, vispārēju ievērību guva priekšsēža prof. P. Lejiņa paziņojums par Kultūras fonda goda balvām un pēc tam priekšsēža sniegtais pārskats par ALA's darbību 1957./58. g.

Apskatot pag. gada darbību, prof. P. Lejiņš minēja iesniegumu valsts sekretāram Dallesam sakarā ar ASV vēstniecības Maskavā sekretāra apmeklējumu Mārupes kolchozā pie Rīgas. Saņemtā **atbildē valsts departaments paziņoja, ka ASV valdība nav grozījusi savu nostāju attiecībā uz Baltijas valstīm un neatzīst to inkorporāciju.** Pēdējās dienās nosūtīts iesniegums ASV delegātam Apvienotajās Nācijās ar lūgumu pacelt latviešu tautas apspiešanas jautājumu pie AN pastāvošās minoritāšu aizsardzības apakškomisijā. ALA's priekšsēdis ir ievēlēts par valdes locekli Visamerikas konferencē komūnisma apkaŗošanai.

SKOLĒNU SKAITS PIEAUG

Skolēnu skaits pieaudzis, bet ziedojumi samazinājušies

Iepriekšējā kongresā Filadelfijā nopietnas pārrunas izraisīja fakts, ka latviešu skolu un skolēnu skaits samazinājušies. Tagad var paziņot, ka šī slīdošā tendence apstājusies, un skolu skaits, tāpat arī skolēnu skaits, nedaudz pieaudzis. Kā iepriecinoša parādība jāatzīmē arī tas, ka nākuši klāt vairāki jaunās paaudzes skolotāji. Turpretim, kā negātiva parādība jāatzīmē fakts, ka šogad ziedojumos Kultūras fondam ienācis mazāk kā iepriekšējos gados — tikai 5.000 dol. Visā ziedojumu akcijā ir tikai viens ziedojums 100 dol. apmērā, pārējie visi ir sīki ziedojumi. Ja latvieši tik vien var saziedot savai kultūrai ,tad jāatzīst, ka kaut kas nav kārtībā.

ALA'ā par biedriem ir 163 organizācijas, kas atrodas 29 AS valstīs. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, to skaits samazinājies par 8, kas izbeigušas darbību. ALA's administrātīvo izdevumu segšanai pag. gada novembrī sarīkota īpaša ziedojumu akcija, kas devusi 4.471 dol.

PAR KULTŪRAS DARBINIEKU KADRIEM

Mums ir nopietni jādomā par latviešu kultūras darbinieku kadra radīšanu, kas saņem atalgojumu. Pirmajos gados mēs dzīvojām cerībās par Latvijas drīzu atbrīvošanu. Trimdai ieilgstot, dabiski rodas atslābums. Nevar prasīt no cilvēkiem, lai tie gadiem ilgi upurē savu darba spēku, organizējot dažādus latviešu pasākumus. Jārod iespēja, lai šie cilvēki atrastu šinī darbā arī savu eksistences bazi, kā tas ir parasts amerikāņu organizācijās. ALA'ā ir tikai viens pilnu laiku atalgots darbinieks, bet tādu vajadzētu 2—3. Lai latviešu kultūras un sabiedriskā dzīve varētu plaukt, Amerikā ir nepieciešami 20—30 atalgoti darbinieki. Pusi no tiem varētu izvēlēties no vecākās paaudzes, kas izglītību baudījuši Latvijā, bet otrā puse būtu jāsagatavo no mūsu jauniešiem, kas izauguši trimdā. Jauniešiem, kas studē Amerikā, jādod iespēja atrast atalgotu darbu arī latviešu organizācijās, kas nodrošinātu viņu eksistenci.

Revīzijas komisijas sekretārs A. Zvēriņš nolasīja revīzijas komisijas protokolu, kuŗā ALA's valdes darbība atzīta par sekmīgu.

Debatēs par ALA's darbu izteicās V. Lambergs no Bostonas, ka lieli darbi nav sasniedzami bez entuziasma. ALA's pr-dis atzīst, ka trimdā vairs nav degsmes un latviešu lietas jākārto ar algotiem darbiniekiem ALA izvēlējusies savus darbiniekus ne no to vidus, kas gribētu strādāt ar entuziasmu, bet aiz politiskiem apsvērumiem.

Agrums no Dienvidkalifornijas aizrāda, ka nevar runāt par ideālisma trūkumu, ko pierāda Dienvidkalifornijas biedrības, kas apvieno 600 latviešu, lielā atsaucība ALA's aicinājumam. Prof. P. Starcs domā, ka apsīkst cilvēku garīgās intereses un tādēļ kultūras pasākumi nevar zelt.

Kultūras biroja vadītājs J. Kadilis ir neapmierināts, ka nav pildīts pag. gada ALA's kongresa lēmums par līdzekļu savākšanu Kultūras fondam, kādēļ lūdz sevi atbrīvot no amata. Ir aprēķināts, ka latvieši nosūtījuši saiņus uz dzimteni apm. 1 miljona dol. vērtībā. Tas pierāda, ko varam. Ja Kultūras fondam ziedots tikai 5.000 dol., tad jāatzīst, ka kaut kas nav kārtībā. Vairāki runātāji, kam pievienojās arī kongress, atzina, ka Kadilim nav iemesla atteikties. Pēc debatēm kongress atzina ALA's valdes darbību par sekmīgu un izteica tai atzinību.

VĒLĒŠANAS

Par priekšsēdi aklamācijas kārtībā ievēlēja atkal prof. P. Lejiņu, ko kongress uzņēma ar skaļiem aplausiem. Kā atzinību par viņa darbu, divas tautietes — Ose-Stunda un B. Austriņa no Kalamazū atsūtījušas prof. Lejiņam pēc Tirzas parauga darinātu cimdu pāri. Viena no gaidām pasniedza priekšsēdim rozes.

(Turpinājums 8. lpp.)

APVIENOTĀ VĪRU KOŖA VIESTURS KONCERTS TORONTO

25. maijā, pl. 5 p.p. koris koncertēs Kanadas leģiona zālē. 22 College St. Diriģents J. Cīrulis (pa labi koŗa priekšā). J. Līgera foto.

LATVIJA

> **Draugi grib mūs asimilēt,**
> **Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,**
> **Bet mēs gribam palikt latvieši.**
> **Archibīskaps T. GRĪNBERGS**

MŪSU EMIGRĀCIJAS MISIJA

(Pārnesums no 1. lpp.)

prāt, palicis stāvot, tas sāk iekšēji dekomponēties. Lai jauna pasaule varētu dzīvot jānāk jaunām iespējām, lai strauji pieaugošās ļaužu masas varētu noturēties mūsu pasaules lodes virsū. Kad jaunā technika būs šīs iespējas radījusi, tad cilvēki varēs iespēt arī garīgi pārvarēt to ideoloģisko tukšumu, kurā ir iebraucis marksisms - ļeņinisms.

Vai nu šā vai tā, bet ir parīt pasaulei jāizskatās pavisam citādai, nekā mēs to esam redzējuši un pieredzējuši. Apmēram pirms mēneša Čikāgā runāju par asajiem pagriezieniem cilvēces vēsturē. Mēs nu dzīvojam vienā no tādiem.

Ko tālā skatījumā cilvēces vēsturē nozīmējusi 1)uguns, 2)ritenis, 3) zirgs, 4) šaujamo ieroču izgudrošana. Ir teikts, ka ar pulvera un grāmatas izgudrošanu ir sākusies jauno laiku vēsture. Šaujamie rīki ne tikai pārvērta toreizējās sabiedrības sociālo struktūru (feodālismu, bruņniecību, tie pārvērta pat pašu peisažu).

Kas nu būs ar mums rīt un parīt? Cilvēku prāts ir atraisījis atomu baigos spēkus, bet vai šis prāts spēs arī savaldīt cilvēku naidu, skaudību un godkārību? Ne tikvien savaldīt krizes brīžos, bet arī suverēni valdīt par šīm pārāk cilvēcīgām īpašībām?

Noslēgumam vēl dažus vārdus par mums pašiem. Sajūtu kā savu pienākumu izteikt dažus brīdinājumus, piemērotus mūsu pašreizējos apstākļos:

1) Atkārtoti uzsveru, ka t. s. pārtautošanās nav saprotama pārāk elementāros jēdzienos un pārāk īsos laika sprīžos. Emigrācija ir tikpat veca kā pasaules vēsture, un lūdzu neiekrist illūzijās, domājot, ka tas tautietis, kas neapmeklē latviešu sabiedriskos pasākumus, vai tas jaunietis, kas lepni cenšas nerunāt latviski, jau būtu pārtautojušies. Īstais viņu pārbaudījums — kaučū tā nebūtu traģēdija — nāks tad, kad viņiem dzīves ziņa, viņu raksturs būs jāpieskaņo un jāiekļauj svešas dzīves, svešu apstākļu diktātā. Šis pārbaudījums nebūt nav noliekams vienas paaudzes laikā.

2) Palikšana pusceļā ir bīstama. Tas ir gaužām negants vokabuls. Tas nav mans izgudrojums.

3) Brīdinu pārāk neizolēties. Pa šo lielo zemi apkārt braukdams, esmu atradis labu skaitu tautiešu ,it sevišķi no vidējās un vecākās paaudzes, kas nevar iedzīvoties jaunajos apstākļos. Viss te ir tā kā nevajag, viss nepiemērots un svešs. Tā ir bēdīga stāja, un man šo cilvēku no sirds žēl. It sevišķi tādēļ, ka šai viņu stājai nav ritdienas. Šī zeme viņiem nekad nebūs kaut cik pieņemama vieta, bet mīļās Latvijas, kas atmirdz viņu garīgā skata priekšā, tās Latvijas arī vairs nav. No līdzīgas stājas jātiek laukā.

Bet rūpīgi vērojot paisumu un bēgumus jauniešu vidū, var konstatēt pirmo gadu romantiskās sajūsmas atplūdus par visu amerikānisko. Es neieteiktu iekrist otrā neauglīgā izolācionisma ekstrēmā viņu pašu un mūsu latviskās lietas dēļ.

Beigās vēl par mūsu pašreizējās emigrācijas īpatnējo lomu, misiju, sūtību. Bija laiki, kad tiecās domāt, ka šī latviešu emigrācija ne- [illegible] granti. Mūsu emigrācija nav sevišķi atšķirīga, piemēram, no hugenotu bēgšanas no Francijas, no armēņu izklīšanas pasaulē, no [illegible] turku varmācības dēļ, no poļu 1830./31. g. revolūcijas bēgļiem, kas piekaisīja visu Rietumeiropu, kur toreiz radās slogans: Polijas vārds nozīmē tos nacionālās problēmas vistraģiskākos veidus.

Vārdi misija, sūtība skan tādā kā mesiāniskā tonī, kā apmēram 19. g. s. beigu pasaulē izkaisītiem žīdiem viņu cionisms, kā basku emigrantiem Dienvidamerikā viņu karstās ilgas pēc viņu svētā Gernikas ozola. Nedomāju, ka varētu atrisināt līdzīgas problēmas, bet ja nu tiešām gribam kaut ko pilnīgi īpatnēju iezīmēt mūsu pēdējā latviešu emigrācijā, tad to gan lai neaizmirstam, ka tā norit pavisam īpatnējos vispasaules notikumos, kuru ritms ir reibinošs.

Neaizmirsīsim mūsu tautiešu pieķeršanos lielajām tautiskajām manifestācijām, piemēram, Dziesmu svētkiem, neaizmirsīsim arī to pašaizliedzīgo akciju, ka brīvie latvieši cenšas glābt kā mācēdami savus tuvākos dzimtenē. Vai tamlīdzīgas parādības nav cienījamas un jaukas liecības par latviešu tautas gara dzīvo spēku un vienību?"

Kad kongresa locekļi skaļi aplaudēja sūtnim, kad tas bija beidzis savu runu, sūtnis teica: „Es jau jūs nemaz tik daudz neslavēju."

Gundu Galdiņu un Oļģertu Bernau salaulāja māc. A. Lūsis 17. maijā Sv. Jāņa baznīcā Toronto. Foto A. Jānītis

Privātpolitiķu lietā

Toronto latviešu partiju birojs mūs informē par sekojošo:

Pēc laikrakstu ziņām R. Kronbergs biroja vārdā rakstījis ministru prezidentam J. Difenbeikeram kādu vēstuli un saņēmis arī atbildi.

Agrākais Toronto latviešu partiju birojs turpina darboties (priekšsēdis J. Lejiņš, sekretārs J. Čekuls) un tanī joprojām darbojas partiju - dibinātāju vairāki pārstāvji, bet R. Kronbergs no biroja izstājās 1957. g. 20. oktobrī un atpakaļ nav vairs uzņemts, kāpēc nav tiesīgs rakstīt biroja vārdā. Arī LNAK padome atzinusi, ka R. Kronbergs biroju pārstāvēt nevar un viņa vietā apstiprinājusi citu personu.

Birojs 1957. g. nolēma, ka dažādus ierosinājumus valdībai turpmāk virzīs caur LNAK.

LNAK saskaņā ar šo savu lēmumu lūdz visas organizācijas un personas varbūtējos ierosinājumus sūtīt tai, jo vienīgi saskaņota rīcība sola panākumus.

Par nožēlojamu un nosodamu kvalificējama darbība, ja piesavinās neesošas pilnvaras un rīkojas pretēji divu minēto organizāciju lēmumiem.

Ziedojumi

Izsakām sirsnīgu pateicību tautiešiem par atsaucību aprūpes līdzekļu sagādē Lieldienu akcijas ietvaros.

Ienākuši ziedojumi: invalidiem $88,50, trūkumvietējiem Vācijā $22,00, trūkumcietējiem Austrijā $22,50, veciem ļaudīm $85, saiņiem uz Sibiriju $69,00, palīdzībai dzimtenē $18,00. Kopā $305,00

Minētās summas nosūtītas pēc augšminētā sadalījuma.

DV Sv. Katarīnes nod. valde

IEROSINĀJUMS ETNISKĀ PARKA IERĪKOŠANAI

The Young Men's Canadian kluba vadība iepriekšējā nedēļā bija sasaukusi Toronto dzīvojošo etnisko grupu pārstāvju sanāksmi, lai pārrunātu pilsētas vecākā N. Fillipa ierosinājumu par etniskā paraka izveidošanu Toronto pilsētā. Šāda ideja nav gluži jauna, jo līdzīgs parks jau kopš 1916. gada ir ASV, Klīvlendā — Clevelands Cultural Gardens, kuŗa ierīkošanā līdz šim piedalījušās 18 tautības, to starpā arī lietuvieši. Šinī parkā redzamas katras tautības raksturīgākās īpatnības ne tikvien daiļdārzniecības stilā, augu izvēlē un sakārtojumā, bet arī architektoniskajos veidojumos, tēlniecībā u. t. t. Līdz ar to parks zināmā mērā attaisno savu kultūras dārza nosaukumu.

Par līdzīgu parku, vai pareizāki sakot, par pajāņu dārzu jau pirms 3 gadiem sākusi domāt arī japāņu grupa Toronto, iesniedzot pilsētas valdei konkrētus priekšlikumus, kas tanī laikā gan noraidīti.

Par ‚sava stūrīša" izveidošanu kādā no jau esošajiem parkiem pirms pāris gadiem domājuši arī latviešu dārzkopji, bet, jautājumu tuvāk apsveŗot, tas tālāk netika virzīts.

Tagad pilsētas vecākā N. Fillipa ierosinājums, kā to etnisko grupu pārstāvju sanāksmē ziņoja Young Men's kluba vadītājs J. Bollton un pilsētas valdes pārstāvis architekts K. Lawrie, varētu tikt realizēts, ja etniskās grupas par to izrādītu pietiekamu interesi un gatavību tajā piedalīties. Šo ierosinājumu atbalsta un iespējamo palīdzību apsolījis pilsētas parku daļas vadītājs G. Bell. Pilsētas valde etniskam dārzam paredzējusi Sherwood parku, kas atrodas pie Eglintona ielas, austrumos no Mount Pleasent ielas. Tā atrašanās vieta, liekas, izdevīga, jo nokļūšana turp iespējama arī ar publiskiem satiksmes līdzekļiem. Sherwood parks pašreiz ir tikai daļēji izkoptā stāvoklī; to veido kokiem apaugušas gravas, kā arī plaši līdzenumi. Pilsētas valde uzņemtos visus uzmērīšanas darbus, nepieciešamo zemes sagatavošanu, arī ceļu, strūklaku ierīkošanu un tamlīdzīgu parka izdaiļošanu. Iespējama arī kopīgas estrādes celšana koncertiem un citiem brīvdabas uzvedumiem.

Katrai etniskai grupai būtu jārūpējas par savas izvēlētās daļas izveidošanu, kas saistīts ar darbu un vajadzīgo stādu un citu materiālu iegādi. Parastos kopšanas darbus,kā zālienu pļaušanu, tīrīšanu u. t. t. uzņemtos pilsētas parku daļa. Zināmas summas parka ierīkošanai var sagaidīt arī no pilsētas valdes līdzekļiem, kas tiktu paredzētas budžetā.

Pašreiz šis ierosinājums būtu pārrunājams etnisko grupu centrālām organizācijām, iepazīstoties ar Sherwood parku uz vietas un izdarot rakstveida iesniegumus, ko varētu virzīt tālāk pilsētas valdei. Pēc apmēram 4 nedēļām tad sasauks nākošo etnisko grupu pārstāvju apspriedi, kurā varēs iztirzāt jau konkrētus priekšlikumus. Pirmajā sanāksmē piedalījās dāņu, norvēģu, igauņu, latviešu, lietuviešu, japāņu, vāciešu un ukraiņu pārstāvji. No latviešiem šajā sanāksmē piedalījās LNAK izraudzītais pārstāvis E. Lazda, bet otrs LNAK pārstāvis K. Zariņš nebija ieradies.

Vērojumi pirmajā sanāksmē liecina, ka etniskām grupām par šāda veida parka ierīkošanu ir dzīva interese, bet tā realizēšana lielā mērā atkarīga no pilsētas valdes atvēlētiem līdzekļiem. Tomēr neatkarīgi no tā, savu nacionālo un kultūrālo īpatnību izcelšanai katrai tautībai bez nepieciešamā darba būs jāziedo arī zināmi līdzekļi. Jādomā, ka katra tautība darīs visu iespējamo, lai savu daļu izveidotu skaistāku un reprezentātīvāku, jo šādam etniskam parkam var būt ļoti liela nozīme ne tikai vietējo kanadiešu sabiedrībā, bet arī tūristu aprindās. Tādēļ latviešu līdzdalība šīs idejas reālizēšanā būtu ļoti vēlama un nopietni apsveŗama. Latviešu daļai būtu iespējamā pilnībā jāparāda mūsu nacionālā kultūra, kas kalpotu tautas un valsts brīvības centienu propagandai. No šī viedokļa raugoties, ar daiļdārzniecību vien nepietiks, bet talkā jānāk arī tēlniecībai, architektūrai u. c. Parka daļā varētu ietilpināt brīvības cīņām simbolisku pieminekli vai padomāt pat par latviskiem ieejas vārtiem,varbūt arī par kādu celtni, līdzīgu Brīvdabas mūzejam u. t. t. Protams, tas viss nav panākams vienā gadā un tas prasīs daudz darba un uzņēmības, kur ar skaistiem vārdiem un idejām vien nepietiks, bet nepieciešama būs vienota griba un visu tautiešu atbalsts.

Ja LNAK izšķirtos par aktīvu piedalīšanos etniskā parka veidošanā, tad pēc piemērotas vietas izvēles Sherwood parkā būtu vēlams sagatavot latviešu daļas projektu, izsludinot sacensību līdzīgu tai, kā to darīja brīvajā Latvijā sakarā ar Uzvaras laukuma izveidošanu. Šāda sacensība dotu iespēju izvēlēties vislabāko un piemērotāko projektu, kuŗa reālizēšanai tad piesaistītu visas latviešu organizācijas ar visplašāko tautiešu atbalstu.

Ka etniskā parka ideja ir reālizējama, liecina jau sākumā minētais Klīvlendas kultūras dārzs, kurā atzīstamu gribu un darbu parādījuši lietuvieši. Tas ir labs paraugs, kuŗam būtu jāseko arī Toronto un citiem Kanadas latviešiem.

R. Norītis

LATVIEŠU APRIŅĶA LAUKSAIMNIEKU

grozīņu vakars notiks 7. jūnijā, pl. 8 vakarā V. Bukovska saimniecībā Šalkonē. Programmā paredzēti divi referāti: mag. pharm. A. Bukovska stāstīs „Par skaistumu" un inž. mežk. H. Jeckalējs referēs par tematu „Stādu un koku sugu izvēle lauksaimnieku vajadzībām."

GENERĀLKONSULS Mr. R. N. BRYSON

Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS VILIS TOMSONS

Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 10

V. BEBRIS

APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

TORONTO SVĒTDIENAS SKOLA VEIKUSI LIELU DARBU

Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas mācības gada noslēgumu ievadīja ar māc. A. Lūša dievkalpojumu Sv. Trīsvienības baznīcā. Pēc tam skolas audzēkņi ar saviem skolotājiem, vecākiem un kuplu apmeklētāju skaitu devās baznīcas blakus telpās, kur risinājās plaša un labi sagatavota programmas daļa. Sevišķi čakli bija vismazākie skolēni, rādot skolā iegūto māku gan dziedāšanā, gan arī deklamācijās un lūgšanās. Vecāko grupu audzēkņi klausītājus patīkami iepriecināja ar klavieŗu solo un duetu priekšnesumiem, deklamācijām un dziesmām. Speciālu leļļu teātŗa uzvedumu „Ādams un Ieva" bija sagatavojis Ināris Lūsis, bet meiteņu kvintets garīgu dziesmu. Noslēgumā jauki izskanēja kopīgi nodziedātā Rutenbacha atdzejotā dziesma „Svētais Jēzu, labais gans".

Svētdienas skolas audzēkņi labas sekmes uzrādīja ne tikai mācībās un priekšnesumos, bet arī palīdzības darbā: 32 mācības stundās saziedoti $133,78, ko mazais kasieris Viesturs Treiguts nodeva dāmu komitejas priekšniecei Lidijai Lūsei, kas pateicās un atzīmēja, ka par jau agrāk saņemto ziedojumu nosūtīti 2 saiņi uz Latviju daudzbērnu ģimenēm, kas palikušas bez apgādnieka. Patīkami pārsteigts bija arī baznīcas iegādes komitejas pārstāvis prof. V. Burkevics, kam vecākās grupas audzēkņi nodeva savu televīzijas Lieldienu raidījumā nopelnīto honorāru.

Atsevišķā stendā bija redzami svētdienas skolā veiktie zīmējumi, skolas burtnīcas un citi darbi, kā arī izpelnītās „zvaigznītes" par centību. No visa tā secināms, ka svētdienas skola veikusi lielu un nozīmīgu darbu, par ko pateicība pienākas rosīgajai skolas vadītājai Annai Kursei un visiem pārējiem skolotājiem. Par savām pūlēm skolas vadītāja un skolotāji saņēma piemiņas veltes un ziedus. Tāpat sirsnīgu pateicību un ziedus saņēma draudzes mācītājs A. Lūsis un dāmu komitejas priekšniece L. Lūse. Sevišķi bagātīgs dāvanu birums bija skolas audzēkņiem gan par čaklu skolas apmeklēšanu, gan par centību un labām sekmēm. Pavisam maz bija tādu, kas šoreiz palika tukšā. Visas skolas mērogā pirmo vietu ieguva Jānis Androvičs, kas nav iztrūcis nevienu no 32 skolas reizēm. Tikai vienu reizi kavējušas Ināra Androviča, Ilze Kurse un Jānis Lūsis. Divas reizes kavējusi Sandra Kurse. Tālāk ceturtā vietā ierindojas māsas Ramona un Benita Attekas un Vidvuds Ingelevics. Pārsteiguma balvu saņēma arī māsas Laimdota, Lāsma un Ligita Kinstleres, kas svētdienas skolā ieradušās no vistālākās vietas, apmēram 40 jūdžu ārpus Toronto savu vecāku farmas.

Par daudzajām balvām, atspirdzinājumiem un cepumiem bija rūpējusies draudzes dāmu komiteja, bet Saulaines pārvalde 8 skolēniem piešķīrusi katram pa vienai brīvnedēļai bērnu vasaras nometnē. Par skolas sekmīgo darbu un labajiem rezultātiem jāpateicas arī bērnu vecākiem, kas rūpējušies par to, ka viņu bērni var apmeklēt latviešu skolu.

R. N.

LILIJAS ŠTENGELES

ārstēšanai ČLT uz O. Krolla ziedojumu saraksta vēl iemaksājuši: Ruta Eichenfelde $1.-, Alberts Puriņš $3.-, G. un D. Straumaņi $2.-, M. Vinik $2.-, Ed. Silavs $1.-, un Alfreds Biezais $1.-, — kopā $10.-, kas nosūtīti pēc piederības.

Toronto publiskā bibliotēkā pieejamas latviešu grāmatas

Toronto publiskās bibliotēkas nodaļa, 1115 Gulen St. E., iegādājusies šādas jaunas grāmatas latviešu valodā:

Kārkliņš Valdemars — Jaunavu iela; Kārkliņš Valdemars — Teika par septiņiem kuģiem; Kārkliņš Valdemars — Vēstule no dzimtenes; Klīdzējs Jānis — Cilvēka bērns; Lesiņš Knuts — Aklā iela, noveles un stāsti; Mauriņa, Zenta — Tālā gaita; Niedra Aida — Miera ielas cepurniece; Niedra Aida — Piektais bauslis; Niedra Aida — Pilsēta pie Daugavas; Raudive Konstantins — Neredzamā gaisma; Sarma Jānis — Negantnieks; Sprūdžs, Alberts — Asaru liekņa; Tamsaare A. H. — Karīnas mīlestība; Veselis Jānis — Saules kapsēta; Virza Eduards — Straumēni; Bjornson Bjornstjerne — Pa Dieva ceļiem; Brigadere Anna — Anneles grāmata, saīsināti stātiņi no Dievs, daba, darbs; Eglītis Anšlavs — Līgavu mednieki; Gailits Augusts — Lēvijas kundzes grēksūdze; Grebzde Irma — Ikdiena, stāsti un noveles; Grebzde Irma — Meklētājs, stāsti un noveles; Ieviņš Kārlis — Mājas ezermalē; Janševskis Jēkabs — Dzimtene.

MŪSU LAIKRAKSTA GALVENAIS PĀRSTĀVIS ČIKĀGĀ
OTTO KROLLS,
800 S. Halsted St., Hull House,
Chicago 7, Illinois, USA.
Tel. MOnroe 6 - 5399

KANADĀ

TORONTO

◉ Atgriežoties no kāda sarīkojuma smagā auto katastrofā cietusi Ināra Kalniņa, kas drīz pēc ievietošanas slimnīcā mirusi. 18 gadus vecā Ināra ir pazīstamā latviešu inženieŗa Rolanda Kalniņa meita; viņš nodarbināts Muskokas sanatorijā. Auto katastrofā, kas notikusi pie Balas, netālu no Muskokas, cietušas arī vairākas citas personas un ievietotas slimnīcā.

◉ Sv. Jāņa draudzē māc. A. Lūsis salaulājis Gundu Galdiņu un Oļģertu Bernauu, Veltu Verli un Vili Matuševicu, Viju Ozolu un Valdi Vari. Kristīta Rita Īna Ozoliņa, Artūra un Almas meitiņa.

◉ Saulaines pārvalde lūdz visus vasarniekus, kas nodomājuši īsāku vai gaŗāku atvaļinājumu pavadīt Saulainē, telpu pieprasījumus iesniegt līdz 1. jūnijam.

◉ Pirmā ev. - lut. draudzē māc. A. Čops kristījis Andri Kārli Bebri, Valdemāra un Mildas dēliņu, Inesi Guntu Krūmiņu, Alberta un Ilgas meitiņu, un Pēteri Valdi Kusmani, Valdemāra un Rasmas dēliņu. Kičenerā māc. A. Čops salaulājis Mudīti Liepiņu un Ansi Bērziņu no Niagaras.

◉ Austrumu ev. - lut. draudzē māc. A. Briedis kristījis Atti Tāli Freimani, Aiņa un Izoldes dēliņu.

◉ Latviešu ģimnazijas izlaiduma akts notiks sestdien, 24. maijā, plkst. 6,30 Sv. Andreja baznīcas augšējā zālē. Sarīkojumā paredzēti audzēkņu priekšnesumi, [illegible] Ieeja brīva. Visi laipni aicināti [illegible] šo sarīkojumu. Svētdien, 25. maijā ģimnazijas audzēkņi dosies ekskursijā uz Ž. Bukovska lauku īpašumu „Šalkone". Ekskursijas dalībniekiem jāsapulcējas pkst. 9,30 rītā pie Sv. Andreja baznīcas.

◉ DV Toronto nodaļas Vanadžu kopas sarīkojums, kas notika 17. maijā DV namā, 123 Huron St., bija pulcinājis ap 70 dalībnieku, kas ar labpatiku noklausījās dubultkvarteta LIGA nodziedātās dziesmas, par ko meičas saņēma aplausus. Pārējo programmu veica vēl sabiedrībā nepieteikušies mākslinieki, kam jau tīri labs mūzikāls briedums. Visvairāk iepriecinātas bija Vanadzes, jo šis vakars viņām deva skaidru atlikumu apm. 100 dolaru trūkumcietēju atbalstam Vācijā un Kanadā. Vanadzes sirsnīgi pateicas ikvienam, kas apmeklēja un atbalstīja šī labā nodoma īstenošanos.

NIAGARĀ, ONT.

◉ 10. maijā notika vietējās DV nodaļas 6 gadu darbības atceres svinības. Sarīkojumu ievadīja svinīga Latvijas karoga ienešana, kad māc. J. Prauliņš vadīja svētbrīdi, izjustos vārdos pieminot latviešu kaŗavīru sūtību Latvijas baltās un nebaltās dienās.

Sarīkojumu atklāja viešņa, DV Anglijas Vanadžu priekšniece M. Ķeņģe, kas savā runā norādīja uz DV centieniem un iecerēm Anglijā, tāpat plašāki pakavējoties pie Anglijas latviešu sadzīves saules un ēnu pusēm. Ziņojumu par nodaļas darbību sniedza nodaļas ilggadīgais pr-ks J. Celms, pastāstot par notikušajiem sarīkojumiem aizvadītajā gadā un latviešu skolas darbu, kas materiāli atbalstīts.

Apsveikumu daļu ievadīja DV KV pr-dis L. Līdums (ceļiet augstu gaisos Latvijas karogu svešajā zemes malā, lai redz pareizo ceļu un pienākumu tie, kas sāk nomaldīties. Dariet un domājiet tā, lai tautas daļa trimdā saglabātu sevi Latvijai).

Sveicienus no Hamiltonas DV saimes nesa Davidsons, St. Katarines DV nodaļas pr-ks P. Vasariņš, vietējās ev. - lut. draudzes — P. Treijers, 5. Jelgavas skautu vienības un 1. Saulkrastu gaidu vienības — E. Jēkabsons, un Bafalo Latviešu kluba — I. Siversa. Ar rakstiem bija sveicinājušas Londonas, Bramptonas un Montreālas DV nodaļas.

Turpinājumā sekoja vīru koŗa Viesturs koncerts un svētku balle.

-ms.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

PRETPADOMJU DEMONSTRĀCIJA ČIKĀGĀ

Kad Čikāgā kļuva zināms, ka 16. maijā tur ieradīsies Meņšikovs ar savu sievu, apspiesto tautību locekļi, kas atrodas Čikāgā, sapulcējās demonstrācijai. Piedalījās visu tautību pārstāvji un ar 40 plakātiem ieradās lidlaukā. Starp sagaidītājiem no Čikāgas pilsētas valdes nebija neviena pārstāvja. Viesiem bija paredzēta apmešanās Blackstcn viesnīcā, pēc tam pusdienas Šermēna viesnīcā, bet atbraucēji devās no lidlauka tūliņ uz Šermēna viesnīcu, kur viņiem Čikāgas lielrūpnieki un lieltirgotāji rīkoja pusdienas, kurās piedalījās 2200 personas. Pie viesnīcas sanāca demonstranti ar 100 plakātiem un saukļiem. Uz latviešu grupas plakātiem varēja lasīt: „Meņšikovs nāk no Maskavas, kuras kalpi Niksonu apmētāja akmeņiem", „Kāpēc komūnistu akmeņi Niksonam un kāpēc sarkans paklājs Meņšikovam?" u. c. Vēl uz citiem bija rakstīts: „Lido uz mēnesi un paliec tur!" Uz dažiem plakātiem bija zīmējumi ar iespaidīgiem saukļiem: „Jūs nevarat nomazgāt asinis no savām rokām ar smaidiem."

Uz paaugstinājuma labs runātājs paskaidroja demonstrācijas nolūkus, aicinot amerikāņus izlasīt saukļus un pārdomāt to nozīmi, iekāms nav par vēlu.

Kamēr norisinājās demonstrācijas pie viesnīcas, tikmēr pie mielasta galda Meņšikovs uzrunāja sanākušos tirgotājus un fabrikantus, aicinot noligt ar Maskavu tirdzniecības līgumus un apgalvojot, ka Maskava visus līgumus un solījumus pildījusi.

Meņšikovs pieņēma arī preses pārstāvjus un visu tēloja visjaukākās krāsās. Kad viņam jautāja par ticības apspiešanu, [illegible] izrēķināšanās, bet tagad katrs varot ticēt, kam grib, un iet baznīcās, kādās vien vēlas.

Meņšikovam atstājot viesnīcu, demonstrācijas vadītājs viņam pasniedza [illegible] un savu runu pārtulkoja arī angliski. Meņšikovs, protams, neatbildēja, bet paskaidroja presei, ka demonstranti neizprot viņa īstos nolūkus. No viesnīcas Meņšikovs devās pie pilsētas galvas un pasniedza tam kā dāvanu kādu kastīti (tās saturs pagaidām nebija zināms. Ref.). Tomēr pilsētas galva Delejs nekādu pretdāvanu nesniedza. Piektdienas vakarā Meņšikovs ar sievu apmeklēja operu, kur atklāja Moisejeva trupas baletizrādes.

17. maijā Meņšikovs apmeklēja mākslas mūzeju, kur viņu pavadīja mūzeja direktors. Pēc tam viņš devās arī uz technikas un zinātnes mūzeju, pie kuŗa to atkal sagaidīja demonstrantu pulks. No turienes Meņšikovs brauca pie kāda sava drauga un tad uz „Palmer House", kur viņam kādi 100 vietējie mākslinieki bija sarīkojuši pusdienas, kur dejotāji un mūziķi kavēja viņam laiku . . . [illegible]

Jāpiemin, ka 17. maijā, Armijas dienā, notika plaša parāde, [illegible]

Svētdien, 18. maijā, Meņšikovs atstāja Čikāgu. [illegible]

— ro.

Visizdevīgākā iespēja palīdzēt tuviniekiem ir — sūtīt Anglijas audumus. Pasūtinot mūsu saiņus, Jūsu piederīgie par katru dolaru saņem vislielāko pretvērtību. Ar šeit samaksātu muitu izsūtām visplašākā izvēlē ANGĻU DRĀNAS, VEĻU, APAVUS, ĀRSTNIECĪBAS LĪDZEKĻUS, PĀRTIKU u. t. t.

Saiņus aiz dzelzs aizkara sūtiet ar
TAZAB & CO. LTD.
22, ROLAND GDNS LONDON • • S.W.7 ENGLAND.
LIELĀKĀ SAIŅU IZSŪTĪŠANAS FIRMA ANGLIJĀ

SAIŅI CEĻĀ 4—6 NEDĒĻAS.
Saiņus varat sūtīt arī pa gaisa pastu. Rakstiet mums, un mēs nekavējoties atbildēsim; ja vēlaties, nosūtām pa gaisa pastu bezmaksas drānu paraugus. CENRAŽI, SARAKSTE UN PASKAIDROJUMI LATVIEŠU VALODĀ.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.,
TORONTO. PL 9 - 0266.

TORONTO SVĒTDIENAS SKOLA VEIKUSI LIELU DARBU

Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas mācības gada noslēgumu ievadīja ar māc. A. Lūša dievkalpojumu Sv. Trīsvienības baznīcā. Pēc tam skolas audzēkņi ar saviem skolotājiem, vecākiem un kuplu apmeklētāju skaitu devās baznīcas blakus telpās, kur risinājās plaša un labi sagatavota programmas daļa. Sevišķi labi bija vismazākie skolēni, rādot skolā iegūto māku gan dziedāšanā, gan arī deklamācijās un lūgšanās. Vecāko grupu audzēkņi klausītājus patīkami iepriecināja ar klavieru solo un duetu priekšnesumiem, deklamācijām un dziesmām. Speciālu leļļu teātra uzvedumu „Ādams un Ieva" bija sagatavojis Inārs Lūsis, bet meiteņu kvintets garīgu dziesmu. Noslēgumā jaukā izskaņā kopīgi nodziedāta Rutenbachas atdzejotā dziesma „Svētais Jēzu, labais gans".

Svētdienas skolas audzēkņi labas sekmes uzrādīja ne tikai mācībās un priekšnesumos, bet arī palīdzības darbā: 32 mācības stundās saziedoti $133,78, ko mazais kasieris Viesturs Treiguts nodeva dāmu komitejas priekšniecei Lidijai Lūsei, kas pateicās un atzīmēja, ka par jau agrāk saņemto ziedojumu nosūtīti 2 saiņi uz Latviju daudzbērnu ģimenēm, kas palikušas bez apgādnieka. Patīkami pārsteigts bija arī baznīcas iegādes komitejas pārstāvis prof. V. Burkevics, kam vecākās grupas audzēkņi nodeva savu televīzijas Lieldienu raidījumā nopelnīto honorāru.

Atsevišķā stendā bija redzami svētdienas skolā veiktie zīmējumi, skolas burtnīcas un citi darbi, kā arī izpelnītās „zvaigznītes" par centību. No visa tā secināms, ka svētdienas skola veikusi lielu un nozīmīgu darbu, par ko pateicība pienākas rosīgajai skolas vadītājai Annai Kursei un viņas palīgiem skolotājiem. Par savām pūlēm skolas vadītāja un skolotāji saņēma piemiņas veltes un ziedus. Tāpat sirsnīgu pateicību un ziedus saņēma draudzes mācītājs A. Lūsis un dāmu komitejas priekšniece L. Lūse. Sevišķi bagātīgs dāvanu birums bija skolas audzēkņiem gan par čaklu skolas apmeklēšanu, gan par centību un labām sekmēm. Pavisam maz bija tādu, kas šoreiz palika tukšā. Visas [illegible] ieguva Jānis Androvičs, kas nav izlaidis nevienu no 32 skolas reizēm. Tikai vienu reizi kavējušas Ināra Androviča, Ilze Kurse un Jānis Lūsis. Divas reizes kavējusi Sandra Kurse. Tālāk ceturtā vietā ierindojas māsas Ramona un Benita Attekas un Vidvuds Ingelevics. Pārsteiguma balvu saņēma arī māsas Laimlota, Lāsma un Ligita Kinstleres, kas svētdienas skolā ieradušās no visattālākās vietas, apmēram 40 jūdžu ārpus Toronto savu vecāku farmās.

Par daudzajām balvām, atspirdzinājumiem un cepumiem bija rūpējušies draudzes dāmu komiteja, bet Saulaines pārvalde [illegible] piešķīrusi katram no [illegible] bērniem vasaras nometnē. Par skolas sekmīgo darbu un labajiem rezultātiem jāpateicas arī bērnu vecākiem, kas rūpējušies par to, ka viņu bērni var apmeklēt latviešu skolu.

R. N.

NEDĒĻAS.
...u. Rakstiet mums, un
...ties, nosūtīsim jums
CENRĀŽI, SARAK-
...VIEŠU VALODĀ.

2. Unāms

DZĪVĀ LATVIJA

Piezīmes par notikumiem, kas veidoja valsts likteni

III

PĒC KROMVELA PARAUGA

Dažu vācu vēsturnieku apgalvojums, ka Kārlim Ulmanim 15. maijā pārmaiņām ierosmi devis Hitlers, ir kardināli nepareizs. Šim notikumam ir dziļāki cēloņi un daudz agrāki lielās un nacionālās politikas motivi. Tie meklējami jau tad, kad Hitlers vēl nebija nācis pie varas Vācijā, kad viņa partija vēl bija niecīga un kad pat sapņot nevarēja, ka šis bij. Austrijas amatiergleznotājs ar saviem nacionālsociālistiem reiz pārvaldīs lielo Vāciju un diktēs politiskos notikumus Eiropā. Šos motīvus sīkāki apskatīsim nākamajā nodaļā, kad runāsim par 15. maija iemesliem. Ja Kārlis Ulmanis 15. maija pārmaiņu techniskā realizējumā ir meklējis un pieturējies pie kāda vēsturiska piemēra, tad tas nekādā gadījumā nav Hitlers un viņa nacionālsociālistiskā revolūcija, kuras norises raksturs bija pavisam citāds, bet gan Olivera Kromvela paraugs Anglijas vēsturē. Norādījumi uz šo ietekmi un sakarību ir jau minēti manā grāmatā „Laiku Atspulgā", nodaļā „Olivera Kromvela pēdās" (10, 11, 12. lapp.). Ir tiesa, ka 1933. gada vasarā Ulmanis bija ārstēšanās nolūkos Vācijā, un viņš vēroja un sekoja nacionālsociālisma varas metožu attīstībai. Atbraucis Rīgā, viņš par Hitleru un nacionālsociālismu saviem tuvākajiem domu biedriem sniedza pārskatu. Viņš nebija pret nacionālsociālismu sevišķi noraidīgs, bet to nekādā ziņā neatzina par atdarināmu vai pārdēstāmu Latvijas apstākļos. Bez tam Ulmanim, kā amerikāniski - anglofili orientētam reālpolitiķim, bija jūtamas antipatijas kā pret viņu politisko sistēmu vispār, tā arī pret viņu saimniecisko politiku. Šis antipatijas ne tikai Ulmaņa apziņā, bet arī zemapziņā sevišķi bija nostiprinājuši un nopamatojuši divi vēsturiski apstākļi: baltvācu un f. d. Golca 16. aprīļa pučs Liepājā 1919. gadā, kad mēģināja gāzt Ulmaņa valdību un bermontiāde tā paša gada rudenī. Ir tāpēc pilnīgi nonsens apgalvot, ka Ulmanis 1933. g. braucis pie Hitlera saņemt instrukcijas apvērsumam. Ulmanis Hitleru nav nekad saticis, ne redzējis.

Kad Saeima noraidīja satversmes reformas projektu, Ulmanis Latvijas neatkarības glābšanas nolūkos neredzēja cita ceļa, kā to, ko savā laikā gāja Olivers Kromvels pret ilggadīgo parlamentu. Tāpēc, kad 1934. g. 16. martā Ulmanis par jaunu stājās valdības priekšgalā, viņam bija jau nobriedis nodoms, turot savās rokās valsts administratīvo aparātu, izdarīt arī politiskas pārmaiņas. Ka tādas nāks diezgan drīz, to liecināja Ulmaņa runa zemnieku lielajā kongresā martā. Citējis Kromvelu un tā domas par valsts varas grūtībām iekšējo pretešķību dēļ, Ulmanis norādīja uz kādu Kromvela izteicienu savam karavīrim un nobeidza ar apm. tādiem Kromvela vārdiem: „Tāpēc pagriezīsimies uz cita ceļa un iesim pretim jaunai saulei." Tikai kurlie un neredzīgie varēja nedzirdēt un nesaprast, ka šie Ulmaņa vārdi ir kādas revolūcijas pēdējais priekšvēstnesis.

8 gadi vēlāk, pārskirstot kādu Ulmaņa izstudēto Olivera Kromvela biografiju, es gandrīz katrā lapaspusē atradu Ulmaņa atzīmes, izsaucienus, jautājumus, pasvītrojumus, bet Kromvela pavēlētāji vārdi ilggadīgajam parlamentam: „Par to mazo labumu, ko jūs esat darījuši, jūs še sēžat jau par daudz ilgi. Dieva vārdā — ejiet!" — Šie vārdi bija pasvītroti divām vertikālām svītrām, un 2 izsaucēja zīmes bija arī blakus tekstam lapas puses malā.

Šiem Kromvela pavēlošajiem vārdiem, kas tik dziļi bija iespiedušies Ulmanī, trīs reizes ir bijusi izšķirīga nozīme vēsturē, divas reizes Anglijas vēsturē un vienu reizi Latvijas vēsturē. Šie Kromvela vārdi bija galvenie un noteicošie, kas ietekmēja Ulmaņa rīcību 1934. g. 15. maijā. Bet arī Anglijas vēsturē šie vārdi ir atskanējuši vēlreiz un radījuši pagriezienu ar pasaules vēsturisku nozīmi. Tas bija 1940. g. 8. maijā (L. Atsp.).

Arī vācu vēsturnieks Dr. Hēns savas grāmatas 42. un 43. lpp. atsaucas uz šo Ulmaņa runu par Kromvelu, daļēji pēc „L. Atsp." teksta. Bet viņš nenāk pie loģiska secinājuma, ka Kromvels un ne Hitlers Ulmanim varētu būt bijis paraugs 15. maija pārmaiņām. „Laiku Atspulgā" rakstot, es uz šo Ulmaņa ļoti raksturīgo un pārmaiņas vēstījošo runu varēju atsaukties tikai pēc atmiņas, un pie tam ar 18 gadu ilgu laika atstarpi. Arī Dr. Hēna rīcībā nav bijis Ulmaņa runas pilna teksta. Viņš ir gan izmantojis „Rigasche Rundschau" 1934. g. 5. marta atreferējumu, kas sedzas ar manu citējumu pēc atmiņas. Drusku kļūdījies esmu vienīgi laika ziņā. Ulmaņa runa teikta ne marta beigās vai aprīļa sākumā, bet, šķiet, 4. martā, ja 5. martā par to ir atreferējums.

No zināmas distances — ir laika, ir praktiskās saskarības ziņā — vērojot vēstures notikumu attīstību, dažreiz tos nevar izvērtēt īsti pareizi. Ir neapšaubāmi, ka Latvijas satversmes reformu prasīja vairākas organizācijas un virzieni, it sevišķi pilsoniskās organizācijas, no kurām [illegible] apvienības, [illegible] vadītā [illegible] apvienība un tai ideoloģiski tuvu stāvošās organizācijas. Ir tomēr nepareizs Dr. Hēna norādījums, ka [illegible] tam, ka [illegible] iestājusies Rīgas latviešu biedrība. To vēsturnieks pamato ar 1932. g. 28. augusta sanāksmi Rīgas latviešu biedrībā satversmes jautājumā. Še tomēr vieta, šķiet, ir aizēnojusi cēlonību un mērķi. Rīgas latviešu biedrībai neatkarības laikā vairs nebija nekādas ievērojamas valsts politiskas nozīmes, bet gan tikai vēsturiskas un kultūrālas tradicijas. Valsts politikā Rīgas latviešu biedrība savu lomu izbeidza 1918. g., kad pēc neatkarības proklamēšanas, uz jautājumu, kādēļ Latviešu b-ba nav apsveikusi jaunās valsts nodibināšanos, kas taču ir viņas ilggadīgo nacionālo cīņu rezultāts, tās runas vīrs ar Indriķa Ciruļa muti atbildēja: „Rīgas latviešu biedrība nekad nav strēbusi karstu." Tāpēc arī 1932. g. 28. augusta sanāksmi satversmes jautājumā ierosināja Arveds Bergs. Tā tikai notika zem Latviešu biedrības jumta, un nomināli tās vārdā, lai satversmes reformas pretinieki pašu reformas prasību neizkliegtu kā vienas partijas lietu, pret kuru citiem [illegible] partejiskā principa dēļ. Bet uz tiem Saeimas deputātiem, kuru balsis reformai bija nepieciešamas, arī šis „neitrālais jumts" neatstāja nekādu iespaidu.

Turpinājumā:

15. MAIJA CĒLOŅI

GRĀMATVEDIS
uzņēmumiem
Zvanīt HU 5-6121, Toronto.

MOONLITE VILLA PIE BALSAMA EZERA
ROSEDALE, Ont., Kanadā
Tel.: Burnt River 16, Ring 31
ATKLĀŠANA 21. JŪNIJĀ
Izīrējamas istabas vasarniekiem
Uz vēlēšanos ar UZTURU
LABA ATPŪTAS VIETA ● PELDĒŠANĀS
SAUĻOŠANĀS ● LIELISKA MAKŠĶERĒŠANA
Pieteikties un tuvākai informācijai zvanīt dienā:
E. Bāliņa k-dzei WA 3-5845 un vakaros M. Vestfala k-dzei LE 2-2208.
Laipni ielūdz:
M. VESTFALE, E. BĀLIŅŠ un K. MAJORS

JAUNEŠU IESVĒTE NIAGARĀ, KANADĀ

Niagaras ev. - lut. latv. draudzē 18. maijā mācītājs J. Prauliņš iesvētīja jauniešus: Andri Šteinbachu (no kr.), Ausmu Šūmani un Andri Kalniņu. J. Liģera uzņ.

SAPRAŠANĀS VIETĀ – ATBAIDĪŠANA

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO KAIZERSLAUTERNAS

Jo vairāk Rietumvācijas bundesrepublika cenšas panākt Vācijas apvienošanas jautājuma apspriešanu lielajā pasaules politikas forumā, jo vairāk t.s. Vācijas demokrātiskā republika cenšas saraut pēdējās saistības, kas vēl pastāv starp abām vācu tautas daļām. Rietumniekiem nākas arvien grūtāk dabūt atļauju iebraukt austrumu zonā, bet austrumnieku braucēju straume uz rietumiem tikpat kā apsīkusi, jo Ulbrichts radījis pārāk lielus šķēršļus, rezultātā saraustītās ģimenes it kā atsvešinās, uzņemtie kontakti atkal pajūk. Gadu plūsmā pārveidojas arī domāšana, un jau tagad var sacīt, ka Rietumvācijas un Austrumvācijas iedzīvotjiem tikpat kā vairs nav kopējas valodas. Protams, galvenokārt tas ir Ulbrichta nopelns, kas, baidīdamies zaudēt savu varu, negrib ne dzirdēt par iespējamu Vācijas apvienošanu, izņemot gadījumu, ja arī Rietumvcija paceļ sarkano karogu un metas pie Ulbrichta kājām . . . Bet tāpat nevar noliegt, ka arī paši rietumvācieši bieži vien sēj kaitīgu sēklu, it sevišķi ar savu pārākuma pilno izturēšanos austrumu tautas brāļu priekšā. Šī rietumnieku nevajadzīgā uzpūtība brīžiem jau robežojas ar vienkāršu takta trūkumu, lai nebūtu jālieto ļaunāks izteiviens.

ULBRICHTS LIEK IZĢĒRBTIES

Ulbrichts visiem spēkiem vēlas uzcelt augstu un biezu mūri starp abām Vācijas daļām. Par stāvokļa attīstību šai virzienā labāko liecību deva Leipcigas pavasara mese, kas notiek katru gadu. Tajā Austrumvācija izstāda savus ražojumus, lai meklētu kontaktus ar citām zemēm un iegūtu pasūtinājumus, ar kuriem stiprināt „valsts" financiālo pamatu. Izstādes laikā Leipcigā ieradās arī simtiem Rietumvācijas rūpnieku un tirgotāju, lai tāpat meklētu kontaktus un līgtu veikalnieciskus darījumus. Šai ziņā nekas nebija mainījies arī šogad, kaut rietumnieki Leipcigā iebrauca mazākā skaitā nekā iepriekšējos gados — Ulbrichta radīto grūtību dēļ.

Kāds rūpnieks par savu braucienu uz Leipcigu stāsta: „Jau pirmajā meses dienā visi Rietumvācijas viesi dabūja manīt, kādiem jauniem vējiem licis pūst Ulbrichts. Daudziem meses apmeklētājiem kontroles punktos nācās pakļauties brutāliem varas principiem un pat pazemojumiem. Nevēlos nekā pārspīlēt, bet tas, ko piedzīvoju es, nebija vienīgai šāds gadījums, jo vēlākās sarunās ar citiem bundesrepublikas viesiem noskaidrojās, ka tiem klājas līdzīgi. Tā sauktie tautas policisti ne vien sīki pārmeklēja mūsu mašīnas, bet nesaudzīgi izvandīja arī koferus, nekaunoties vandīties pat privātajā korespondencē un kabatas portfeļu saturā. Arī pašiem braucējiem nācās pakļauties kontrolei, izģērbjoties ne vien līdz kreklam, bet gan — miesai . . . No šīs „pārbaudes" lielumties nepaglābās arī sievietes, kaut pārbaudītāji bija tikai vīrieši, it sevišķi, ja viešņas bija jaunākas gados. Kontrole, kuru var saukt vienīgi par nekaunīgu miesas apskati, notika vienā telpā; bez atsevišķām atdalīšanās ceremonijām. Kopā ar sievu un meitu atrādāmies pilnīgi kaili pārbaudītāju priekšā, kad tai pašā telpā ieveda jaunu ģimeni, kurai tāpat nācās izģērbties . . ."

VISS PĒC PLĀNA UN GRAFIKAS

Dabiski, tik „laipna" viesu uzņemšana nepalīdz nodibināt veikalnieciskus kontaktus, kuru Austrumvācijai tik ļoti vajag. Tā vienīgi atbaida, bet to, liekas, Ulbrichts tikai vēlas: Pankova gatava atteikties no darījumiem ar Rietumvāciju, apmierinoties vienīgi ar citu valstu pasūtinājumiem, lai tikai radītu vēl lielāku plaisu starp abām Vācijas daļām. Bet ne cilvēciskā pazemošana vien atbaida Rietumvācijas veikalniekus. Par to gādā arī daudzi citi atgadījumi. Dažus pastāsta pieminētais vācu rūpnieks, par citiem lasāms vācu presē, bet aina nemainās: viss, liekas, notiek pēc noteikta plāna un grafikas.

APSVEIKUMA VIETĀ — LAMAS

Leipcigas ielās bija redzami plakāti, kuros attēloti NATO karavīri, kas uzdūruši durkļos mazus bērnu! Rietumvāciešus visās malās apsveicināšanās vietā nolamāja par kapitālistiem, lai pēc tam mēģinātu runāt par veikallietām. Tradicionālajā rietumvācu žurnālistu pieņemšanā, kuru rīkoja VDR arodapvienība, tās priekšsēdis viesus neapsveica pat ar dažiem laipniem vārdiem, bet tā vietā slavēja padomju sputņikus, atomreaktorus un strūkllidmašīnas, tai pašā laikā nonicinot bundesrepublikas saimniecību, kaut arī paši tīko ar to tirgoties! Rietumvācieši sašutuši atstāja Leipcigas kabaretu „piparu dzirnavas", kad tur uzstājās kovboju kreklā tērpta māmuļa, kas atgriezās no iepirkumiem rietumos kā politiski samaitāta persona.

Liekas, ka izveidojušās arī divas vācu valodas. Rietumvācijas veikalniekiem Leipcigas mesē bija dota iespēja noskaidrot savu interešu jautājumus sarunā ar 15 Austrumberlīnes val-

(Nobeigums 8. lpp.)

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKĀ

● Svētdienas skolās nākamo sestdien izlaiduma klasēm pārbaudījumi latviešu valodā. Mācību nobeigums sestdien, 7. jūnijā, Džameikā un Ņuarkā; svētdien, 8. jūnijā, Bruklinā un Bronksā; svētdien, 15. jūnijā Beisaidā un Frīportā. Tuvākas ziņas sekos.

● Koru mēģinājumi Betlemes baznīcas apakšējā zālē sestdien, 24. un 31. maijā Bruno Skultes vadībā.

● Draudzes sapulce gaidāma svētdien, 1. jūnijā pēc dievkalpojuma Betlemes baznīcas apakšējā zālē. Darba kārtībā līdzekļu sagatavošana un aizņēmums vasaras kolonijas būvdarbu veicināšanai.

● Draudzes namā remontu veikšanai lūdz pieteikties talciniekus, tel. SO 8-7721.

● Vasaras nometnes pieteikšanās anketes 4 divu nedēļu periodiem dabūjamas pie mācītājiem un skolu pārziņiem, tās iesniedzamas līdz 15. jūnijam draudzes kancelejā.

ČIKĀGĀ

● Visam jādibinās uz godīgumu un patiesību, teica savā runā māc. V. Landmanis Latviešu IWCA's sarīkotajā lekcijā 13. maijā „Kā var atšķirt pareizo no nepareizā?" Bieži cilvēkam ir brīži, kad viņš nevar izšķirties un nonāk pretrunās. Tādos gadījumos jājautā, vai tas fiziskajam un garīgajam cilvēkam nāks par labu, vai tas kādam cilvēkam nenesīs ļaunumu. Lai darām visu tā, ka varam ar mierīgu sirdi savus darbus neslēpt un tos atklāti rādīt. Nevar atmest visu bijušo, vienalga, vai tā ir māksla, morāle, zinātne, vai reliģija. Mums jāņem viss labais no pagātnes un uz tā tad balstoties, jāiet nākotnē. Lekcija izraisīja plašas pārrunas.

Vakaru vadīja E. Kraulis, beigās paziņojot, ka lekcijas atsāks nākošajā rudenī, par ko ziņos.

Latviešu IWCA's vadība pasniedza lektoram skaistus ziedus. -ro.

● DV apvienība Čikāgā nodibinājusi sakarus ar igauņu kara veterānu biedrību Čikāgā. Divās pēdējās apvienības valdes sēdēs piedalījušies igauņu pārstāvji, lai atrastu ceļu abu organizāciju ciešākai sadarbībai. 6. maija valdes sēdē vienojās, ka pirmo kopīgo sarīkojumu tuvināšanās vakaru rīkos 7. jūnijā, plkst. 8 vakarā, Čikāgas latviešu namā, 4146 N. Elston Ave. Piedalīties lūgti visi DV apv. un igauņu veterānu biedrības biedri un to ģimenes locekļi. Vakaru ievadīs apsveikumi, kam sekos mūzikas priekšnesumi un kopīgās vakariņas. Piedalīšanās tuvināšanās vakarā: dāmām — $2.00 un kungiem $3.00. Uz tuvināšanās vakaru iepriekš jāpieteicas līdz 5. jūnijam pa tel. Ev - 4-2846, Av - 3-7548 un Al - 2-2774.

Igauņu pārstāvji uz šo pirmo sarīkojumu pieteikuši apm. 60 dalībnieku. Apvienības valde lūdz visus biedrus ierasties uz svarīgo sarīkojumu, ņemot līdzi arī savas ģimenes locekļus.

● Gadskārtējā DV apv. Palīdzības diena notika 10. maijā Latviešu namā un bija vidēji apmeklēta. Lai varētu noslēgt šīs akcijas rēķinus, apvienības valde lūdz tos biedrus, kas vēl nav atdevuši izsūtītos ziedojumu vākšanas sarakstus, tos visdrīzākā laikā iesūtīt vai nodot apvienības kasierim I. Priedulājam vai valdes locekļiem. -ro.

LINKOLNĀ

● Pie Nebraskas universitātes pastāvošais amerikāņu armijas departaments piešķīris apbalvojuma lentu Andrim Staklim, kā 1957. un 1958. mācības gada sekmīgākajam studentam.

● Linkolnas latvieši Aleksandrs Elsts un Ernests Gaitlazda braukuši automašīnā pa lielceļu pilsētas vakaru daļā, „Capitol Beach apkārtnē. Pēkšņi mašīna nogriezusies no ceļa un vairākkārt apvēlusies. Viens no braucējiem katastrofas laikā saucis: „Ak, kaut tikai ātrāk varētu apsēsties!" „Apsēšanās" notikusi slimnīcā. Abu ievainojumi bijuši samērā viegli. Pēc pārsiešanas cietušie atlaisti mājās.

KALAMAZŪ

● Kalamazū latviešu skolas nobeiguma un izlaiduma akts notiks 24. maijā, plkst. 2 p. p., draudzes namā. Ieradīsies arī viesi — Elkhartas latviešu skolas skolnieki, ar kuriem skolai draudzības saites jau no pag. Ziemassvētkiem, kad kādā sarīkojumā abas latviešu skolas sniedza priekšnesumus. Šogad Kalamazū latviešu skolu beidz 8 skolēni.

POKIPSIJĀ (N. Y.)

● Ev. - lut. dievkalpojumu kopas pilnsapulcē bija ieradušies par maz personu, lai pārvēlētu valdi. Tāpēc pilnsapulce tiks vēlreiz sasaukta jūnija mēnesī. Sapulces dalībnieki tomēr vienojās par aizvesto piemiņas dienas dievkalpojuma sarīkošanu, par mācītāju uzaicinot māc. A. Anševicu no Bruklinas. Dievkalpojums ar dievgaldu notiks 15. jūnijā. Vāks arī ziedojumus nel. prāv. J. Ķullīša atraitnes atbalstam.

Līgo vakars notiks 28. jūnijā Dubovica un Ziemiņa zemes īpašumā. Pilnsapulcē no valdes bija ieradušies tikai priekšniece Dubovica un sekretārs Līcis.

JA JŪS SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS
un vēlaties, lai Jūsu piederīgie saņemtu labākās kvalitātes preces par iespējami zemākajām cenām un pie tam visīsākajā laikā, tad saiņu sagatavošanu un nosūtīšanu uzticiet mums. Pieprasiet mūsu cenrādi, ierakstot šai sludinājumā savu vārdu un adresi un atsūtot to mūsu firmai: DAUGAVA PARCEL SERVICE, Bellmansgatan 15, Stockholm Sö, Sweden.
Mr., Mrs., Miss ....
....
....

DAUDZ GODA BIEDRA TITULU, DAUDZ ORDEŅU

OTTO KROLLA 70 MŪŽA GADI

Latviešu kultūras dzīvē vienreizēja parādība ir Otto Krolla persona, kas ir tik apbrīnojama savā daudzpusībā, kaislā darbošanās priekā, neizsīkstošā enerģijā, ka grūti nāksies viņam blakus nolikt līdzinieku.

Pie tam Krolls pratis savu enerģiju, spēku, mīlestību novadīt lietišķā celtniecības garā, dibinot mācības iestādes, organizējot biedrības, tulkojot lugas, izdodot grāmatas, laikrakstus un vadot teātri. Viņa rakstu skaits sniedzas tūkstošos. Visur Krolls centies pielikt roku, lai iebūvētu kādu akmeni celtnē, ko saucam ar latviešu kultūru. Pie tam šī parādība ar jubilāru jau norit veselus 50 gadus! Daži Krollu mēdz piezobot, pārmetot viņam daudzpusību, bet tas nav vietā. Krollam daudzpusība dažādos kultūras laukos ir nākusi par labu, jo viņa spējas nav varējis nokausēt neviens.

Šo rindiņu rakstītājs Krollu personīgi iepazina tikai Bostonā, kad viņš tur ciemojās ar savu Čikāgas latviešu teātri, uzvedot Ibsena Spokus. Gaviļnieks toreiz bija savārdzis ar ievainotu kāju, bet tas nekavēja viņu pēc nostrādātām darba stundām fabrikā sēsties lidmašīnā un lidot uz Bostonu. Viņu varēja tikai apbrīnot. Viņš izturēja, un lidoja tālāk uz citiem Amerikas latviešu centriem. Vērojot viņa bagāto mūžu, šķiet, ka viņš visas grūtības pārvarējis ar vieglumu, kā putns lidojumus.

Palūkosimies šai bagātajā 70 gadu mūžā, kas ziedots mūsu tautai. Krolls dzimis 1888. g. 26. maijā Inčukalnā, 3 gadu vecumā pārceļas kopā ar vecākiem uz Rīgu. Tas ir diezgan viļņains laikmets Latvijā. Jaunais Krolls centīgi mācās un skolas beidz ar diplomiem, balvām. Kad 1909. g. beidz Nikolaja ģimnaziju, saņem pat lielkņaza stipendiju — 100 rubļus studēšanai. Kā pats jubilārs saka, pēc vecām tradicijām, daļu no tās kopā ar biedriem ziedo priekam. Toreizējā Rīgas jaunatne jūsmo par teātri, mākslu un sociālo taisnību.

Līdz 1915. g. K. strādā par zīmētāju Rīgas fabrikās, bet kopš 1904. g. sāk strādāt pie Baltijas Vēstneša, Rīgas Ziņām, bet no 1921. — 1925. g. rediģē Kultūras Vēstnesi. Pēc tam darbojas Brīvā Zemē.

Blakus tīrai žurnālistikai atzīmējams arī viņa literārais darbs. Tā, piem., O. Krolls ir izdevis savas noveles un skices. Sevišķi pēdējās tā bija iepatikušās Pāvilam Gruznam, ka viņš piedāvājies saukties uz „Tu", jo esot vienīgais no latviešiem, kas tā rakstot kā Pšibiševskis. Viņš sarakstījis arī lugas, piem., Vecās lakstīgalas, Zeme mostas u. c., kas visas izrādītas provinces teātros. Bet vēl lielāks viņa veikums ir kā tulkotājam. Viņš latviskojis: Ja es būtu karalis, Maldugunis, Karmena, Asnu mēnesī. Šie romāni parādījušies periodikā un daži izdoti grāmatās.

Krolls mācījies Gižicka ķeizariskās mūzikas skolas drāmatiskā klasē, jo viņa intereses ir dziļi saistītas ar teātri, ar drāmatisko mākslu. Lai dotu jaunu repertuāru teātrim, K. tulko veselu skaitu lugu, kā piem., Hebela — Judīti, Kleista — Sasisto krūzi, Šova — Pigmalionu. Šīs lugas izrādīja Interimteātris, tāpat Liepājas un Jelgavas teātri.

Tā būtu K. Rīgā atstātā darba viena lapaspuse. Bet viņam ir vēl citas, kas saistītas ar Latvijas valsts sākumiem. Viņš ir piedalījies vairāku skolu dibināšanā: Techniskās vakara vidusskolas, Vakara vidusskolas pieaugušiem, Tautas konservātorijas u. t. t. Daudz darba viņš ielicis Kultūras veicināšanas biedrībā, kas bija vērtīgs pasākums. Kādu laiku K. bija arī izglītības ministra konsultants, Operas inspektors u. t. t. Ir korparācijas Merkuri filistrs.

Grūti nāksies atrast vēl otru tik sabiedrisku darbinieku, kāds ir K. Šai ziņā viņa biografiju var tīri vai apskaust. Tur būtu jau pieminētā Kultūras veicināšanas biedrība, Latvju rakstnieku-žurnālistu arodbiedrība, bet arī starptautiskas, kā, piem., lietuvju, čechu, zviedru tuvināšanās biedrības. Bijis arī biedrs Tautu Savienības b-bā. Kā rosīgam šī ceļa gājējam viņam būs arī vislielākais skaits goda biedra titulu. Tā viņš ir Ģētes biedrības mūža biedrs Minchenē, Šekspīra b-bas Anglijā, Zviedrijas karaliskās operas goda loceklis, Francijas Nansi augstskolas goda pārstāvis, Jaunatnes pretalkohola biedrības, u. c., goda biedrs, un kur tad ordeņi: Triju zvaigžņu, Zviedru Vāzas, Baltās lilijas, čechu — Baltās lauvas, lietuvju — Ģedimina, Igaunijas — Lilijas . . .

Jubilārs bija arī kādu laiku skautu inspektors — tā grūti pieminēt novadu sabiedriskā darbā, kur Krolls nebūtu darbojies.

Kad K. iegūst P. Neldnera mūzikāliju firmu, viņš izdod vairākas mūsu skaņražu kompozicijas, lai sekmētu mūzikas uzplaukumu, apliecinot sevi ar pionieŗa garu plašos novados.

Kad Krolls dodas emigrācijā uz Vāciju, viņš atjauno arī izdevēja darbu — izdod sava drauga Pāvila Gruznas romānu Jaunā strāva un citas grāmatas.

Arī ASV K. turas pie latviešu sabiedrības un pulcina to vienkopus, lai radītu kultūras vērtības un atstātu tās nākošajām paaudzēm. Savu dzīvi viņš Jaunajā pasaulē iesāk kā laukstrādnieks Red Krikā, tad pārnāk uz Čikāgu. Dienu strādā fabrikā, vakaros vada Čikāgas teātri, ko izveidojis visai plašu. Viņam ir jau studija ar bērnu kopu, operešu kopa, kur izveidojas jaunie talanti. Bez tam viņš nodibinājis arī Kultūras biroju un vada Mākslas aģentūru, kas izkārto koncertus, priekšlasījumus un gatavojas ar A. Kaktiņa piedalīšanos uzvest Blaumaņa Potivāra namu. Viņš apsolījis izdot arī A Kaktiņa memuārus. Darbojies kādu laiku DV nodaļā, draudzē. Arī te nāk sabiedriskam darbiniekam līdzi ne vien kritika, bet arī atzīšana un gods. Jaunatnes pulciņš K. ievēlējis par goda biedru, Čikāgas pilsētas galva Delejs viņu izrauga par Čikāgas jaunbūves komitejas locekli, kā arī Čikāgas baznīcu savienība aicina viņu par savas padomes locekli. Bez tam K. raksta savas atmiņas, kuras publicē LA. Viņš ir arī LPB biedrs.

24. maijā čikāgieši rīko Krolla godināšanu. Goda komitejā ir Latvijas sūtnis K. Zariņš, Čikāgas pilsētas galva J. Delejs, viņa palīgs Dž. Reilijs un prāv. A. Skrodelis, bet komitejā — 33 sabiedriski darbinieki.

Lai šie svētki Krollam ir spoži, tos viņš ir pelnījis!

Osvalds Akmentiņš.

CEĻA VĀRDI

Kas sēj ērkšķus, nevar gaidīt graudus.
Amerikāņu sakāmvārds
☆
Ar prieku iesākt nozīmē pusi paveikt.
Čechu sakāmvārds
☆
Dažkārt mēs šodien tīkojam to, ko vakar nevēlējāmies.
Holandiešu sakāmvārds
☆
Visu draugs nav neviena draugs.
Franču sakāmvārds
☆
Skaudīgā māja nekūp, ļaunā gods neplaukst.
Igauņu sakāmvārds

PROF. DR. IUR. ARVEDS ŠVABE SEPTIŅDESMITGADNIEKS

Prof. Arveds Švābe, kas 25. maijā kļūst septiņdesmitgadnieks, zinātniskajam darbam sāk gatavoties Pirmā pasaules kaŗa laikā Maskavā, kur viņš pievēršas studijām vēsturē. Viņš uzņemas arī sabiedriskus pienākumus.

Latvijā A. Švābe nododas studijām vēsturē, lai gan viņš nespēj atteikties arī no daiļliterātūras. A. Švābe kalpo zinātnei un mākslai. Zinātnieks ir intelektuālists, mākslinieks — emocionālists. Ja šie abi dotumi apvienoti vienā personā un ir tik intensīvi, ka izpaužas radītājā spēkā, attiecīgā persona izveidojas par izciļu kultūras darbinieku. Un tāds ir jubilārs Arveds Švābe. Par to liecina viņa aktīvitāte ,zinātniskie un dzejas darbi.

Jau jaunības gados viņš saraksta mācības grāmatu pamatskolām vēsturē. Tā ir bagātīgi ilustrēta, un tautas attīstība raksturota ar daudziem interesantiem faktiem. Mācības grāmatu cenzēšanas komisija tomēr šaubās, vai tik nopietns vēstures kurss nebūs par grūtu pamatskolēniem. Uz to autors atbild, ka klases darbā tas viņam nekādas grūtības nevar sagādāt. Ar to viņš apliecina neapstrīdamu patiesību, ka skolas darbā galvenais nav mācības grāmata, bet gan skolotājs.

Drīz pēc tam vasaras brīvlaikā Rīgas latviešu biedrības zālē notiek kursi, kuŗos piedalās kāds tūkstotis skolotāju. A. Švābe runā par dzejnieka izteiksmes līdzekļiem. Kr. Melnalksnis pēc lekcijas jūsmo par to un atzīstas ,ka tik vienkāršu un skaidru šī temata iztirzājumu viņš nekur neesot atradis. Citi klausītāji ar interesi uztvēruši lekcijā dzirdēto.

Kādreiz prof. A. Švābe lekcijā universitātē runāja par kuršu ķoniņiem. Savu lekciju profesors ievadīja ar sabiedrības aizspriedumiem pret tautām, kuŗām neesot bijis muižnieku kārtas. Šis ievads ļoti intriģēja klausītājus, jo nebija skaidrs, ko profesors grib teikt. A. Š. pierādīja, ka kuršu ķoniņiem ir bijušas muižniekiem līdzīgas tiesības, un šī lekcijas bija ļoti saistīga.

Prof. Arveds Švābe ir publicējis ap 50 grāmatu un lielu vairumu rakstu periodikā. Vēsturē viņš ir pētījis un raksturojis Latvijas agrāro un sociālo vēsturi, latviešu cilšu un vācu bruņinieku tiesības, Senlatvijas politisko iekārtu, pievērsies historiografijai, izdevis vēstures avotus, strādājis latviešu folklorā, iedalījies ar rakstiem Enciklopedia Italiana, rediģējis Latviešu Konversācijas Vārdnīcu dzimtenē un Latvju Enciklopēdiju trimdā.

Zinātnes laukā prof. Arveds Švābe ir izpētījis tik daudz tāpēc, ka viņam ir sava metode, ko profesors pats apliecināja kādā sanāksmē studentu vienībā „Līdums", kad tā atzīmēja A. Š., sava vecdrauga, 25 gadu darbību.

Bez tam Arveds Švābe ir rakstījis stāstus ,romānus, dzejoļus un literāras apceres. Arī trimdā viņš ir darbojies dzejas laukā, publicējis darbu „Ceļā uz Purgātoriju" un dzejoļu krājumu „Bargā laikā".

Plašs ir prof. Arveda Švābes darba lauks, sasniedzot 70 gadu vecumu un lielu briedumu. Tas ļauj cerēt vēl uz daudziem viņa darbiem minētās kultūras nozarēs turpmākajos gados.

P. Dreimanis.

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

Latvijas chronika, 63 num.

1924. — 27. janvārī amatā stājas astotā Latvijas brīvvalsts valdība: ministru prezidents V. Zāmuels, ārlietu ministrs — L. Sēja, darba — A. Krieviņš, finanču — R. Kalnings, iekšlietu — A. Birznieks, vēlāk P. Juraševskis, izglītības — K. Straubergs, kaŗa — plkv. F. Birkenšteins, satiksmes J. Pauļuks, tieslietu — J. Arājs, zemkopības — E. Bauers, iekšlietu ministra biedrs — A. Dzenis, izglītības ministra biedrs — St. Jaunzems. Šī valdība sabija amatā līdz 1924. gada 18. decembrim, un tā bija vienīgā valdība, kuŗā līdz savai nāvei neiegāja Zigfrīds Meierovics.

— Kauņā notiek Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ārlietu ministru konference par saimnieciskās politikas un satiksmes jautājumiem, bet bez konkrētiem panākumiem.

— 2. oktobrī Latvija pievienojas Ženēvas protokolam, kas noteica valstu konfliktu nokārtošanu miera ceļā, drošības un atbruņošanās problēmas.

SV. JĀŅA DRAUDZES TORONTO SVĒTDIENAS SKOLA BEIDZ DARBU.

Augšējā uzņēmumā redzami Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas lielāko audzēkņu grupas dalībnieki. Jānis Lūsis apsveic svētdienas skolas vadītāju A. Kursi, pasniedzot ziedus, bet Aigars Brencis — atzinības balvu. Apakšā — skolas mazie audzēkņi uzmanīgi seko priekšnesumiem. Skolu vada A. Kurse, par audzinātājiem tanī darbojas: V. Lube, māc. A. Lūsis, L. Lūse, P. Lūsis, I. Gubiņa, E. Gaiķe, R. Brence, I. Grava, H. Rūtite, J. Brants, E. Rūtenbacha, A. Dence un R. Guberte. J. Kreiļa uzņ.

MAIJA SVĒTKOS KALAMAZŪ

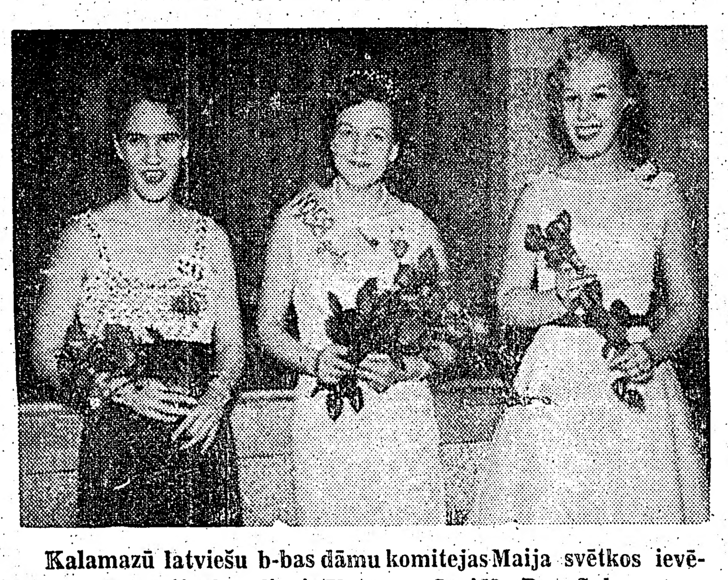

Kalamazū latviešu b-bas dāmu komitejas Maija svētkos ievēlēja arī Maija karalieni. Uzņēmumā vidū Dz. Subova, pa labi G. Līce, pa kreisi A. Ausikle (abas galma dāmas). K. Briģa uzņēmums

J. Kalnietis

KĀDS SLAVAS APMIRDZĒTS CEĻŠ

Atmiņas par Teodoru Reiteru un viņa kori

VIII

Opernieki jutās „vaļīgāki" arī attiecībās ar sava koŗa dāmām; bija dzirdamas pat tādas „ārijas", par kuŗām Reitera koŗa dāmas sarka.

Nekādi nespēju atcerēties, — kad, kuŗā valodā un valstī, bet kādreiz tika kaitināts kapt. Rijkurs: lai nemaisoties pa citu kupejām, bet apmetoties pats savā kabinetā! Proti — katrā dzelzceļa vagona galā atradās mums visiem labi iedomājamā istabiņa, uz kuŗas durvīm kādā svešvalodā bija rakstīts „Rijkur"...

Īsti komisks, savā ziņā varbūt arī traģikomisks piedzīvojums gadījās pēc koŗa 10. jubilejas koncerta. Toreiz no mielasta galda nemanot pa vienam nozudām 16 vīri, lai steigā pārģērbtos sieviešu drēbēs un parādītos uz skatuves kā „Reitera sieviešu koris" ar Alfr. Kalniņa sieviešu koŗa šūpuļa dziesmu „Dusi, puisīt". Šīs dziesmas solo pantus parasti dziedāja soprāna soliste Laima Krenkle. Vairākus mēnešus šie 16 vīri slepeni bijām trenējušies falsetos iestudēt šo dziesmu tieši tanī pašā augstumā, kā to dziedāja mūsu sieviešu koris. Šo rindu autoram tika uzticēti „solistes" pienākumi. Laikam jau savu uzdevumu biju veicis spoži, veikli imitēdams ne vien Laimas Krenkles balsi, bet arī viņas mīmiku. Rezultāts bija tāds, ka klausītāji (tikai koŗa ļaudis un ievesti viesi) vārda pilnā nozīmē rēca un mocījās, īpaši pats Reiters: abas rokas iecirtis savos izjukušajos matos, viņš nejaudāja vairs smieties, tikai bezspēkā klusu vaimanāja un raustījās kā krampjos. Šī trakuma kulminācija iestājās tad, kad vienā un tai pašā momentā, ņemot augsto 2. oktāvas „fa", 1. soprāns Peičs pazaudēja krietnu daļu na sava sievišķīgā polstējuma, bet Krieviņu Jāņa zem īsās kleitiņas uzlocītās garās apakšbikses iedomājās izslīdēt atpakaļ savā dabiskajā stāvoklī. „Diriģents" Pamiljens dziedāšanes laikā pilnā balsī strostēja Mažānu, kurš vienīgi plātīja muti, nelaizdams nevienu skaņu laukā. Vēlāk Mažāns taisnojās: esot baidījies pazaudēt odziņas... Viņš bija aizņēmies no savas vecāsmātes ļoti vēsturisku cepuri, kuŗai piestiprinājis kilogramu īsto vīnogu. Visam vainagu uzlika kādas koristes attapība, kad viņa pēc dziesmas steigā no mielasta galda paķēra puķi ar visu podu un zem tā pilno šķīvi netīra ūdens, pasniedzot to „solistei." Labi zinādams visas tradicionālās mākslinieku manieres, dziļā aizgrābtībā spiedu šo puķi pie savām izpolstētajām krūtīm, nemaz nepamanīdams, ka netīrais ūdens notek līdz manas gaišās kleitiņas apakšai. Sekas — dabūju savai māsīcai pirkt jaunu kleitu un kurpes — ar vēl nenolauztiem papēžiem, bet Reiters svinīgi apgalvoja, ka otrreiz savā mūžā tādu traci viņš vairs nespētu pārciest: trīs dienas tā sāpējuši ķermeņa vidukļa muskuļi, ka nespējis operā diriģēt.

Šim labi domātam jokam tomēr radās nepatīkamas sekas: par balss un mīmikas imitēšanu aizvainotā Krenkle pieprasīja manu aiziešanu no koŗa. Laikam Reiteram bija nepatikšanas, bet kaut kā tomēr tika izkārtots, ka es korī paliku, bet Laima Krenkle pēc šī incidenta galīgi pārgāja operas korī, un viņas vietā par soprāna solisti sāka darboties jau agrāk pieminētā Konstance Bērziņa.

Gadījās šis tas jautrs arī ārzemēs. Kādreiz prāgā prezidenta Masarika Ohradžinas pilī galda galā blakus sēdēja Reiters ar Masariku, bet mums pretī — kāda slavena čechu vīru koŗa dziedoņi. Uz galdiem pieblīvēti milzīgā pārpilnībā mums pasveši ēdieni un dzērieni, bez tam vēl katram šķīvim puslokā apkārt septiņas dažāda tilpuma un formu glāzītes. Ej nu sazini, ar ko jāiesāk, kas ar ko kopā lietojams! Par laimi izrādījās, ka čechu koŗa vīri nebija daudz gudrāki par mums, tomēr kaitināja aiz mugurām stāvošie sulaiņi, kuŗi, saprotams, mūs novēroja un vēlāk, droši vien, smējās. Bez tam likās, ka viņu frakas caurmērā pārsniedza mūsējās kvalitātes ziņā. Pirmajā izdevībā lielākā daļa no mūsu vīriem kopā ar kādiem 50 čechu vīriem klusu izslīdējām laukā — vistaisnākā ceļā uz slaveno Flecka krogu. Tur katram, kurš šo vietu apmeklē pirmo reizi, pie mutes jāceļ līdz malām pilns, milzīgs alus spainis. Nolaistījām savas frakas pamatīgi, bet vēlāk Reiters mūsu stāstam neticēja: esot piedzērušies un pārvērtušies par lopiņiem. Viņa aizdomas lielā mērā pastiprināja piedzīvojums nākamajā dienā kādā garīgajā koncertā, kad Jāz. Vītola vislielākajā koŗa dziesmā „Dāvids Zaula priekšā", mēs, baritoni, **ņemdami kādu augstu toni, visi** reizē „nolūzām." Pēc tam vairākas dienas Reiters mūs uzmanīja kā vecmāmuļa mazbērnus, bieži vien šos sarga pienākumus apvienodams ar lekcijām, kuŗas nedarītu kauna pat izcilam pretalkohola biedrības orātoram.

Turpat Prāgā, kur kādā zālē absolūti viss ir no slīpēta spoguļa stikla par spīti dāmu briesmām (spoguļa grīda rādīja visu arī no apakšas . . .(, pats Maestrao bija dabūjis punu pierē, iesoļodam sienā: esot nācis viņam pretī tāds kā redzēts cilvēks, gribējis apsveicināties, bet tanī brīdī dabūjis kā ar āmuru pa pieri.

Pēc tam otrā lielajā čechu pilsētā Brno badojāmies veselas divas nedēļas. Ēst un dzert mums gan deva pilsētas valde jo bagātīgos apmēros, bet kaut kur bija paklīdušas valodas, ka visu noēsto un nodzerto katrs pats personīgi dabūšot samaksāt. Kad aizbraucot pierādījās, ka par visu samaksājusi Brno pilsētas valde, mēs nosolījāmies nākamā gadā vēlēt citu valdi un priekšnieku, — ne vairs tādus, kas tik nelabi mānās.

Ja jau nu reiz par ēšanām un dzeršanām, tad netaisni būtu noklusēt Grincingas brīnišķo, dabisko augļu vīnu. Galvas gan visiem bija pilnīgi skaidras, bet kad pēc tam ieradāmies „uzdzīvot" slevenajā Vīnes „Prāterī", tad arī mūsu dāmas atradās sevišķi pacilātā gara stāvoklī, tikai sūdzējās, ka kājas esot tā kā vieglas bērnu triekas ķertas . . . Visvairāk atceros to nelāgo ierīci, kur grīdas un atzveltne griežas vienā, bet barjēras un soli — pretējā virzienā, ar vienu ātrumu kāpinot. Mūsu bass Kārkliņš, strādādams Latvijā telefona stabos, apgalvoja, ka kārtīgam cilvēkam būšot tīrais nieks pieveikt visus šos centrfūgālos un centrpetālos spēkus, kas cilvēku cenšas noraut no sola un padarīt par skatītāju apsmiekla objektu. Un beigās tomēr arī pats Kārkliņš nelāgi vaimanādams riņķoja apkārt ar kājām gaisā, birdinādams no kabatām visu savu iedzīvi, kuŗa gar pretējā virzienā joņojošās barjēras malu nedevās vairs viņam rokā. No „brauciena ellē" dāmas atgriezās nosvīdušas, nedabiski ieplēstām acīm un ļoti mazrūnīgas, lai ievilinātu arī citus šinīs briesmās, kur galu galā nevienam nekas ļauns nenotika.

Nobeigumā: REITERA KORIS SALĪDZINĀUMĀ AR CITIEM SLAVENIEM KOŖIEM

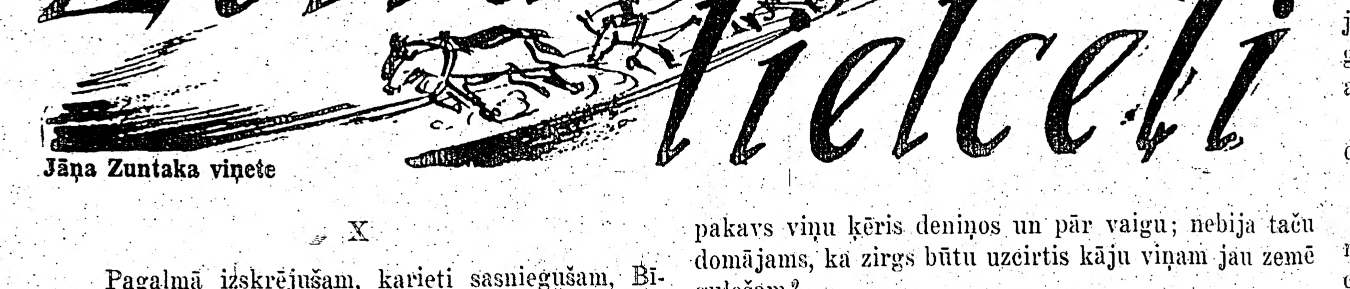

Jāņa Zuntaka viņete

X

Pagalmā izskrējušam, karieti sasniegušam, Bīriņam šķita, ka noticis ļaunākais.

Karietes durvtiņas bija vaļā.

Lipsta nekur neredzēja.

Bīriņam elpa aizsprūda kaklā. Ar vienu lēcienu viņš bija karietē, parāva augšā sēdekli, taustīja zem tā . . .

Tukšs.

„Lipst! Lipst!" — viņš sauca. Nekādas atbildes. Tad junkurs izlēca no karietes. Skatījās apkārt.

Tas taču bija neiespējami. Pirmīt vēl pagalms bija stāvgrūdām pilns ļaužu. Kur nu tie visi? Un cik ilgs laiks tad bija pagājis, kopš viņš redzēja Lipstu karietes durvtiņās izrīkojamies tik pārdroši ar virsnieku? Kas bija noticis?

Pagalms bija tukšs . . . nē. Tur, stadulu pusē, kur ieveda izjūgtos zirgus, tur drūzmējās liela, tumša ļaužu masa. Skanēja apspiesta pūļa murdoņa.

Bīriņš skrēja turp. Ķēmīgas, drebulīgas ēnas pinās ap viņu, un vārgā, vējā šūpoto lukturu gaisma ņirbināja visapkārt augšup saslieto ratu ilkšu garās ēnu svītras.

Viņš pieskrēja pie stadulas. Jā, te bija liels pūlis. Vezumnieki, viesnīcas puiši, kalpones.

Ļaunas nojautas dzīts, Bīriņš lauzās uz priekšu, izlauzās cilvēku gūzmas aizsprostotajiem vārtiem.

Tur, lukturu gaismā, ejā starp steliņģiem, garās zābakotās kājas tālu izstiepis, krāšņo, zeltaino bārdu augstu izslējis, gulēja kučieris Lipsts.

Divi steliņģi bija ar atvērtiem bomjiem. Prinča divi aizjūga zirgi, dūkainie, bija izsprukuši ejā brīvi, bija ierāvušies pašā galā, krāca, dimdināja grīdu, acis bolīdami, ausis kniebdami, neviens viņiem neiedrošinājās iet tuvumā.

Neviens neuzdrīkstējās tuvoties Lipstam. Skats arī bija pārāk nelabs, jo viena viņa sejas puse bija asinīm noplūdusi. Tās guldzieniem nāca no lielas, zili melnas rētas pakavu veidā. Likās skaidri, ka zirga pakavs viņu ķēris deniņos un pār vaigu; nebija taču domājams, ka zirgs būtu uzcirtis kāju viņam jau zemē gulošam?

Zirgi krāca, sprausloja un valbīja acis.

Un tad Bīriņš juta aukstus drebuļus pār muguru, redzēdams, ka no tumšo steliņģu starpas izceļas kā Ūsiņa kalps, kā no zemes izlīdis, sakucis stāvs pelēki palsiem matu pielupiem gar ģindenīgiem vaigiem, iegrimušu acu dobuļiem . . .

Vai tas bija vai nebija tas pats miroņu leitis, uz kūŗa vezuma viņi uzsēda pie Budas? Bija vai nebija? Ar vienu gaŗu, kaulainu pirkstu tas rādīja uz Lipstu zemē, ar otras rokas mājienu aicināja Bīriņu nākt tuvāk.

☆

„Tikuma par daudz, goda par maz" — pukojās Margerita, vecākā no aktrisēm. „Nesamanīgajām allaž tā iznāk. Sieviete nemūžam nedrīkst atlaist, ko spēj paturēt Kučieris. Tagad tu vaimanā par to, ka viņš kučieris. Diženas un smalkas kundzes zinādamas ielaidušās ar kučieŗiem. Bet ko tad, ja jūs abi būtu viņunakt no viesnīcas pagalma pa tumsu, pa to jūkļa mirkli izbēguši ar visu karieti, zirgiem, dukātu makiem, kā gribējāt un kā acumirklī izšķīrāties? Divi vien — ar karieti, naudu, sešiem zirgiem?"

„Jūs nekā nesaprotat, donna Margerita" — Betīna čukstēja, sausām. sasarkušām acīm lūkodamās tukšumā, šūpodamās līdzi karietes līganajā ritmā. Pārējās sievietes pēc izvārgtās trakās nakts Kēzmarkas viesnīcā tagad brauciena laikā cieši gulēja, galvas prinča karietes popējumos ieguldījušas, ar kājām pamīšus pār sēdekli.

Tā atkal bija Jagužinska izdoma: sasēdināt sievietes prinča karietē. Lielajā orē Lipsts gulēja karsonī, Bīriņš — reibumā uz lielajām bēdām; svarīgais kontrabass bija abiem pa vidu. Jagužinskis pats jāja zirgā, savu karavānu uzmanīdams.

„Jūs nekā nesaprotat" — Betīna atkārtoja. „Toreiz man šķita, ka viņš ir kaut kas. Kaut kas sevišķs. Un ka nupat notiks brīnumi. It kā mani aizvestu princis. Bet kučieris! . . tas ir tikpat kā darīties ar dzīvnieku."

„Pavesties allaž jāļaujas ar sajēgu, gandarījumu un papriekš viss labi jāapdomā" — teica Margerita. „Bet ja arī mazliet misējies, tad vienai meitenei tas vēl nav gala gals.. Tev gluži vienkārši jātur mute un jābūt priecīgai. Jo dukāti, protams, ir tavi. Sievietes gods ne ar kādu zeltu nav samaksājams. Un nekādas atpakaļ došanas nav un nevar būt."

„Neesmu zagle" — sašutusi teica Betīna, atraudamās pašā tumšākajā stūrī.

Saruna uz brīdi pārtrūka.

Migla bija pakāpusies, Jagužinska vadītā karavāna pašlaik brauca pa plašu klajumu. Poļu zemes lielceļi bija laba tīruma plašumā, neskaitāmas ratu grambas gāja juceklīgi, viļņu viļņiem, un tā šis lielceļš aizstiepās starp kāpjošiem miglas vāliem kā starp mākoņiem. Agra rītā saule kaut kur priekšā, milzīga dubultdukāta lielumā, zibināļās. Vai lielceļš gāja turp, uz rītiem? Bet sievietes nedomāja par to, kā gan varēja notikt, ka viņi vis nebrauca uz Krakovas pusi, uz ziemeļvakariem, bet uz austrumiem.

Ratu grambas jaucās un mijās sarkani zeltainas ar zilām, ar mēļām agra rīta ēnām.

„Kur tu domā, tie dukāti cēlās?" — pamācīdama pukojās Margerita. „Un ne tie vien, kas tev rokā, bet viss kas te ripo pa šiem lielceļiem. Dzirdēji Skandalibeni? Redzēji panu Jagužinski? Zini, kā mūsu teātŗa mantās ieslēpa rotas un pulksteņus? Saprati, kā pārkļuvām robežu? Pans Jagužinskis tā ir redzēja tevi, kā tu iestreipuļoji: svešā mētelī satinusies, ar naudas makiem nevarīgās rokās. Iekūlies kā apreibusi kode ugunī . . . Bet domā — vārdu viņš par to izpaudīs? Pirmais gudrais vīrietis, es domāju — pirmais gudrais j a u n a i s vīrietis, kuŗu sastopu.

Parasti vīriešiem nav ne jēgas ne apdoma. Zinu to labi. Mani trīsdesmit četri gadi ir diezgan cienījams vecums, tu vari paļauties uz manu spriedumu, mīļā Betīna. Vīrieši ir niķīgi un nesajēdzīgi bērni, vīriešiem nav ne kripatiņas apdoma. Vienīgi pans Jagužinskis ir izņēmums. Es zinu, ko daru un ko saku. Kaŗa laikā tu allaž redzi divējādas laimes cilvēkus: ir tādi, kas visu zaudē, ir tādi, kas visu iegūst, iet zelta ceļu, un pans Jagužinskis ir no tiem. Bet tu, kokgalve, negribi paturēt savu tiesu. Izstāsti skaidri, kā nauda nonāca tev rokās."

Betīna no jauna atsāka no sākuma: kā palikusi kopā ar Lipstu karietē, kaut vārdos lāgā nevedās izlikt, izteikt to pēkšņo aizraušanos ar Lipsta kundzību un spožumu.

„Tā ko piedzīvo katra ķēkša, to es tev nevaicāju" — teica Margerita, gan paskarbi, tomēr būtībā nožēlodama meiču par viņas vilšanos. „Kā tu dabūji naudu, to es gribu zināt."

„Nu tāpat vien. Gandrīz nejauši" — teica Betīna aizlauztā balsī. „Es biju nogurusi, sasilusi, laimīga, apreibusi un skaidrā nogurumā runāju, runāju, runāju bez jēgas" — viņa nopūtās. „Man šķita, ka tāds, liels, skaists kungs varētu gan mani mīlēt, un es pati viņu skaidri uzbildināju, vai viņš ar mani tā negribētu braukt līdz pasaules galam, un cik zirgu jājūdz tādai karietei priekšā. Vai seši?

Viņš tā kā drusku atrāvās no manis pustumsiņā redzēju, ka viņš domīgi brauka bārdu.

Un tad viņš mani sagrāba kā īsts mežonis, saspieda mani tik cieši, ka kaulu kauliņi nobrīkšēja. Vai nu kučierim kādas manieres, bet es, muļķe, tobrīd to nespēju apjēgt. Kā noburta. Kā aizliedzis viens būtu. Kā uz ļaunām pēdām uzgājusi.

Un tad viņš teica: labs ir!

Kā jūs to domājat, mans kungs, es viņam vaicāju, jo galu galā vienai meitenei pieklājas būt kaut cik uzmanīgai, lai nepārprastu. Bet ak!!

Es domāju, brauksim — tā viņš izvēla vārdu.

Braukt! It kā kučieris citu ko zinātu, kā braukt! Bet es viņu vēl uzmudinu, kur man galva!"

Betīna sāka šņaukāties un apklusa.

„Nu, nu. Un tad?" — mudināja Margerita.

„Nu tad sākās. Drūzma ap karieti. Es vēl joprojām ticēju, ka viņš kungs. Kā viņš sakliedza uz tiem visiem, un kā tie izbijās! Bet tad viņš ieraudzīja manu tērpu pār kāpslī. Un izbijās pats, atrāvās karietē. Un teica: Nu ir tā. Nu tā. Meiten, še — viņš teica, un ielika makus man klēpī. Glabā. Mēģini pamukt sāņus. Pastāvi aiz stūŗa. Varbūt pagūstu sajūgt zirgus, bēgsim tad! Tā viņš teica. Vai tā ko saka krietnai godīgai sievietei: pastāvi aiz stūŗa! Man jau tad vajadzēja saprast, ka labi nav, ka viņš par zirgu jūgšanu runāja. Bet tobrīd es biju gatava viņa labā darīt visu. Mierīga biju. Nekaunīga, bez bailu, karstu dzelzi būtu rokā nesusi. Ugunī lēkusi. Līdz jūs man pateicāt — kučieris."

Atkal Betīna sāka šņaukāties.

„Bet tai karietē es tobrīd nespēju palikt. Visi mani bija tur redzējuši. Bez drēbju. Sveša vīrieša mētelī satinušos. Kuŗa krietna, godīga sieviete varētu to paciest, ka visi viņu tā redz, un tad palikt turpat? Bēgu pie jums, kaut īstenībā cerēju, ka mani vēl izglābs. Aizvedīs. Un nu?" —

Margerita domīgi teica:

„Kas viņam notika zirgu stallī, to laikam neviens nezina. Kā tas bija, kā tas gadījās . . ."

(Turpināujums sekos)

958. gada 24. maijā, 42. n-rs.

ĪTS CEĻŠ

viņa kori

ja kā vecmāmuļa mazbērnus,
bieži vien šos sarga pienākumus
apvienodams ar lekcijām, kuŗas
nedarītu kauna pat izcilam
pretalkohola biedrības orāto-
ram.

Turpat Prāgā, kur kādā zālē
absolūti viss ir no slīpēta spogu-
ļa stikla par spīti dāmu bries-
mām (spoguļa grīda rādīja visu
arī no apakšas . . .(, pats Ma-
estro bija dabūjis puņu pierē,
iesoļodam sienā, esot nācis vi-
ņam pretī tāds kā redzēts cil-
vēks, gribējis apsveicināties, bet
tanī brīdī dabūjis kā ar āmuru
pa pieri.

Pēc tam otrā lielajā čechu
pilsētā Brno badojāmies veselas
divas nedēļas. Ēst un dzert
mums gan deva pilsētas valde
o bagātīgos apmēros, bet kaut
kur bija paklīdušas valodas, ka
visu noēsto un nodzerto katrs
pats personīgi dabūšot samak-
sāt. Kad aizbraucot pierādījās,
ka par visu samaksājusi Brno
pilsētas valde, mēs nosolījāmies
nākamā gadā vēlēt citu valdi un
priekšnieku, — ne vairs tādus,
kas tik nelabi mānās.

Ja jau nu reiz par ēšanām un
dzeršanām, tad netaisni būtu
noklusēt Grincingas brinišķo,
dabisko augļu vīnu. Galvas gan
visiem bija pilnīgi skaidras, bet
kad pēc tam ieradāmies „uzdzī-
vot" slevenajā Vīnes „Prāterī",
ad arī mūsu dāmas atradās se-
višķi pacilātā gara stāvoklī, ti-
kai sūdzējās, ka kājas esot tā
kā vieglas bērnu triekas ķer-
tas . . . Visvairāk atceros to ne-
lāgo ierīci, kur grīdas un atzvelt-
ne griežas vienā, bet barjēras
n soli — pretējā virzienā, ar-
vienu ātrumu kāpinot. Mūsu
bass Kārkliņš, strādādams Lat-
vijā telefona stabos, apgalvoja,
ka kārtīgam cilvēkam būšot tī-
rais nieks pieveikt visus šos
centrfūgālos un centrpetālos
joku pēkus, kas cilvēku cenšas no-
laut no sola un padarīt par
skatītāju apsmiekla objektu. Un
beigās tomēr arī pats Kārkliņš
elāgi vaimanādams riņķoja ap-
kārt ar kājām gaisā, birdi-
nādams no kabatām visu
savu iedzīvi, kuŗa gar pretējā
virzienā joņojošās barjēras ma-
nedevās vairs viņam rokā. No
brauciena ellē" dāmas atgrie-
zās nosvīdušas, nedabiski ieplēs-
tām acīm un ļoti mazrunīgas,
ai ievilinātu arī citus šinīs
riesmās, kur galu galā nevie-
nam nekas ļauns nenotika.

Nobeigumā: REITERA KO-
RIS SALĪDZINĀUMĀ AR CI-
TIEM SLAVENIEM KOŖIEM

viņas vilšanos. „Kā tu dabūji
"

ndrīz nejauši" — teica Betīna
u nogurusi, sasilusi, laimīga,
gurumā runāju, runāju, runā-
nopūtās. „Man šķita, ka tāds,
tu gan mani mīlēt, un es pati
, vai viņš ar mani tā negribē-
s galam, un cik zirgu jājūdz
Vai seši?

atrāvās no manis pustumsiņā
brauka bārdu.

sagrāba kā īsts mežonis, sa-
ka kaulu kauliņi nobrīkšēja.
manieres, bet es, muļķe, to-
Kā noburta. Kā aizliedzis
un pēdām uzgājusi.
labs ir!
mans kungs, es viņam vaicāju,
itenei pieklājas būt kaut cik
stu. Bet ak!!
m — tā viņš izvēla vārdu.
eris citu ko zinātu, kā braukt!
u, kur man galva!"
ties un apklusa.
— mudināja Margerita.
izma ap karieti. Es vēl jopro-
gs. Kā viņš sakliedza uz tiem
! Bet tad viņš ieraudzīja ma-
. izbijās pats, atrāvās karietē.
tā. Meiten, še — viņš teica, un
. Glabā. Mēģini pamukt sāņus.
ūt pagūstu sajūgt zirgus, bēg-
Vai tā ko saka krietnai godī-
a stūŗa! Man jau tad vajadzē-
ka viņš par zirgu jūgšanu ru-
u gatava viņa labā darīt visu.
u, bez baiļu, karstu dzelzi bū-
škusi. Līdz jūs man pateicāt —

šņaukāties.
s tobrīd nespēju palikt. Visi
. Bez drēbju. Sveša vīrieša mē-
ētna, godīga sieviete varētu to
ā redz, un tad palikt turpat?
tenībā cerēju, ka mani vēl iz-
" —
cica:
a zirgu stallī, to laikam ne-
a, kā tas gadījās . . . "
ājums sekos)

Gara KULTŪRAI

Velta Toma

DZEJNIEKU UN ZINĀTNIEKU SUMINOT

Profesoram ar lielo burtu, Dr. iur. Arvedam Švabem 70 g. dzimšanas dienā

Domāt, tikko vakar Profesors, žurnālista Dulmaņa pavadībā, ceļā no angļu zonas uz Eslingenu pārnakšņoja Manheimā. Bija pavasaris, krāšņs Dienvidvācijas ziedonis, un siltā, palsā novakarē bija tīkami sēdēt pie vaļēja loga — ar skatu uz katoļu baznīcu, neskaitīt torņa pulksteņa sitienus, un lēnām malkot balto Pfalcas vīnu. No cita bloka ciemos bija nonācis mācītājs Jānis Siliņš, sens Profesora cienītājs, un sarunām netrūka ne interesantas vielas, ne principu asuma. Virtuve, kuŗā tolaik mitu, gan grāmatu plaukta, kādas senas Kurzemes segas, dažu gleznu pārveidota, pamazām grima dievišķu dūmu mākoņos — Profesors bez smēķēšanas ir no rīta celdamies nevarot iesākt domāt . . . Tāpat melna kafija viņam bija pa prātam.

Uz Eslingenu bija braucams kādu jumta, vai pusjumta organizāciju gāzt, un Jānis Siliņš izbrīnēts jautāja: vai Profesors nonāvēšot bērnu, kuŗam pats kāris šūpuli? — Acīm redzot pie šīs triju vai četru burtu apzīmētās biedrības dibināšanas profesors bija savu nešaubīgo latvieša sirdi, stipro jurista - vēsturnieka plecu pielicis, bet nule, redzēdams to sīku un strīdīgu cilvēku plēstu (kā Krilova fabulā: līdaka, vēzis un gulbis), bija gatavs teikt savu galīgo: nē! — Bija jāpārdomā nostāsts par kādu nesenu sanāksmi Hanavā, varbūt, to pašu reizi, kad Harijs Gricevičs tik veiksmīgi, nemaldīgi raksturīgi uztvēra Profesore seju skicē. Ticis spriests, pārspriests, proponēts un noraidīts, atkal spriests, savas divas trīs dienas, kad beidzot atvadu goda mielasts apvienojis latviešu pārstāvjus no ik nometnes. Ģirts Salnais, Profesoram blakus sēdot, vaicājis: Būs runa? Gara, pārdomāta, noslēdzēja runa? — Profesora sejā ievilcies nīgrs smīns, viņš cēlies, aplaidis skatu ap galdu un teicis: — Es nožēloju, mani kungi, ka esmu šeit! Atkārtoju: es nožēloju, mani kungi, ka es esmu starp jums! —

Vai kādam no toreiz klātesošiem ir ienācis prātā pašķirstīt Trimdas rakstnieku I sējumu, kur atskatā Mana dzīve Arveds Švābe atzīstas: „Būdams atklātas dabas un asu mēli, tēvs nekautrējās teikt katram acīs savu spriedumu, bieži vien izzobodams draugu un paziņu vājības. Šis zobgaļa „zobs" man iedzimis no tēva, un sagādājis mūžā daudz nepatikšanu un ienaidnieku. Šo īpašību dēļ nevaru būt ne diplomāts, ne politiķis."

Šīs atmiņu drumslas no kāda tāla vakara, pirms desmit gadiem, kad patapas brīdī bija laime klausīties un vērot bezkompromisa latvieti, Profesoru Arvedu Švābi. Viņa dedzības ierosināts tapa pirmais šo rindu rakstītājas sveiciens viņa 60. dzimšanas dienā. Angļu zonas periodikā parādījās spožs sonets „Sarkanais eņģelis", ar piezīmi vēstulē, ka tā ierosme gūta Manheimas ciemos.

Tā paša gada rudenī Manheimas nometne saplaka, vilcieni aizrāva mūs uz kuģiem, kuģi no Ziemeļvācijas ostām aizšūpoja pelēkos bēgļus uz Amerikas krastiem. Citi, laimīgāki ļaudis devās uz tuvējo zviedru zemi; To vidū bija arī Profesors Arveds Švābe. Kāda traģikas un necerības iezīmēta vēstule — izkaisīti visos pasaules vējos mēs esam, Latvijas nesagaidīsim šai mūžā, dzīvi neredzēsimies . . . Tad paziņojumi laikrakstos par Latvju Enciklopēdijas tapšanu Profesora redakcijā, un nebija šaubu, ka šis lielais darbs tiks paveikts tikpat spoži kā vēl brīvajā Latvijā Konversācijas Vārdnīca. Pelēkās burtnīcas nāca ciemos viena pakaļ otrai, sekoja komentāri, strīdi un skauģu nevalodas laikrakstu slejās; — Profesors zviedru zemē turpināja savu darbu mūsu zemei, tautai, valodai.

Bija pienākusi jauni mūža svētki, cienījami 65 gadi atzīmējami — Tāls sveiciens sūtāms no latviešu pulka Toronto. Vajadzēja tikai pakavēties ar Bargo laiku, šo nelielo, izcili vērtīgo dzejoļu izlasi, pārlasīt romānu Darbs, pameditēt zaļi zeltainam pavasaŗa vakaram dziestot — kad suminašanas vārdi vērpās cits pie cita, līdz aizsniedza zviedru zemi pie mūsu jūŗas . . .

Tiem, kas top, tiem, kas jau tapuši pazīstami mūsu dzejas un zinātnes laukā, derētu laiku pa laikam atcerēties Profesora citātu, Valerija Brjusova vārdiem: „Vaiga sviedros izraku savu talantu." Stārasta dēls, dzimis 1888. g. 13./25. maijā, Lielstraupes muižā, ir nostaigājis gaŗu, raženu, nerimtīga darba un zinātnisku pētījumu mūžu, laiku pa laikam dedzīgi pielūgdams Dzeju. No Lielā Piektā gada proklamācijām muižas parkā, līdz studijām cara Krievijas universitātēs, no brauciena uz skolu, Cēsīs līdz atgriešanās brīdim ar Imantas pulku no tālās Vladivostokas — no soneta Zaļais Cietums (1905. g.) līdz Dundagas Dievaines (Kureliešu traģēdija). Nekas, nekas mūsu senatnē, vēsturē, tautas ciešanās, brīvības alkās un cīņās nav pagājis secen Profesora — liela latvieša sirdij.

Gaidīsim, vai sonets, savās četrpadsmit rindās drīzi nenoskaldīs atziņu ar „variāciju par temu" — mūsu, it kā senu zemgaliešu atgriešanos uz mājām, kuŗu nava . . .

Šķiet, jau sen savu atzinumu viņš mums pateicis 1944. g. rakstītā soneta sešās pēdējās rindās:

— Nu zinu: takas stāvākas vairs nava
Par to, kas atpakaļ mūs ved uz sevi,
Kas jāiet katram, tēvzeme kam sava
Smeldz sūrāk nekā aldzinieka slava.
Lai pagaist tā un zvēresti, ko devi,
Tad senču veļi atkal uzņems tevi."

No „Ad se ipsum".

Bez kompromisa visu savu mūžu, pētīdams un atzīdams, mūsu jubilārs ticis vāciešu un krievu kakla kungu nīsts. Nav šaubu, ka arī šodien viņš nemeklē cita atceļa pāri Baltijas jūrai, kā vien to, ko nojaužam apsolītu veļu dievainēs, vai mūžīgi brīvā Latvijā. Tur tikdamies, pagājuši, vai dzīvi, būsim viena cilts; vienā mēlē sveicot šodien un tad Profesoru dzejnieku Arvedu Švābi.

Suminats: daudz darba vēl paveikt gaišā, garā mūža vakara cēlienā! —

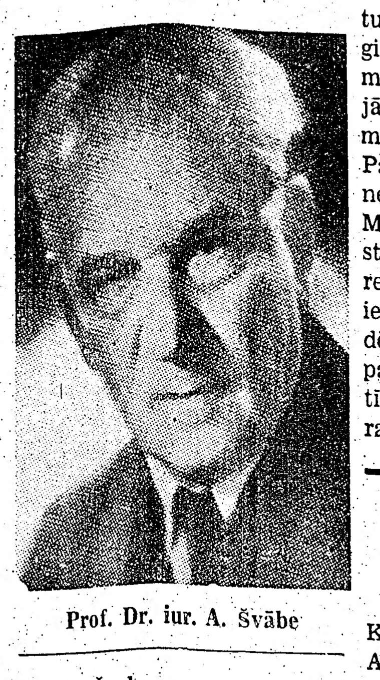

Prof. Dr. iur. A. Švābe

Arveds Švābe

BARGĀ LAIKĀ

Ne mirkli draugs un nedraugs nenojauta,
kad barā dzīrojām ar nīgru smīnu,
Ka mana sirds bij desmit nāvēs kauta,
Un neskurbdams es dzēru mironvīnu.

Nu nāku atdzimis no veļu rauta.
Tik fraka stāsta jums par seno splīnu,
Bet reizē slēpj, ka tūkstoš šķēpi šauta,
Pirms sevī uzveicu šo laiku grīnu.

Lai jaunām kaujām garu saglabātu,
Ar nāvēm cīnījos un, veicis viņas,
Nu atgriežos kā zvērs ar sesto prātu.

Kā saites metu projām aklās dziņas.
Un vērīgs klausos zīles nestās ziņas:
Cits laiks, kas gaida tevi neapmātu.

REŽISORIEM TRŪKST IDEJAS

FRANČU KINO FILMU PAŠREIZĒJĀS PROBLĒMAS

Vēl nesen interesanto un augstvērtīgo franču filmu daudzie draugi jūtās vīlušies, jo franču filmu skaits samazinās ne vien kvantitātīvi, bet arī, pēc daudzu domām, kvalitātīvi. Laba tiesa filmu, kas iziet pasaulē no Parīzes, arvien vairāk sāk turēties uz filmu zvaigžņu (Brigitte Bardot, Martine Carol u.c.) miesas formu krāšņajām līnijām nekā uz režijas, ideju un mākslinieciskajiem sniegumiem. Pat tā sauktās franču „dzimtenes" filmas ar Monmartra vai Marseļas ielu staiguļu un gangsteŗu temām, kuŗas meistarīgās režijas dēļ visur bija diezgan iecienītas, pēdējā laikā ir zaudējušas gandrīz visu dzejiskās pacilātības jūtoņu un smalkjūtīgo erotiku, kas viss bija ļoti raksturīgs daudzām franču filmām pēc 2. pasaules kaŗa. Daļa vecu režisoru (Julien Duvivier, Jean Renoir, René Clair), tagad turpinādami konvencionālās filmu temas un režiju, ir snieguši vidēji labas filmas, starp kuŗām nevar neminēt populārākās: „Eīgelis, kas bija velns", „Vīrs lietus mētelī", „Peļu slazdi" un „Eliāne un vīrieši".

Arī jaunākie režisori (Henri - Georges Clouzot un René Clement) ir pasnieguši publikai dažu filmu, kuŗās bez šermuļu efektiem netrūkst arī vērtību, un no tām varētu minēt: „Spiegi" un „Velnišķais". René Klements, filmējot Zolā darbu „Gervaise", ir atgriezies un sasniedzis varbūt pat nepārspējamu un māksliniecisku natūrālismu, kas tomēr skatītājus nespēj īsti saistīt, tāpat kā sen grumbās izbrauktos ceļus gājušā Žaka Bekera filma: „Arsene Lupina".

Par pašreiz formāli laimīgākajām, idejiski svaigākajām un oriģinālākajām jauno franču režisoru (Claude Autant - Lara, Lamorisse, Robert Bressons) filmām ieskata: „La Traversée de Paris" (kuŗa, nezin kāpēc, vāciski runājošās zemēs tiek rādīta ar burlesko nosaukumu: „Divi vīri, viena cūka un Parīzes nakts"), kā arī „Sarkano balonu" un „Kāds uz nāvi notiesātais ir izbēdzis". Ja vēl piemin J. Dasēna filmu „Vīrs, kuŗam jāmirst", kuŗa filmēta pēc Niko Kazantzka romāna „Grieķu pansija" un kuŗas temas pieskaŗas bezdzimtenes bēgļu traģiskajiem likteņiem, tad tas laikam arī ir vai viss galvenais un nozīmīgākais, kas pašlaik būtu pieminēšanas vērts.

Dabiski, ka šo sava veida franču kino filmu krizi mana arī pašā Parīzē, un ar tās cēloņu meklēšanu jau ilgāku laiku nodarbojas rinda ievērojamāko franču filmu kritiķu (André Bazin, Roger Leenhardt, Jacques Rivette, Pierre Kast, Eric Rohmer u. c.), kuŗu franču dzirkstošā stila diskusijas ir sevišķi interesantas tādēļ, ka skar arī citas mākslas, īpaši franču literātūru. Kritiķis Kasts saka: „Konstatējot, ka franču filma ir noslīdējusi pilnīgā viduvējībā, ir jāatzīst producentu totālais fantazijas trūkums un pārāk liela griba piemēroties publikas gaumei, turpinot filmēt arvien vēl to pašu veco, kam reiz jau bijuši panākumi. Temu krize ir mazāk scenāriju autoru kā veco temu un režisoru dēļ."

Citi kritiķi, minot vairākas franču pašreiz labākās filmas, tās apzīmē gan par ārēji pilnīgām, bet ar iekšēju formālisku

(Nobeigums 8. lpp.)

KSENIJA BIDIŅA DZIEDĀS TORONTO

Pazīstamā latviešu dziedātāja Ksenija Bidiņa, kas tagad dzīvo Anglijā, jūnija sākumā ar tvaikoni „United States" ieradīsies Amerikā apciemojuma ceļojumā un noklausīties 2. Amerikas latviešu dziesmu svētkus Ņujorkā, jūlijā. Viņai paredzēti arī daži koncerti Savienotās Valstīs un vienīgais koncerts Kanadā, kas notiks Toronto, 15. jūnijā, pl. 6.00 ar Tālivaldi Ķeniņu pie klavierēm. Māsliniece ļoti aktīvi piedalās latviešu un angļu mūzikas dzīvē Lielbritanijā un pēdējos gados viņai bijuši divi nozīmīgi koncerti Londonā, Royal Festival Hall mazajā zālē un Vigmora zālē, kuŗus pozitīvi recenzējusi arī Londonas prese. Tur dziedātāja atskaņojusi kā lielo klasiķu — Brāmsa, Šūmaņa, Volfa u. c. meistardarbus, tā arī latviešu skaņražu dziesmas, īpašu vērību veltot jaunradei latviešu mūzikā: H. Pavasaram, E. Šēnfeldam, T. Ķeniņam un A. Jērumam. Lielu atsaucību viņa izpelnījusies ar latviešu tautas dziesmu atskaņojumiem, kuŗas dziedone nolēmusi skandēt arī Toronto — J. Vītola, J. Kalniņa, V. Dārziņa, A. Ābeles un A. Jērumas apstrādājumos. Bez tautas dziesmām Ks. Bidiņa Toronto dziedās latviešu komponistu oriģināldarbus, starp kuŗiem būs J. Kalniņa, P. Barisona, E. Šenfelda, T. Ķeniņa un H. Pavasara dziesmas.

Latviešiem trimdā vispār maz solo dziedātāju ar zemām balsīm un starp tām Ksenija Bidiņa it īpaši izceļas ar savas plašās balss sulīgo, krāšņo tembru un skaņdarbu augstvērtīgo izpildījumu.

Kultūras apskats

● **Ievērojamā franču челliste Simone Pjerā (Pierrat), Ženēvas un Romas starptautisko konkursu laureāte, kā pirmā izteikusi atzinību par Tālivalža Ķeniņa šoziem komponētām „Variācijām par čigānu dziesmu" (tema šīm variācijām ir E. Melngaiļa pierakstīta latviešu čigānu melodija). Māksliniece, kas nesen savos koncertos Šveicē jau atskaņojusi T. Ķeniņa „Suite concertante", uzņēmusi arī jauno skaņdarbu repertuārā un raksta: „Man šī kompozicija ārkārtīgi patīk, un to atskaņošu savā turnejā Savienotās Valstīs nākamajā ziemā".**

IZSTĀDE ČIKĀGĀ

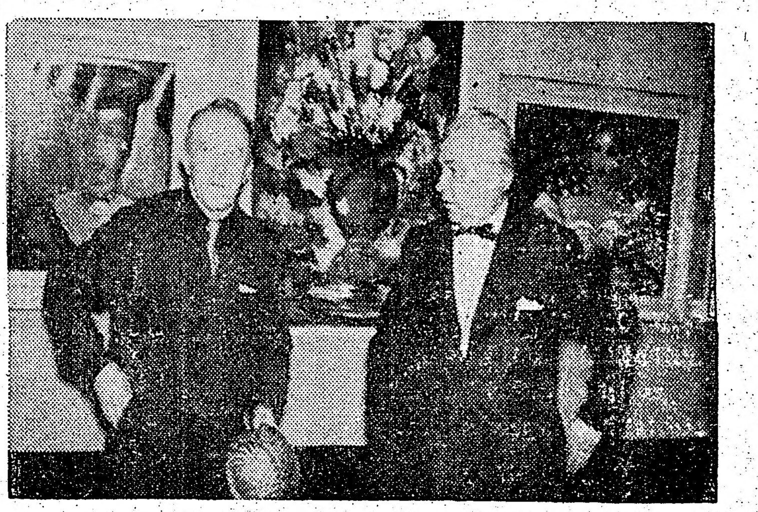

Mākslinieka Jāņa Tīdemaņa izstādi Bowen zālē Hull House telpās slēdza svētdien, 18. maijā. Neieskaitot amerikāņu ekskursantus, izstādi apmeklējuši tuvu pie 400 cilvēkiem. Pārdotas 12 gleznas. Apmeklētāju atsauksmes par izstādi ļoti atzinīgas. No labās: Jānis Tīdemanis un rež. Valdis Hermanis izstādes zālē.

ĢIRTS SALNAIS

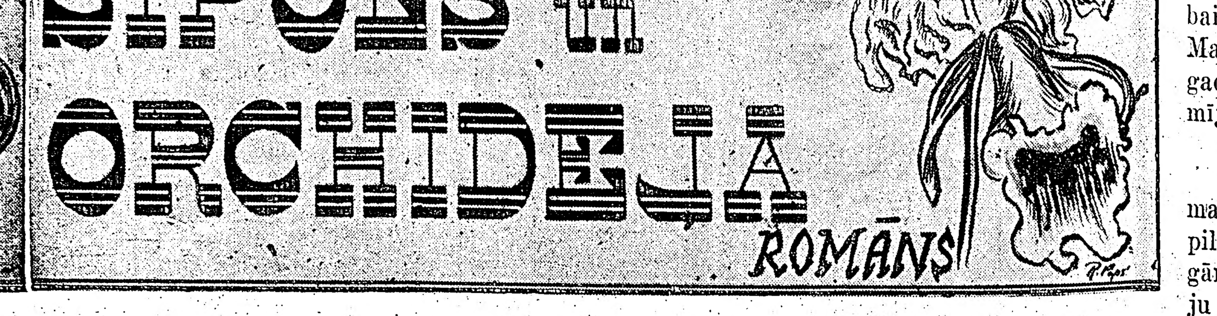

SĪPOLS un ORCHIDEJA

ROMĀNS

(233. turpinājums)

Maikls pavēroja viņu mirstoša mīlētāja acīm. Liliāna uztvēra šo skatienu, saprata un pēkšņā satraukumā piesarka. Satvērusi Maikla plecus, piespieda vaigu vaigam. Viņi pieklāvās viens otram, kā izmisuši bērni, glābdamies no ugunsgrēka, bet neatrazdami izeju. Maikls, aizvēris acis, trausli glāstīja viņas augumu; Liliāna, jūtu sabudinājumā, reiba. Uz mirkli viņi zaudēja prātu. Likās — būtu vieglāk mirt, lai visam būtu gals. Bija jāvaid neapmierinājuma sāpēs, līdz pietrūka spēka sevi mocīt. Viņi atlaidās viens no otra, krūtīs kaut kam trīsot un elsojot — bez skaņas, bez spēka sniegt gandarījumu par ieilgušām mokām.

„Piedod," Maikls mēģināja pateikt. Balss neklausīja.

Liliāna, noliektu galvu, gurdeni skatījās zemē.

„Man ļoti žēl," pēc brīsniņa atguvies, viņš izdvesa. „Negribēju tevi mocīt."

„Tas pāries." Vārdi neskanēja, bet Maikls tos juta.

„Man jābūt tam pāri," viņš sacīja, pamazām atžilbdams, un ātri piebilda, „un es tieku. Ja uzvedos piemēroti. Ja klausu Maksim un laikus paglābjos ar viņa medicīnu. Neaiciniet turpmāk mani šinī vietā."

„Jā, piedodiet, Maikl, es izdarīju kļūdu. Mums abiem šie brīži ir par grūtiem."

Viņi runāja, neuzdrošinādamies paskatīties viens otrā.

„Varbūt, ka arī man būtu jālūdz ārsta palīdzība," viņa izteicās, bet vaigos kaut kas iedrebējās, — sirdī ieviesās nenosakāms pretīgums un bailes.

„Lil, kāpēc jūs man neteicāt? Kāpēc jūs negribat saprast, ka dzīvā vrakā rodas citas izjūtas un pavisam svešādi uzskati nekā normālos, veselos cilvēkos. Ja ne šo nevērīgi pieļauto brīžu, ticiet — garīgi esmu pārcēlies pavisam citā plāksnē, kuŗā tikai divi attīstības ceļi — vai nu uz ziedošanos, vai ļaunumu. Bet liekas — es neesmu nekad īsti nogatavināts naidam. Man nav naida jūtu pat pret to ienaidnieka lidotāju, kam izdevās mani pārvērst dzīvā mironī. Tātad — — . Jūs zināt, ko gribu jums visādi iegalvot — jums jācenšas izdeldēt sevī jūtas pret mani. Es jūs tā mīlu, es mīlu mūsu abu bērnus, es negribētu sagādāt nevienam no jums nekādas sāpes vai nelaimes. Ja tas būtu vieglāk — esmu ar mieru pazust no Aberdīnas," viņš runāja laipni, stingri valdīdams jūtas, un pats nemanīja, ka tā vārdi nepārliecina — kļūst skanīgi, bet tukši. Un Liliānai uzradās vārs smaids.

„Mīļais Maikl, tik stipra es neesmu, lai piekrāptu vienā rāvienā savu oficiālo vīru un savu bērnu tēvu, ko ikviens bez kautrības un tiesīgi varētu saukt par manu oficiālo mīļāko. Jau par pirmo nodarījumu sinī valstī man laikam draud pieci gadi cietuma, kamēr par otro, — o — tad jau man būtu jālūdz Maksis, lai liek izoperēt sirdi," viņa spēja jau pazoboties, un atradies humors viņus viegli aizveda no pārdzīvojuma viesuļa gludajā ikdienā. Tagad viņa cieši satvēra Maikla galvu un ātri noskūpstīja viņa lūpas. „Maikl," viņa iesacījās kā pamācīga māte, „gadi aiztek — arī mana pārspīlēta jūtelība pierims — pierims, bangodama arvien rāmākos viļņos. Bet pašiem mums jāpaliek cerībai un apziņai, ka nākotnē pa mūsu netīrumiem piemīdītā strauta gultni tecēs arvien tīrāki un skaidrāki ūdeņi. Ja jūs pats spējat izturēt manu sabiedrību, lūdzami, palieciet. Vai arī," viņa drusku satrūkās, „jūs taču nevēlēsities, lai sarīkoju kādu šķiršanās skandālu ar Metu un bērnos satriecu visas ilūzijas?"

„Nē, no Dieva puses," viņš iztrūcināts saslējās, un šīrīta saguruma rosinātais trauslums zuda. „Būtu baismīgi sekot vien ikdienas neskaitāmiem piemēriem. Mani nekas tā nebaida kā slava, kuŗas īstais avots tagad mēdz būt skandāls. Bet — " viņš neveikli sastomījās un nopūtās.

„Nu?"

„Es — tas skan muļķīgi, varbūt pat slimīgi — man jāatrod kaut kāds vismaz paticams dzīves piepildījums, kaut tikai tādēļ, lai izvairītos no uzmācīgām jūtām vientuļās stundās. Man ir tik daudz iespēju kaut ko darīt, bet es nespēju izlemt — ko? Kā sadedzis mēģinu izdabūt no iecelotājiem ziņas par viņu jūtām, iecerēm, mērķiem, bet es nespēju salauzt viņu neuzticību. Liekas, viņi ieskata mani par pasaules lāpītāju, kas traģiskā brīdī, visužēlīgi būtu gatavs nopirkt un aizdot Dievam lāpāmo adatu, lai varētu salabot dažas plaisas debesīs. Bet vairāk gan ne. Kas bankā, tas bankā."

„Par ko jūs runājat?"

„Par architektu Samu, par ārsti un vēl — viņiem ir dīvains draugs — tēlnieks. Taču viņu īstā — iekšējā pasaule tā noslēgusies, ka tikko tiem tuvojas iedzimtais, viņi šķiet pārmainījuši ādu. Kādreiz nopietni domāju, ka jūsu tēvs nav tikai zinātnieks, bet cīnītājs, kas atklādams senās ķeltu kultūras avotus, grib tos izlietot kā ieročus pagrimušās civilizācijas ievirzīšanai jaunās sliedēs, bet, kopš atklājies ceļš uz jaunās kolledžas vadītāja vietu, viņš šķiet jau gandarīts par personiskajām ciešanām. Nezin, vai tas nebūtu tā kā par maz no tik erudīta vīra? Šā vai tā es vēl arvien nezinu, kur likt ne savas enerģijas, ne naudas pārpalikumu," viņš jocīgi papurināja galvu.

„Naudu jūs varat ieguldīt jaunajā kolledžā, un lai oleandriešiem tur nav nekādas daļas."

Viņš brīdi pārdomāja un, kad pievērsās atkal namamātei, izskatījās kā nogrēkojies.

„Dīvaini, — man negribētos ne sajaukt Meta tālredzīgās aplēses, ne arī viņu šajā gadījumā traucēt. Es vienkārši to nespēju. Es viņu apbrīnoju. Garīgu pigmeju vidū viņš tomēr ir neaplēšama lieluma milzis."

Liliānas seja aptumšojās. Īgdama viņa nicīgi pacēla pirkstu pret ievērojamo saukli.

„Tas nav joks, Maikl. Ticiet — tā ir Metuzāla ticība. Tā ir viņa asinis un domās."

Maikls šaubīgi pārlasīja rakstu un noskurinājās. Liliānā uzbangoja temperaments.

„Maikl, jūs vēlaties pārliecināties?" viņa dedzīgi iesaucās. „Atklāsim Metam, ka mēs viņu krāpjam. Ja viņš tad kādu no mums nogalinās, vai sacels publisku traci, es piekritīšu jums, ka tā tur nav viņa ticība, bet tikai skatīšanās."

Maikls pasmaidīja:

„Mēs taču nepadosimies tādiem untumiem."

„Un turpināsim sekot Metuzāla ticības pēdās," viņa drūmi nokāra galvu.

„Mūsu rīcība vairs neatkarājas tikai no mums. Sen jau ne," viņš draudzīgi atgādināja.

Viņa pamāja, norīdama neesošu kumosu. Acis pieplūda asarām.

„Aizbrauksim uz kolledžas būvlaukumu," Maikls aicināja, izlikdamies nemanām viņas drūmi. „Tur būs architekts. Viņš arvien vēl šausmās mokās ar situācijas plānu," un Maikls atļāvās īsi pasmieties balsī. „Pēteris nekādi nespēj radīt skaistu kopainu no Oleandrijas priekšpilsētas puses, neieprojektēdams situācijā jaunu tiltu pāri upei. Bet paredzamie kapitāli šo varbūtību neatļauj. Un Pēteris ir izmisis. Nu, vai Meta iedoma nav ģeniāla? Viņš, protams, pagaidām neteiks Pēterim par tiltu ne vārda, kamēr oleandrieši nebūs paši iebāzuši pirkstus šajā kūkā. Viņi paši brēks pēc tilta! Aizbrauksim? Pēteris ļoti priecāsies."

„Nē," Liliāna izlikās vienaldzīga, bet sirdī kaut kas iedūrās. „Man daudz darba," piezīmēja ātri. Vārdi noskanēja tukši un neīsti. „Citreiz. Lūdzu ejiet manā darba istabā, uzrakstiet vēstuli - pilnvaru sev, lai varu to parakstīt. Ak, Dievs, jūtos, kā maltuvē," viņai neapdomīgi paspruka, un, lai nebūtu ilgāk jāizskaidrojas, Liliāna steidzās uz āru. Taču pasperot soli pagalmā, bija jāapstājas. Pie putnu kūts, atspiedusies pret sienu, slaistījās putnu Besija, iegrimusi sarunā ar sarkanmatainu vīru, kas pa gabalu izskatījās pēc vietvietām ielauzītas koka figūras — garš, tievs un izkāmējis, īsās zilās nātnīcās, kuŗas bīstami vārīgi turējās tiktik uz gurnu kauliem, priekšai sniedzoties tikai līdz pavēderei. Tā vien rādījās, ka tūlīt, tūlīt biksēm vai nu jāsprāgst aiz pilnuma, vai jālaižas lejup, trūkstot pieturas punktiem. Vīrs neizskatījās ne pēc pusaudža, ne studenta, kam šī riskantā uniforma varētu būt godalieta.

(Turpinājums sekos).

V. PALMA
HO 1 3670
VISU DIENU no plkst. 6 rītā līdz 12 vakarā
G. Batcheller, Broker — 33 Fairview Blvd.

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

BROADVIEW - DANFORTH: Atsevišķa 8 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens - eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $18.500,-, iemaksa $4.500,-. Atlikums uz vienu 10 gadīgu obligāciju.

YONGE - EGLINTON: Pilnīgi jauna 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, moderna eļļas apkure, 2 vannas istabas. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa, jauna bloku garāža. Iemaksa $5.500,-, atlikums uz ilgtermiņa obligācijām.

DANFORTH - GREENWOOD: divstāvu 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, garāža. Kopīgā cena $12.500,-, iemaksa $2.500,-. Atlikums uz izdevīgām obligācijām.

PALĪDZAM SAGĀDĀT NAUDU IZTRŪKSTOŠAI IEMAKSAI UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM BEZ BANKAS STARPNIECĪBAS UN BEZ GALVINIEKIEM, JA JUMS IR $300,- VAI VAIRĀK IEMAKSAI. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

KANADAS PIRMIEDZĪVOTĀJI ESKIMI

(C. S.) — Kādi 10.000 Kanadas pirmiedzīvotāju atrodas savas rases vēstures kritiskās krustcelēs; viens ceļš ved uz deģenerāciju un iespējamu nāvi, otrs — uz pirmās šķiras pilsonību.

Kanadas eskimiem piepeši uzbrukusi 20. gadu simteņa civilizācija. Šie akmens laikmeta ļaudis nonākuši atoma laikmeta aukstā kaŗa nevienam nepiederošās zemes pašā vidienē.

Tālās agrīnā brīdinājuma radara līnijas - elektroniskais aizsardzības žogs, kas stiepjas pāri visiemi ziemeļu apgabaliem, novedis tūkstošiem kanadiešu un amerikāņu uz tādiem apgabaliem, kuŗus agrāk apdzīvoja tikai ziemeļu indiāņi un eskimi, kā arī daži baltie zvēru ķērāji. Tādas gaisa aizsardzības bazes kā Frobišera un Bafina salas ienesīs lielākus un eskimiem bīstamākus modernās civilizācijas paraugus tieši viņu vidū.

Pēc vēsturnieka Arnolda Toinbija domām, eskimi ir apturētas civilizācijas daļa. Eskimam, kas pēc savas dabas ir nomads, viņa dzīves veidu tam uzspiedusi apkārtne. Viņam jāseko ziemeļbriedim, no kuŗa atkarīgas viņa daudzo vajadzību amierināšanas iespējas.

Ziemeļbriežu skaits samazinās, un tie lēnām izzudīs, kad sāks iejaukties civilizācija. Arī roņu bari samazinās. Šodien paceļas jautājums, vai Kanada atļaus līdz ar šiem diviem medījumiem izzust arī bezbailīgajam ledaino jūŗu medniekam, kas ir pilnīgi no tiem atkarīgs, vai raudzīs tos izglītot un apmācīt, lai tie varētu ieņemt savu vietu blakus ziemeļu baltajiem strādniekiem.

Līdz šim baltais cilvēks devis tiem medicīnisko un labklājības palīdzību un ievedis savu tiesību sistēmu eskimu vidū. Lai saprastu eskimu, jāzina, ka eskimu valodā nav laiku — viss ir tikai tagadne. Leģendas, kas no tēva pārgājušas uz dēlu, gadu simteņiem ilgi, mēdz stāstīt tagadnē. Būdamiem bez pagātnes un nākotnes, šiem nomadiem ir pavisam citādi ētikas un morāles standarti, kuŗus tiem uzspiedusi viņu smagā dzīve, nekā pārējā pasaules daļā. Kad vecis kļūst par vecu, lai pastāvīgi klejotu sekojot ziemeļbriežiem, to pamet sniegos drošai nāvei. Ja mazbērna uzturēšana pie dzīvības nozīmē, ka tas varētu apdraudēt viņa mātes vai ģimenes grupas palikšanu pie dzīvības, mazbērnu likvidē.

Baltais cilvēks to sauc par slepkavību un neģēlīgu noziegumu. Eskims, kuŗa eksistence ilgi pirms baltā cilvēka ierašanās Amerikā, atkarājas no šāda nežēlīguma, to mierīgi akceptē.

Ziņas par eskimu dzīvi pēdējā laikā izvirzījušas trīs Kanadas problēmas:

Kāda eskimu māte tiesāta un attaisnota sava bērna slepkavībā — slepkavībā, ko tai diktēja rases senie likumi;

Deviņus eskimus atrada nobadojušos un nosalušus 40 jūdzes uz dienvidiem no ziemeļu polārā loka. Ir aplēsts, ka ziemeļbriežu bari ir samazinājušies no 1.750.000 galvām 1900. g. līdz apmēram 500 000 galvām 1956. g. Pēdējo divu gadu laikā to skaits samazinājies par 40 procentiem.

Citā vietā ziemeļos masalu epidēmija draudēja iznīcināt dažus simtus izbadojušos eskimu.

Katrā no šiem gadījumiem noorganizēja palīdzības lidojumus. Pa gaisu piegādāja pārtiku un apģērbu, kā arī medikamentus, un valdība uzņēmās lielus izdevumus, lai glābtu šo mazo eskimu komūnu atliekas no bojā ejas.

Ierēdņi Otavā izmisīgi meklē eskimu problēmas atrisinājumu. Tie metuši skatus uz Grīnlandi, kur Dānijas valdība izglītojusi un apmācījusi eskimus līdz tādai pakāpei, ka daudzi ir pat beiguši kolledžas, un 13 locekļu Grīnlandes padome pilnīgi sastādās no eskimiem.

Atmests ir ieskats, ka primitīvās rases nevar pacelt līdz kultūrālāko rašu līmenim, kā tikai ar ilgu un sāpīgu procesu, kas prasa vairākas paaudzes. Tam tagad nav vairs laika.

Eskims var nobeigties darvas papīru būdās balto cilvēku ziemeļu mītņu nomalēs; viņš var nobeigties vientuļā nāvē, medījot izzūdošos ziemeļbriežus, vai, pasniedzot mazliet palīdzīgu roku, viņam var palīdzēt ieņemt tā vietu blakus tiem jaunkanadiešiem, kas šai zemē ieradušies tikai pēdējo 200 vai 300 gadu laikā.

★ Līgavu buķetes un citi ziedu sakārtojumi eiropiešu un kanadiešu stilos.
★ Visplašākā izvēlē griezti ziedi un podu puķes.
★ Kanadas latviešu daiļamatnieku savienības salons.
★ Rožu stādi krāšņuma dārziem.
802 Bathurst ielā pie Bloor, tel. LE 3-3884, Toronto.
LOTUS

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIEŖSALONS
737 Bloor St., W,. Toronto pie Grace, LE 5-6792

A. EGLĪTIS —
RADIO un TELEVĪZIJAS VEIKALS - DARBNĪCA
IERIKO TV ANTĒNAS. Atvērts līdz plkst. 9 vakarā 6 dienas.
IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ.
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel. LE 7-1401

DĀMU FRIZIEŖSALONS
ERNA SILĀRE
428 St. Clarens Ave., Toronto, Ont.
Tel.: LE 1-5937 (BLOOR — LANSDOWNE)

LATVIEŠU VEIKALS
THE SPRING
MARKETERIA
Pārtika — Delikateses
● SVAIGA GAĻA
● AUGĻI — SAKNES
● EIROPAS KONSERVI
● SIERI UN MAIZES
113 Roncesvalles Ave.
Sunnyside rajonā Toronto
Tel. LE 4-2515
A. & M KULAIŅI

Pieņemu pasūtinājumus audumiem
VIENMĒR KRĀJUMĀ:
plecu lakati, galvas lakati, latviski spilveni un sedziņas.
HANDWEAVING Studio
Tel. WA 2-1315
VELTA VILSONS, 76 Avenue Rd., Toronto

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDA JURŠEVSKA
KERAMIKAS DARBNĪCA - VEIKALS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6 - 8183
viena tramvaja pietura rietumos no Lansdowna.
Krājumā latviska un moderna keramika.
Pieņem arī pasūtinājumus dažāda veida keramikas izstrādājumiem.

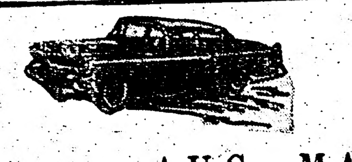
AUTO VADĪŠANAS SKOLA
BALTIC
AUG. MASINGS
Visiem kursantiem garantēju atļaujas. Automatiskās un standarttransmisijas.
79 Indian Gr., telef.: RO 9-6612, RO 2-4558

GLOBUS CO. 1646 Queen St., W., Toronto, Ont. Tel. LE 4-1722
DĀVANU SAIŅI UZ LATVIJU
Kādēļ pārmaksāt, ja varat ietaupīt 25—30%, sūtot saiņus ar mūsu firmas starpniecību. Salīdziniet mūsu cenas un paši par to pārliecināsities.
Mēs garantējam saiņu piegādi uz Baltijas valstīm. Mūsu cenās ietilpst preču izmaksa, muitas un citi izdevumi. Saņēmējiem nekas nav jāmaksā.
MŪSU SPECIĀLSAINIS
1. 3⅓ jardi augstas kvalitātes angļu tīras vilnas uzvalku drānas;
2. 3 jardi tīras vilnas, ļoti labs materiāls vīriešu vai sieviešu mēteļdrānas;
3. Viens tīras vilnas sviters kungiem vai dāmām vai 8 kv. p. ļoti labas virsādas kurpēm vai zābakiem;
4. Viena vilnas šalle 56" x 56" ar ornamentiem vai 2 mārc. zoļādas diviem pāŗiem kurpju;
5. Viena vīriešu šalle;
6. Divi krāsaini kabatlakatiņi.
ŠĪ SAIŅA CENA, VISU IESKAITOT, ... $67.50
Labprāt pieņemam arī pasūtinājumus no ASV.
Mēs sūtām pārtikas saiņus svarā līdz 44 mārciņām.
Pieprasiet mūsu cenrāžus.
Pieņemam nosūtīšanai arī jūsu pašu sagatavotus saiņus ar jaunām mantām sūtīšanai uz Baltijas valstīm. Saiņus varat piesūtīt pa pastu vai nodot personīgi. Mēs sniegsim jums sīkus paskaidrojumus par muitas u. c. izdevumiem.
PĀRSŪTĀM VISĀDA VEIDA MEDIKAMENTUS.
Pasūtinājumus pieņem arī „ORBIS" aģentūra 3650 St. Lawrence Blvd., Montreal, Que.

Saiņus uz LATVIJU, LIETUVU, IGAUNIJU un KRIEVIJAS zemēm sūtiet piederīgajiem un draugiem ar
SAKAS PARCEL SERVICE
kas tos nosūta caur Jkrainska Knyha, 755 Barton St., E., Hamilton, Ontario
Tel.: LI 4-7239
Jūsu saiņi ir APDROŠINĀTI, garantējam to piegādi. Varat sūtīt pārtiku, drēbes, medikamentus, apavus svarā no 4 līdz 17 mārciņām. Muitas izdevumus nokārto UKRAINSKA KNYHA. Mūsu jaunajā, plašajā veikalā ir iespējams dabūt apavus, ādas jakas, lakatus un citas mantas. Lielā izvēlē uzvalku drānas, sākot ar $8,- vienam uzvalkam. Vilnas audumi kā vienkrāsaini, tā angļu svītrotie. Mums ir zīda, kokvilnas un flaneļa drānas, kā arī vajadzīgie piederumi. Ātra un laipna apkalpošana. Veikals atvērts no plkst. 10 rītā līdz 7 vakarā, no otrdienas līdz sestdienai.

VIENS NO ONTARIO VALDĪBAS RAKSTU SERIJAS

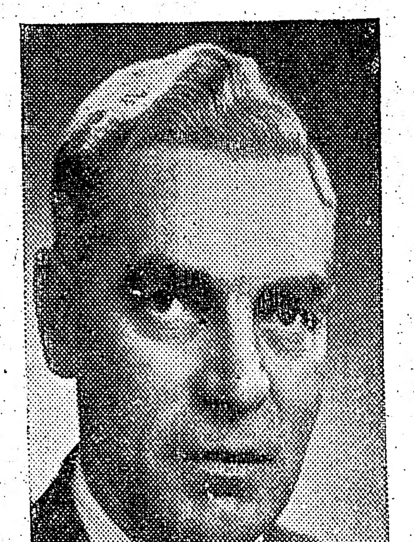

LIELĀ ZEMES ARĀJU BRĀLĪBA!

W. A. Goodfellow
Minister of Agriculture.

Neatkarīgi no izcelsmes, rases, ādas krāsas, zeme visiem ir mīļa un dārga.

Tie, kas apstrādā zemi, ir tuvāk dabai un tās apbrīnojamiem sniegumiem; tie veicina produkciju. No laika gala cilvēks ir bijis saistīts ar zemi. Bez tā, ko iegūstam no zemes, cilvēks nevarētu eksistēt. Mūsu pilsētas un ciemi izputētu.

Tādēļ piešķirsim lielu vērību zemei, reizē ar to nodrošinot nākotni arī tiem, kas paliks pēc mums. Kopsim zemi, lai mums būtu, no kā pārtikt.

Ontario Zemkopības departaments ir visu lauksaimnieku rīcībā. Ar savām nozarēm tas dara visu iespējamo, lai atrisinātu lauksaimnieku problēmas un veicinātu labklājību.

Sazinieties ar jūsu apkārtnē esošo lauksaimniecības pārstāvi, līdz ko jums rodas kādas vajadzības. Tas katrā laikā jums palīdzēs.

THE ONTARIO DEPARTMENT OF AGRICULTURE

Hon. W. A. Goodfellow, MINISTER
Hon. Leslie M. Frost, Q.C., LL.D., PRIME MINISTER

Iris
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST., W., TORONTO. LE 1-5665
★ Gaumīgas līgavu buķetes.
★ Griezti ziedi un podu puķes.
★ Skaisti ādas izstrādājumi dāvanām.
PIEGĀDE MĀJĀS. Tel. mājās HO 1-5213

VISĀDA VEIDA ELEKTRISKIE
LEDUSSKAPJI
Remonti. Pārbūve un uzstādīšana.
PĒTERIS KUŠĶIS, RO 6-6625.

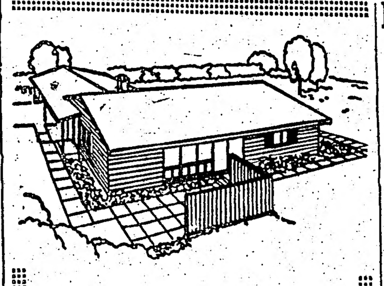
ARNOLDS BĒRZIŅŠ
REAL ESTATE
● INSURANCE ●
● MORTGAGES ●
316 Harbord St., tel. LE 4-8447, Toronto
Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario.
— Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. — Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas, slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.
ROGERS - DUFFERIN
rajonā atsevišķa ķieģeļu 8 istabu māja, garāža, atsevišķs iebraucamais ceļš, 2 virtuves. Prasītā cena — $15.900,-, iemaksa $2.000,-.

Mūsu laikraksta pārstāvis
ANGLIJĀ
G. ZARIŅŠ,
11 Alexandra Gdns,
London, N. 10. Tel. TUD 0871,
pieņem un sniedz informāciju, pieņem jaunus abonentus, kā arī abonementu pagarinājumus.

1001

drēbju paraugi kungu un dāmu drēbniecībā. Labākie angļu audumi ar pieņemamu cenu katra kabatai. Garantēts darbs. Tīrīšana un krāsošana
A. SILAVS
415 Dundas St., E., Toronto (pie Parliament St.). Tel EM 4-0089.
Atvērts no plkst. 8—8 vakarā.

A. E. KERSON
BARRISTER, SOLICITOR, NOTARY PUBLIC
229 YONGE ST.
Room 203
EM 4-3141, TORONTO
Runā vāciski un krieviski.

KLAVIEŖU BŪVĒTĀJS
A. KLAVIŅŠ

skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieŗu pircējiem.
90 London St., Toronto
Tel.: LE 3-8609
Pastāvīgi krāj. lietotas klavieres

Dr. M. KOSOWSKI
uzsāk praksi.
SPECIĀLISTS:
SIEVIEŠU SLIMĪBĀS un DZEMDĪBU PALĪDZĪBĀ.
Neauglības ārstēšana.
611 BLOOR ST., W., (Palmerston stūrī), Toronto
Vizītes pēc norunas. Zvanīt: LE 5-7434, vai LE 6-1470

Latvijas Amerikā Hamiltonā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE.,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-3247

UKRAINSKA KNYHA
JAUNA ADRESE — 962 BLOOR ST., W.
Darba laiks no pirmdienas līdz sestdienai no pl. 9—6 v, bet piektdienās no pl. 9—9 v.
VIENĪGAIS UZŅĒMUMS KANADĀ, KUŖŠ SŪTA SAIŅUS TIEŠI UZ PADOMIJU. TE NAV STARPNIECĪBAS. TĀPĒC PIEGĀDE IR ĀTRĀKA, JO SAIŅI TIEK SŪTĪTI TIEŠI. TIE IR APDROŠINĀTI PRET PAZUŠANU UN BOJĀJUMIEM.

Muita un citi izdevumi samaksājami šeit. Saņēmējam nav jāmaksā nekas. Nosūtītājs saņem parakstu no saiņa saņēmēja. Saiņu daudzums nav ierobežots, bet tikai tā svars nedrīkst pārsniegt 20 mārciņu. Jūs varat sūtīt pašu iepirktas mantas . . . , kas dabūjamas mūsu uzņēmuma veikalā par lētām cenām.
Saiņos var sūtīt visādas drēbes, tekstilmateriālus, apavus, ādas, medikamentus, pārtiku un daudz citu priekšmetu.

OSKARS PERRO

LAI PIE LABAS MĀJAS TIECI, ZVANI LENNOX PIECREIZ PIECI.

1597 BLOOR ST., W., TORONTO

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS: Parkdale raj. 12 lielu istabu dubultķieģeļu māja, 3 modernas virtuves, 2 vannas istabas, 14 pēdu plats privāts iebraucamais ceļš, 2 garāžas. Iemaksa tikai $3.900,-. Atlikums uz 1 ilggad. obligāciju ar $108,- mēnesī kapitālatmaksu, % ieskaitot. Zvaniet R. Lācim — viņš parādīs jums šo māju, LE 3-8523.

TORONTO ZIEMEĻRIETUMOS: Jauna divstāvu, 6 istabu dubultķieģeļu savrupmāja. Ultrā moderna virtuve, vannas istaba ar dušām. Krāsainās flīzes. Privāts iebraucamais ceļš. Ļoti labas pagraba izbūves iespējas. Iemaksa tikai $3.500,-. Zvanīt R. Lācim, LE 3-8523.

ROGERS - DUFFERIN: 7 istabu divstāvu dubultķieģeļu māja; pirmā stāvā 4 istabas, 2 virtuves. Plats privāts iebraucamais ceļš. Iemaksa tikai $2.500,-. Tuvākai informācijai zvaniet R. Lācim, LE 3-8523.

TRADICIONĀLĀ
LĪGO BALLE
piektdien, š. g. 20. jūnijā, plkst. 8,30; beigas plkst. 1-os naktī, Toronto plašākajā zālē Ontario ezera krastā.
Spēlēs labākais deju orķestris. ★ Galdiņi. ★ Pilna bufete.
Laipna apkalpošana. ★ ★ Pārsteiguma balva.
★ Neierobežotas parkošanas iespējas. ★
Visus Jāņu bērnus no tuvienes un tālienes laipni sagaidīs
DAUGAVAS VANAGU TORONTO SAIME.

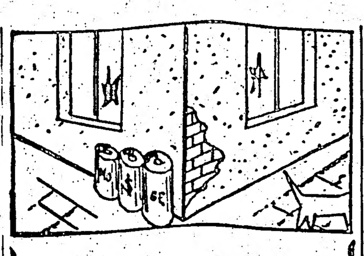

I. JANKOVSKIS
Real Estate Broker
LE 6-0143
Mājas,
Veikali,
Apbūves gabali.
Hipotēku un aizdevumu sagāde. Padomi māju pirkšanas un pārdošanas jautājumos katrā laikā.
93½ Roncesvalles Ave.

M E K L Ē
VECĀKU SIEVIETI
pie maza bērna un viegliem mājas darbiem.
Alga pēc vienošanās.
Rakstīt: J. LAMA,
R. R. 1, SHELBURNE, ONT.

I Z Ī R Ē J A M A S
2 mēbelētas vai nemēbelētas istabas
DANFORTH-BROADVIEW raj.
Zvanīt HO 3-4642, Toronto.

Avenue Rd. - Lawrence rajonā I Z Ī R Ē J A M A S
2 istabas un virtuve.
Zvanīt HU 3-5864, Toronto.

Danforth - Jackman raj.
I Z Ī R Ē J A M A S
2 nemēb. istabas un istaba ar virtuvi.
Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā
HO 6-1481, Toronto.

I Z Ī R Ē J A M A
istaba ar plīti un izlietni vieniniecei / kam;
Danforth-Broadview raj.
Tel. HO 5-7941.

I Z Ī R Ē J A M A
mēbelēta istaba,
uz vēlēšanos ar uzturu
174 Victor Ave.,
HO 6-0095, Toronto.

✝

JĀNIS LIEPIŅŠ

dzimis 1885. g. 10. martā Latvijā, miris 1958. g. 18. maijā Ošavā, Kanadā.

TORONTO SV. JĀŅA
EV. - LUT. LATVIEŠU DRAUDZES
BĒRU KASE.

MURRY'S DRUG STORE **E. GALDIŅA** 3108 Dundas St., W. Toronto, RO 7-8468
Zāļu pagatavošana. Bezmaksas piegāde mājās. Kosmētika.
Filmas. Sūtām medikamentus uz Latviju.

BIROJĀ: EM 6-5434 MĀJĀS: ME 3-5518
Visāda veida padomus un pakalpojumus juridiskos jautājumos sniedz
JOHN KUZMOCHKA, B. A.
Barrister, solicitor & notary
4 ALBERT ST (otrā. stāvā), TORONTO, ONTARIO

Ar š. g. 17. maiju esmu atvērusi 3366 YONGE ST. (ziemeļos no Lawrence ielas)
MELROSE DELICATESSEN
VEIKALU.
Lielā izvēlē A. KRISTAPSONA gaļas produktu izstrādājumi un vācu darbnīcu ražojumi. Tortes, ābolkūkas un visus pārējos cepumus gatavo Rīgas Otto Švarca ilggadīgais amata meistars - konditors.
Pasūtinājumus var nodot pa tālr. HU 9-4749. ZELMA BELTE.

I Z Ī R Ē J A M S
dzīvoklis — 3 istabas ar virtuvi otrā stāvā.
42 Dearbourne Ave,
(Danforth - Broadview raj.)
Apskatāms katrā laikā.

DV NAMĀ
I Z Ī R Ē J A M A
liela istaba un virtuve ar izlietni. Vēlams pāris, kas būtu ar mieru uzņemties arī pārvaldnieka pienākumus.
Zvanīt nama pārvaldes sekretāram
P. Rudzītim - RO 2-9864, Toronto.

LATVIEŠU PUĶU SALONS
C A L L A
727 Danforth Ave., pie Pape, tel. HO 6-9911, Toronto.
Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. ★ Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. ★ Podu puķes. ★ Zaļumi un tropiskie stādi.
Sudraba un dzintara rotas lietas.
Tautiskie audumi. ★ Keramika.
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.
Mēs piegādājam mājās.

T A U T I E T I S,
laba rakstura, neinteliģents, vēlas iepazīties ar krietnām tautietēm 35—42 g. vecumā.
Rakstiet šīs avīzes kantorim ar Nr. ED 424.

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU N O S Ū T A
FARMACEITS T. KRAUMANIS
no savas aptiekas Cobourg, Ont., 22 King St., W.
Tel. FR 2-3431

Telegrafiska ziedu pasūtināšana arī uz ārzemēm
WE TELEGRAPH FLOWERS EVERYWHERE — TELEFLORA — TELEGRAPH DELIVERY SERVICE
HALLS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
Ziedi katram gadījumam.
Brīva piegāde ik dienas, arī vakaros un svētdienās.
1278 Bloor St., W., Toronto, Ont.
LEnnox 2-1102
2-1103
2-1104

E X P R E S S T V S E R V I C E
RO 9-6732, TORONTO
RADIO UN TELEVĪZIJAS DARBNĪCA.
Ātra apkalpošana visā pilsētā no pl. 9 rītā līdz 10 vakarā.
Ž a n i s J ā k a b s o n s

ZELTKALIS ANTONS KIVLENIEKS (KALUPE JEWELLERS)
gatavo un labo rotas sidrabā, zeltā, platīnā, latviskas, ar dzintariem, krāsainiem akmeņiem un dimantiem.
Grāmatas par b r ī v u 10% apmērā no rotu pirkuma vērtības.
Zvanīt katrā laikā HO 3-1008.
19 Pretoria Ave. Toronto 6 Ont.. Canada.

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave., Toronto, Ont. Tel. OX 4-0464
DANFORTH — WOODBINE, 2. stāvā.

K L A U S I E T I E S
LATVIEŠU MŪZIKU
LATVIEŠU ZIŅAS
LATVIEŠU FIRMU PAZIŅOJUMUS
LATVIEŠU RADIO RAIDĪJUMOS
Otrdienu vakaros no pl. 8,30—9,00.
CHLO - RADIO RAIDĪTĀJĀ
VIĻŅA GARUMS 680
LONDON ST. THOMAS

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

ŅUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St. Brooklyn 15, N. Y.

Vasarsvētkos, 25. maijā, Betlemes baznīcā pl. 1 dienā svētku dievkalpojums, māc. R. Zariņš; dziedās I. Selga. Apakšējā zālē luterāņu baznīcas filma.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, pl. 2 māc. F.Treus.

Bronksā, Sv. Toma baznīcā, pl. 6 vak., dievkalpojums, māc. A. Ozols; pēc tā Teo Krūms demonstrēs luterāņu baznīcas filmu, kurā būs redzama arī LWF konference Mineapolē.

Jūnijā visi dievkalpojumi Betlemes baznīcā sāksies pl. 1 dienā, jūlijā un augustā ik svētdienas dievkalpojumi pl. 11.15 rītā, kā tas bijis iepriekšējās vasarās.

ČIKĀGĀ

⊕ Svētdien, 25. maijā, plkst. 9,30 Vasarsvētku Čikāgas draudzes dievgaldu un jaunieši iesvētī. Theol. bak. Imants Kalniņš, māc. A. Rautenšilds un koris Ed. Straumaņa vadībā.

Aurora (Ill.). Svētdien, 25. maijā, pl. 3 pp., Dawners Pl. 420, Mūsu Pestītāja baznīcā Vasarsvētku dievkalpojums. Theol. bak. I. Kalniņš.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave., Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev. - lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu, plkst. 3 p.p.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Mīra draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 11 dienā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Melvidē, Ill., tel. FI 2-2420.

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10,30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl 7,30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave,

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 323 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pike St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu pl. 1 p.p.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9,30—12,30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu pl. 2,00 dienā Faith ev. - lut. baznīcā, 1000 S. Layton Bulv. Māc. J. Meisters. Svētdienas skola dievkalpojuma laikā, baznīcas sabiedriskajās telpās.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis, 66 Gordon Ave., Port Arthur, Ont. tel. 4-0302

Svētdien, 25. maijā, pl. 6.30 vakarā. Vasarsvētku dievkalpojums baznīcā.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont. tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-1563

Svētdien, 25. maijā, pl. 11 Vasaras svētku dievkalpojums.

Māc. A. Ešis, 50 Dewson St., Toronto, Ont. tel. LE 6-2510.

25. maijā, plkst 3 p. p. Vasarassvētku dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-7339.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

25. maijā, plkst. 2,30 p.p. Vasarassvētku dievkalpojums. Svētdienas skola.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars, 209 E. 26th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3-1182.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā 18 Victoria Ave., S. Vasarsvētkos, 25. maijā, plkst. 5,30 vakarā svētku dievkalpojums. Mācītājs E. Pavasars.

Piektdien, 30. maijā, plkst. 7,00 vakarā jaunatnes jaunākās grupas sanāksme mācītāja mājā.

Hamiltonas baptistu baznīcā, Stanley Ave. un Locke ielas stūrī, telefons NO 2-7975.

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont. Tel. OS 3-3284.

Virdžinijtaunā, svētdien, 25. maijā, plkst. 13, anglikāņu baznīcā Vasaras svētku dievkalpojums.

Norandā, svētdien, 25. maijā, plkst. 16 United baznīcā Vasaras svētku dievkalppojums.

Sadberijā svētdien, 1. jūnijā, plkst. 13,30 Sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St.), dievkalojums.

Timminsā, svētdien, 8. jūnijā, plkst. 15 lut. baznīcā, dievkalpojums.

Bērniem mācības svētdienas priekšpusdienā.

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave., Winnipeg 9, Manitoba. Tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev. - lut. sv. Krusta draudzē, Sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLĀ

Māc. V. Sefers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī

25. maijā, pl. 2 p.p. Vasarsvētku dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 49 Hallowell St., Westmount, Montreal 6, P. Q. Tālr. WE 3-1867. Dievkalpojumi Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

25. maijā, plkst. 1,30 Vasarsvētku dievkalpojums. Svētdienas skolas mācības gada beigu noslēguma dievkalpojums ar dievgaldu. Sprediķis: Sludini garu!

28. maijā, plkst. 8,00 vakarā Bībeles stunda. Temats: Protestantiskās baznīcas.

1. jūnijā, plkst. 1,30 p.p. dievkalpojums. Sprediķis: Tris nav vairāk kā viens.

ST. KATARINES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Dievkalpojums Londonas ev. - lut. latviešu draudzei Trīsvienības luterāņu baznīcā, Oxford un Colborne St., Vasarsvētkos, 25. maijā, plkst. 14.00.

Londonas latviešu ev. - lut. dr. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St., dievkalpojums 1. jūnijā, pl. 2 p.p.

Niagaras latviešu ev. - lut. dr. jaunajā Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 14. jūnijā, pl. 6 p. p. aizvesto piemiņas dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un trešdien vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Ekšteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes platformas tuvumā). Katru svētdienu, plkst. 10,45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350, Ošavas raidītājā. Tel. AM 1-6218.

Latvijas Amerikā
pārstāve Čikāgā
AUSTRA OZOLIŅA,
LATVIAN GIFTS&PRODUCTS,
1643 N. Orchard St.,
Chicago 14, Ill.
DElaware 7-9288

VĒRTĪGAS GRĀMATAS

K. Kundziņa redakcijā DIEVA IZREDZĒTI	ies. $3.40
K. Kundziņa LAIKI UN LIKTEŅI	ies. $3.00
L. Bērziņa MŪŽA RĪTS	ies. $3.40

Par atsevišķas grāmatas pārsūtīšanu pa pastu jāpiemaksā 15¢. Ja pasūtina visas trīs, tad pasta izdevumi nav jāmaksā.
D V G R Ā M A T N I C A,
123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

The Dahlia Beauty Salon
408 Danforth Ave., Toronto.
MATU un SEJAS KOPŠANA. ILGVIĻŅI.
MODERNAS FRIZŪRAS. MANIKIRS.
Ērtas, labi vēdinātas telpas.
Mūsu darbinieces runā latviski.
Tel.: HO 3-4262.

IMANTA PARCEL SERVICE
S p e c i ā l p i e d ā v ā j u m s
tikai līdz š. g. 15. jūnijam
Nosūtām ar samaksātu krievu muitu un visām citām nodevām uz Latviju un Krieviju.
P Ā R T I K A S S A I Ņ I

5 mārc. sviesta (vai žāvētas gaļas), 5 mārc. konservēta šķiņķa un 10 mārc. kviešu miltu, cukura vai rīsu (no katra pēc vēlēšanās)	$22,75
Viss iepriekšējais dubulti plūs 100 Chesterfield cigaretes	42,50
10 mārc. sviesta (vai žāvētas gaļas) un 10 mārc. cukura, miltu vai rīsu (no katra pēc vēlēš.)	$19,50
Viss iepriekšējais dubulti	$34,75

J A U N A S C E N A S
ievērojot krievu noteiktās minimālās iepirkšanas cenas.
Kungu uzvalku un dāmu kostīmu drānām, sākot ar $3,60
Kungu un dāmu mēteļu drānām, sākot ar $3,60
Pieprasiet nesaistoši drānu paraugus, norādot krāsu un kādai vajadzībai drāna domāta, kā arī apmēram par kādu cenu.
Pasūtiniet pie mūsu pārstāvja
DV GRĀMATNĪCA
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācī, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

gada 24. maijā, 42. n-rs.
SAVUS ĪPAŠUMUS!
WOOD: divstāvu 6 … eļļas apkure, garāža. … ksa $2.500,-. Atlikums
… ĒCĪBAS UN BEZ GAL… VELE VISĀ PILSĒTĀ.
… is LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
… W., TORONTO. LE 1-5665
… gavu buķetes. … un podu puķes. … s izstrādājumi dāvanām. … ĀS. Tel. mājās HO 1-5213
… EKTRISKIE … KAPJI … ve un uzstādīšana. … RO 6-6625.
… u laikraksta pārstāvis ANGLIJĀ .G. ZARIŅŠ, … 11 Alexandra Gdns, … on, N. 10. Tel. TUD 0871, … em un sniedz informāciju, … em jaunus abonentus, kā … bonementu pagarinājumus.

1 0 0 1 drēbju paraugi kungu un dāmu drēbniecībā. Labākie angļu audumi ar pieņemamu cenu katra kabatai. Garantēts darbs. Tīrīšana un krāsošana
A. S I L A V S … Dundas St., E., Toronto (pie … iament St.). Tel EM 4-0089. … ērts no plkst. 8—8 vakarā.
KLAVIEŖU BŪVĒTĀJS
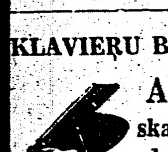
A. KLAVIŅŠ skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem.
… London St., Toronto Tel.: LE 3-8609 … āvīgi krāj. lietotas klavieres
Latvijas Amerikā Hamiltonā … nēšanas maksu, sludināju… un informāciju pieņem JĀNIS GAILĪTIS, 79 SMITH AVE., … milton. Ont., tel. JA 8-3247
… KNYHA … BLOOR ST., W. … ks no pirmdienas līdz sest… pl. 9—6 v, bet piektdienās no pl. 9—9 v.
… AIS UZŅĒMUMS KANA… RŠ SŪTA SAIŅUS TIEŠI … OMIJU. TE NAV STARP… AS. TĀPĒC PIEGĀDE IR … A, JO SAIŅI TIEK SŪTĪ… I. TIE IR APDROŠINĀTI … PAZUŠANU UN BOJĀJU-

… uita un citi izdevumi samaksājami šeit. Saņēmējam nav jāmaksā nekas. … osūtītājs saņem parakstu no saiņa saņēmēja. … aiņu daudzums nav ierobežots pārsniegt 20 mārciņu. … mantas . . . , kas dabūjamas … lētām cenām. … s, tekstilmateriālus, apa… ku un daudz citu priekš-

IPAŠUMI TORONTO, MĀJAS, VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS un LAUKU APKĀRTNĒ.

K. KĀRKLIŅŠ

pārstāvis pie UNO MANKIN Real Estate,
892 DANFORTH AVE.

Member of Toronto Real Estate Board; Member of Ontario Association Real Estate Board

Birojā HO 1-1114,
mājā HO 5-6384

KINGSTON RD. — ezera rajonā, jauna 7 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja. Moderna eļļas apkure. 2 virtuves, 2 vannas istabas. Izbūvēta atpūtas telpa pagrabā. Garāža iebūvēta mājā. Dārzs ar skaistiem bērziem. Izdevīgas obligācijas. Iemaksa $5.000,-.

DANFORTH - BROADVIEW — 8 istabu kopīga dubultķieģeļu māja. Jauna eļļas apkure. Vannas istaba. 2 modernas virtuves. Iebraucamais ceļš un garāža. Izdevīgas obligācijas. Iemaksa $4.500,-.

DANFORTH - LOGAN — 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja. Ūdens - eļļas apkure. Vannas istaba. 2 modernas virtuves. Privāts iebraucamais ceļš un garāža. Iemaksa $2.000,-. Atlikums uz vienu desmitgadīgu obligāciju.

Mājas pircējiem sagādājam naudu iemaksām par 3% gadā.

JAUNĀKĀ MAIJA KARALIENE

DV apvienības Maija balle bija ļoti kupli apmeklēta un izdevās lieliski. Tieši pusnaktī tika vēlēta „Maija karaliene', un šo godu ar Klīvlendā nepiedzīvotu balsu vairākumu ieguva uzņēmumā redzamā Ināra Balode. Ne vien balsu skaits, bet arī Ināras 15 gadiņi ir savā veida rekordi Klīvlendas latviešu sabiedriskajā dzīvē.
Ināra ir gaidu vienības „Venta" aktīva dalībniece, diezgan labi spēlē klavieres, bet viņas sirdslieta ir — balets. Ar solo dejām uzstājusies arī atklātos latviešu sarīkojumos, un ir piedzīvots, ka kādu deju publika vēlas redzēt veselas 3 reizes (Šopēna valsi). Ipaši izceļams Ināras ideālo izmēru graciozais augums un ipatnējais šarms jau 15 gadu vecumā.
A. Nešpora uzņēmums

V. KUČĀNS,
Kungu un dāmu drēbnieks,
315 COLBECK ST., TORONTO,
Tel.: RO 6-7038

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

24. maijā T.L.T.A. Sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts.
25. maijā — viru koŗa Viesturs koncerts Leģiona zālē, College St.
1. jūnijā — Latviešu skolas izlaiduma akts pl. 6.30 p.p.
4. jūnijā (trešdien), plkst. 8.15 M. Vētras vokālās studijas audzēkņu vakars sv. Andreja baznīcā.
7. jūnijā Sv. Andreja baznīcas zālē E. Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
14. jūnijā, sestdien, plkst. 7.30 vak. Veras Keišas baleta studijas 7. audzēkņu vakars, Cosburn Junior High School auditorijā.
15. jūnijā K. Bidiņas no Anglijas dziesmu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
20. jūnijā — Līgo balle pie papardes zieda Palace Pier telpās.
21. jūnijā Saulaines pārvalde rīko Līgo vakaru Saulainē ar piemērotu programmu un deju pie labas mūzikas.
21. jūnijā — Sidrabenes pārvaldes rīkotais brīvdabas uzvedums Sidrabenē: „Līgo vakara norise latviešu sētā".
11. jūlijā — vijolnieka A. Dunkeļa koncerts.

HAMILTONĀ

1. jūnijā, plkst. 6 vakarā, Toronto Tautas augstskolas Sestdienas ģimnazijas audzēkņu izrāde Trīnes grēki, Sv. Trīsvienības baznīcas zālē.
7. jūnijā — Hamiltonas latviešu skolas izlaidums.
15. jūnijā — Aizvesto piemiņas dienas sarīkojums.
21. jūnijā — Līgo svētki.
4. oktobrī — HLB gada svētki.
18. oktobrī — Hamiltonas DV gada svētki.
25. oktobrī — Dainas koŗa koncerts ar sekojošu deju Polish Memorial Hall telpās, 752 Barton, E.
1. novembrī — HMMK balle.
22. novembrī — 18. novembŗa svinības.

NIAGARĀ

24. maijā — 233 Hickson St., tradicionālā Ziedu balle ar priekšnesumiem un karalienes vēlēšanas; basketbola turnīrs ar ASV sportistu piedalīšanos.
19. jūlijā — Draudzības un jaunatnes dienu atklāšana. Koncerts un citi priekšnesumi. Svētku balle Šeraton - Broka hotelī.
20. jūlijā — Draudzības kausa izcīņa sieviešu un vīriešu volejbolā. Draudzības dienu noslēgums ar ugunskura priekšnesumiem.

SAPRAŠANĀS VIETĀ — ATDALĪŠANĀS

(Pārnesums no 3. lpp.)

dības un partijas pārstāvjiem. Austrumnieki pārmeta bundesrepublikas ļaudīm: „Nesūtiet mums pārtikas saiņus, piegādājiet labāk tēraudu! Katra tērauda tonna ir nesalīdzināmi lielāka humānitāte par jūsu melīgajiem palīdzības plakātiem! Bet jūsu izvešanas aizliegums mums aizžņaudz kaklu . . ."

RIETUMNIEKI DIŽOJAS

Ir saprotams, ka šādā atmosfairā nerodas kontakti, bet labo sadarbības gribu vienkārši atbaida. Daudzi rietumu veikalnieki sašutumā priekšlaicīgi atstāja Leipcigu, bet līdz patiesiem darījumiem nonāca tikai retos gadījumos.

Tāds izskatījās oficiālais meses ielogs, kuŗu organizēja Ulbrichta uzticamie trabanti. Bet — kā bija ar cilvēciskajiem kontaktiem, ar attieksmēm starp rietumu un austrumu vāciešiem? Nerunājot par politiku un veikallietām, cilvēkam ar cilvēku no vienas tautas taču vajadzētu saprasties. Tā tomēr nebija. Plaisa starp abām tautas daļām nenoliedzami kļuvusi plašāka! Restorānos austrumnieki un rietumnieki sēdēja savrup, pat pie bāra letes neradās kopējas valodas. Rietumnieki izcēlās ar skaļu dižošanos un uzbāzīgiem līdzjūtības apliecinājumiem, — austrumnieki sēdēja klusi un pieticīgi, bet tomēr lepni uz savu roku darbu. Rietumnieki nevērīgi pameta garderobes meitenei vai viesmīlim stabilo D-Markas gabalu un piebilda: „Te tev nauda. Par jūsu draņķi tik un tā nekas nav nopērkams!" Vietā un nevietā rietumnieki aizkāra politiskās temas, aizkāra tās veidā, kas varēja apvainot sarunu biedru. Pierādījās vecā patiesība: ja vācietim klājas labi, tas kļūst uzpūtīgs, piemirstot laiku, kad pats atradās dubļos.

VECAJIEM ĻAUDĪM RIETUMOS GRŪTI

Austrumvācieši nespēj savus rietumu tautas brāļus saprast, jo tie nesaprot otras puses rūpes un, diemžēl, neizrāda arī patiesu palīdzēšanas gatavību. Pārtikušā rietumnieka sirds, pašlabumu meklēdama, kļuvusi cieta.

Kāds Austrumvācijas maizniekmeistars sarūgtnāts stāstīja rietumu avīžniekam: „Mans 70 gadu vecais tēvs ar māti devās uz rietumiem, jo nespēja šejienes apstākļos iedzīvoties. Tagad abi mīt drūmā nometnē, mazā un aukstā izstabiņā, tikpat kā bez feniņa kabatā. Šeit tiem bija vismaz divas istabas un vecuma rente. To es nespēju saprast . . ." Viņš arī pastāsta, ka brīdī, kad abi večuki pārgājuši robežu, tur sardzē stāvējis jauns austrumu robežpolicists, lai aizturētu bēdzējus. Bet tas pevērsis galvu sānis un nekā nav redzējis. „Tas bija mans dēls, abu bēdzēju mazdēls . . ."

Jā, propaganda un īstenība — tās ir divas dažādas lietas. Reizēm arī Rietumvācijā, kas gan gribētu austrumu bēgļiem palīdzēt, bet iekšējās politikas strīdos neatrod šai vajadzībai pietiekami daudz laika un līdzekļu. Un tādēļ jābaidās, vai neizrādīsies taisnība vārdiem, kuŗus sacīja kontroles punktā izģērbtais rūpnieks: „Mēs runājam divas valodas, domājam dažādas domas. Mēs lāga vairs nesaprotamies, un — ja nekas nemainīsies — pēc gadiem pieciem mēs viens otru vairs nepazīsim! . . ."

Vācijas apvienošana tiešām kļuvusi par ļoti aktuālu jautājumu pasaules politikā. Ja šo jautājumu drīz neatrisinās, tad abas Vācijas uz visiem laikiem pāršķels bieza nošķirtības siena. Tā būs robeža mūsu Eiropai, aiz tās sāksies austrumi. Padomju Savienība to vien vēlas, un Ulbrichts, kā uzticīgs trabants, dara iespējamo sava kunga gribas izpildīšanai. Ka Austrumvācija tuvojas saimnieciskam sabrukumam, tas nesvarīgs jautājums. Svarīgākais ir iegūt priekšpoziciju tālākai ekspansijai uz Rietumiem.

PAKLAUSĪBA PIRMĀ VIETĀ

Ohruščevs savā laikā teica, ka Padomju Savienība saimnieciskā ziņā drīz vien panāks Sav. Valstis. Dabiski, ka arī Ulbrichts tūlīt pieteica asu un nesaudzīgu konkurenci saimnieciskajā plāksnē Rietumvācijai, lai laupītu tai tirgu, lai sagrautu „saimniecības brīnumu". Kāds tad ir Ulbrichta solījuma kapitāls? Līdzšinējā pieredze to zīmogo kā visai bēdīgu, jo Austrumvācija katram tirdzniecības partnerim ir vairāk nekā problēmatisks piegādātājs! Austrumvācija piegādāja Ķinai simtiem traktoru. Kad mašīnas salūza, trūka rezerves daļu, un ķinieši līgumu uzteica. Austrumvācija vēlējās gatavot Zviedrijai eļļas tankus, bet tie saplaisāja un izjuka. Tomēr Ulbrichts no šīm neveiksmēm nevēlas mācīties, varbūt arī nespēj. Viens tomēr ir nepārprotami skaidrs: uzticībā Maskavas pavēlēm viņš stūrgalvīgi turas pie partijas politiskajām vadlīnijām, cerēdams ar bravūrīgiem vārdiem, kaut ar brutālas varas un terrora palīdzību pārvarēt saimniecisko vājumu un neveiksmes . . .

MĪLESTĪBA TOMĒR VIENĀDA VISUR

Tāda ir aina viņpus Vācijas austrumzonas robežas. Tādu to arī parādīja Leipcigas pavasaŗa mese. Jaunie Ulbrichta vēji var kļūt bīstami, pat ļoti, un to Rietumu valstīm vajadzētu apzināties. Atsevšinoties abām Vācijas daļām, var patiešām rasties divas Vācijas. Un tad katra apvienošana nāks par vēlu! Pastāv tomēr iespējas šādu attīstību novērst. Pamatotas cerības labam stāvokļa atrisinājumam saskatījis arī kāds Rietumvācijas avīžnieks, kas savu drūmo Leipcigas meses aprakstu beidz ironiskiem vārdiem, kas tomēr izstaro patieso pašreizējo stāvokli: „Nav tomēr tā, ka abu pušu vācieši nesaprotas. Daudzajos Leipcigas priekšpilsētu naktslokālos pēc pusnakts bāra krēslos un uz dejas grīdas atrodas vācieši, kas pieder abām pusēm un tomēr lieliski saprotas. Tad laukā, lokālu autoparkos iemirdzas cigarešu guntiņas, vienalga, vai tas ir austrumzonas „vartburgs" vai bundesrepublikas „folksvāģis". Tur sēž pārīši, un viņu cigarešu uguntiņas šķiet kā kautrīga „tomēr saprašanās" gaisma. Mīlestība—paldies Dievam!— vēl palikusi vāciešiem kopēja. Ne tikai mīlestība vien! Arī citādi mēs taču esam saistīti kopīgā liktenī — kā priekos, tā bēdās! Mums tikai jāapzinās!"

Alfrēds Vinčels.

REŽISORIEM . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

tukšumu, jo tām trūkstot tikumiskās serdes un ētiskā vēstījuma. Vaina esot producentu centienos radīt par katru cenu eksportfilmas ar internacionālu seju. Kā izteiktu piemēru šajā sakarā min filmu „Ali Baba un četrdesmit laupītāji", kuŗa esot vienlaicīgi domāta Ņujorkai, Berlīnei, Londonai un Tokio, bet no kuŗas īstenībā iznākusi akadēmiska bezkrāsainība. Vēl citi kritiķi šajā pašā sakarā ir saniknoti tādēļ, ka franču filmai vairs neesot pašai pat savas skolas un virziena, bet tādi esot italiešiem un pat amerikāņiem . . .

Franču filmas atdzimšanas labad vairāki kritiķi (Bazin, Rohmer) ieteic atgriezties un mācīties no vecajām — trīsdesmito gadu franču filmām, kad tajās valdījis dzejiskā reālisma virziens, kuŗš ar vairākiem filmu autoriem izbeidzies sirreālismā. Sirreālisms un pat eksistenciālisms, kaut tas esot kā literāra parādība sen pārdzīvots, filmām varot dot daudz jaunu vēsmu. Šai sakarā kritiķis Romers jautā: „Vai kāds man var nosaukt kaut vienu jauno franču rakstnieku darbu, kas būtu arī labs filmu manuskripts?" Viņu papildinot, kāds cits kritiķis (Leenhardt) apgalvo, ka franču tagadējā filma nevarot būt interesanta un augstvērtīga, jo franču literātūrā pašlaik neesot neviena interesanta romāna. Filma, protams, nedrīkstot meklēt un arī iet tos pašus ceļus, kuŗus iet literātūra. Kritiķis Rivē pat apgalvo, ka filmu uzdevums esot būt literātūrā par ceļa rādītāju. Bet arī te esot sava nelaime: starp franču sabiedrības attīstību, kuŗā tagad esot jaušams revolūcionārās stīgas trūkums, un mākslu, neesot vairs iespējams rast sakarību. Bet ne viņam, nedz arī citiem kritiķiem jaunus un labākus franču filmas tālākos ceļus nav izdevies ne atrast, ne nospraust.

Zinot, ka Francija savu kino filmu atbalstam materiālajā ziņā nav skopa (kā tas gluži pretēji tagad ir Vācijā), laikam sava tiesa patiesības būs pašam radikālākajam kritiķim Rivē, kas konstatē: „Es esmu pārliecināts, ka vienīgais, kā franču kino filmai tagad trūkst — ir drosme". Bet arī šis atzinums stāvokli laikam tik drīz nemainīs, un franču filmu draugiem visā pasaulē būs vien jāsamierinās ar racionētām, sarukušām labo franču filmu devām.

Aks.

BASKETBOLA TURNĪRS NIAGARĀ

Gadskārtējā Stonas slēgšanas turnīrā basketbolā, Niagaras sporta kluba sarīkojumā sestdien, 24. maijā, piedalīsies četru pilsētu vienības: Klīvlendas, Hamiltonas, Toronto un Niagaras. Spēļu sākums plkst. 13.00 lielajā Stamfordas kolledžas vingrotavā, 1775 Drummond Rd., Niagara Falls, bet vakarā plkst. 19.00 — tradicionālā Ziedu balle un uzvarētāju apbalvošana.

IECEĻOŠANAS, IZCEĻOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju laulības šķiršanu legālizācijas un citas lietas administrācijas iestādēs kārto
ALEKSANDRS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
(pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

OLGA INTS
DĀMU FRIZIERSALONS
820 Danforth Ave. (Pape - John)
HO 5-4388, Toronto.

NASERS SOLA LIBĀNU NEAIZTIKT

LIBĀNAS VALDĪBA GTAVOJAS IESNIEGT PROTESTU APVIENOTO NĀCIJU DROŠĪBAS PADOMEI

Beirutā. Demonstrācijas un bruņoti sacelšanās mēģinājumi, kas māc Libānu jau veselas divas nedēļas, vēl vienmēr nav pilnīgi apslāpēti un to pulsēšana manāma te vienā, te atkal kādā citā valsts daļā. Pēc pagājušās nedēļas nogales sadursmēm Tripolē, kad bija vairāk kā 80 nogalināto un ap 700 nemiernieku gūstekņu, Libānas valdība sākusi domāt par oficiālu protestu pret Apvienoto Arabu republiku Apvienoto Nāciju Drošības padomē. Iepriekšējās sadursmēs sagūstīto nemiernieku piederība un apbruņojums nenoliedzami norāda uz Kaīro, kā galveno izejas punktu operācijām Libānas valdības gāšanai. Pēdējā Apvienotās Arabu republikas iejaukšanos tās iekšējās darīšanās gluži pareizi ieskata par ārēju agresiju. Sakarā ar cerībām saņemt amerikāņu palīdzību ar daudzināto Eizenhauera Vidējo Austrumu aizsardzības doktrīnu, oficiāla nota pret Apvienoto Arabu republiku Savienotajām Valstīm ir jau iesniegta. Nemieriem turpinoties — gan tikai tādā gadījumā, ja Libanas valdība tos vairs viena pati nespēj aizstāvēt — sagaidāma Sav. Valstu iejaukšanās. Katrā ziņā Sav. Valstu aviācija un kaŗa flote ar šādu varbūtību rēķinās ļoti nopietni un ir jau pasākusi nepieciešamos sagatavošanās darbus, izraisot Padomju Savienības skaļu draudu un protestu vētru.

Ziņas, kas saņemtas no Vidējiem Austrumiem par Libānas nemieriem, ir visai pretrunīgas. Apvienotā Arabu republika jau no laika gala ir katēgoriski deklarējusi, ka tai Libānā nav absolūti nekādu interešu un ka tā nav pakustinājusi ne pirksta, lai kūdītu vai atbalstītu turienes demonstrācijas un nemierus.Paškirstot ēģiptiešu un siriešu lielākos laikrakstus, rodas pavisam cits priekšstats: Apvienotās Arabu republikas naids pret Libānas prezidentu Šamūnu un Libānas valdību, kas līdz šim ieturējusi Rietumu lielvalstīm draudzīgu stāju. Ēģiptes un Sīrijas prese aicina Libānas iedzīvotājus sacelties pret pašreizējo iekārtu, kas esot noziegusies pret arabu nacionālismu un Libānas tautu.

Lai gan Apvienoto Arabu republika joprojām kūda libāniešus atbalstīt nemierus, un lai arī ēģiptiešu un siriešu prese turpina uzbrukumus Libānas valdībai; zināmas pārmaiņas sagaida jau visdrīzākā laikā — pārmaiņas uz labo pusi, raugoties no Libānas un Rietumu lielvalstu viedokļa. Sav. Valstu interese par Libānas nemieriem ir sasniegusi tādus apmērus, ka netikvien aviācija un kaŗa flote, bet arī amerikāņu politiskā un diplomātiskā brigāde samobilizēta kaujas ierindā. Sakarā ar to galvaspilsētā Kaīro pēdējās dienās notikušas gaŗākas sarunas Sav. Valstu sūtņa Hēna un Apvienotās Arabu republikas prezidenta Nasera starpā.

Domā, ka Hēra pilnvaras ir bijušas pietiekamas, lai atņemtu Naseram jebkādas ilūzijas par savas imperijas izplešanu uz Libānas neatkarības lēses. Sarunu laikā Nasers esot apzvērējis, ka viņam neesot nekādu plānu Libānu okupēt, ka viņš to nekad neesot domājis darīt un ka pašreizējos apstākļos Libāna Apvienotai Arabu republikai būtu vairāk par apgrūtinājumu nekā ieguvumu. Sakarā ar pieaugošo amerikāņu interesi, kas nepārprotami skaidri nolikta priekšā arī Naseram, sagaida, ka pēdējais atzīs par prātīgāku savu aktivitāti Libānā izbeigt.

KURZEMES ATCERE KLĪVLENDĀ

Klīvlendas DV apvienība 17. maijā savā mītnē rīkoja Kurzemes cietokšņa atceres aktu. Skaistais laiks bija izviļinājis daudzus no pilsētas, tāpēc apmeklētāju skaits, diemžēl, nepārsniedza simtu.

Vienreizēji īpats un interesants bija Toronto viesa — 19. divizijas virsleitnanta Elmāra Šķobes referāts par stāvokli Kurzemē pēc Vācijas kapitulācijas. Zālē atradās arī referenta dzīvesbiedre un abi brašie dēli — Toronto skauti. Elmārs Šķobe un viņa sieva pēc 8. maija kapitulācijas veselus 6 mēnešus kā partizāni cīnījušies Kurzemes mežos, pārciešot neiedomājamas briesmas un vērojot Kurzemes latviešu traģēdiju. Šķobes kundzei nav secen gājušas arī čekas spīdzināšanas, bet varonīgā latviete spējusi visu izciest un beigās vēl izbēgt saviem mocītājiem, pievienojoties atkal mežos sava vīra līdz zobiem apbruņotajai leģionāru grupai.

Kā jau kaŗavīrs — skops vārdos — Šķobe ar savu tēlojumu lika klausītājiem vārda tiešā nozīmē — aizturēt elpu.

Šis posms nesenajos Latvijas liktenos līdz šim ir diezgan neskaidrs: lielāko tiesu rakstnieku fantazijas un mazpamatotu stāstījumu apaugļots.

Vai abi Šķobes kopā nevarētu rakstveidā dokumentēt šo laikmetu Kurzemē — pēc miera zvanu izdimdināšanas visā pasaulē?

Aktu ar skaistām dziesmām kuplināja Klīvlendas latviešu b-bas koris Jēkaba Ūdŗa vadībā, bet gaidu vienības „Venta" apakškopniece Ināra Jaunliniņa — ar Andr. Eglīša grandiozo apmēru šausmu dzeju „Kurzemes Gals", kas ir tiešs „Dievs, tava zeme deg" turpinājums. Šo dzeju klausoties, nagi kniebjas delnās, un aukstas skudras tekā pa muguru.

Klīvlendiešu sirsnīgākā pateicība un dziļākie cieņas un apbrīnas apliecinājumi Toronto ciemiņiem!

CEĻA BIEDRS

Iznācis „Ceļa Biedra" maija/jūnija numurs. Saturā māc. A. Zuzāna, māc. J. Pilmaņa, māc. J. Cilņa, māc. R. Zariņa, prāv. A. Birznieka, prāv. E. Berga, stud. theol. A. Kaupiņa un Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības ASV pārvaldes pr-ka Dr. K. Kundziņa raksti, A. Araidā un citu autoru dzejoļi, māc. R. Āboliņa recenzija, un plašs informātīvs materiāls. Mēnešraksta redaktors ir māc. J. Strautnieks. To izdod biedrība „Sējējs." Abonēšanas maksa $3,- gadā. Pasūtināms vietējā latviešu draudzē vai pie māc. E Ķiploka, 3204 Columbus Ave., Minneapolis 7, Minn.

JAUNATNE JĀIESAISTA . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Valdē kā jauni locekļi ievēlēti Boļeslavs Maikovskis, kas nāk no katoļu aprindām, un A. Puķīte — DV organizācijas biedrs, pirms dažiem gadiem bija ALA's valdes loceklis. Lielāko balsu skaitu ieguva Jānis Kadilis, līdz ar ko viņš kļūst priekšsēža vietnieks. No vecās valdes locekļiem vairs nav valdē J. Vintera un Gaiguļa. Kandidātos paliek J. Vinters un A. Gulbis. (Par citu valdes locekļu ievēlēšanu jau LA ziņots).

JĀATRISINA BPLA UZBŪVES JAUTĀJUMS

Prof. P. Lejiņš ziņoja par Brīvās pasaules latviešu apvienības darbību. BPLA prezidijs piedalījies Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas latviešu delegācijas izraudzīšanā. Sakarā ar gaidāmo virsotņu konferenci savlaicīgi sagatavots memorands, ko atsevišķu zemju latviešu centrālās organizācijas varētu iesniegt savām valdībām. Ienācis priekšlikums BPLA'i uzņemties prof. Dunsdorfa iecerēto latviešu vēstures izdošanu. Par to pozitīvi izteikusies Austrālijas latviešu organizācija, bet LAK Eiropas centrs — negatīvi.

Austrālijas un Kanadas latvieši nav apmierināti ar pašreizējo BPLA's uzbūvi. ALA un LAK EC nostājušās uz tāda viedokļa, ka statūti nav jāgroza. LAK EC tomēr iesniedza grozījumus BPLA's uzbūvē, izveidojot BPLA's prezidiju, kuŗa prdis, pr-ža v. un ģenerālsekretārs dzīvotu ASV. Austrālija paziņojusi, ka tā formāli akceptē šo ieteikumu, bet arvien vēl ir ieinteresēta grozījumu projektā, kas paredz pārstāvju izraudzīšanu no ASV dzīvojošo tautiešu vidus. ALA atvēlējusi BPLA's darbībai 750 dol. LNAK iesniegusi priekšlikumu, lai BPLA uzņemas latviešu delegāta sūtīšanu uz antikomūnistisko konferenci, kas sanāks rudenī Eiropā.

LNAK pr-dis A. Svenne paskaidro, ka Kanadas latviešiem ir savi uzskati par BPLA's uzbūvi. Pašreizējā uzbūve uzskatāma par pagaidu stāvokli, un vajadzīga tālāka izveidošana, kas nāktu BPLA tikai par svētību. Kanadas latviešu ieteikumi ir šādi: 1) Visiem 11 valdes locekļiem dodamas balstiesības; pēc līdzšinējās uzbūves katra kontinenta latviešiem ir pa vienai balsij, t. i. kopā 4 balsis; 2) bez valdes izvēlama arī padome, kas ievēl valdes locekļus no ASV dzīvojošo latviešu vidus, lai tie praktiski varētu piedalīties valdes sēdēs. Citu zemju latvieši nodotu savu pārstāvniecību ASV latviešiem. „Kāpēc jūs turaties pretī šādai kārtībai?" jautāja A. Svenne.

Prof. P. Lejiņš paskaidroja, ka BPLA padome jau darbojas, un tā sastāv no visu zemju latviešu centrālo organizāciju valdēm.

Stājoties pie budžeta apspriešanas, pārrunāja priekšlikumu paaugstināt biedru naudu no 1 uz 2 dol., bet to noraidīja. Toties nolēma aicināt visas organizācijas — ALA's locekles — līdz 1. septembrim iesūtīt ALA's administrātīvo izdevumu segšanai vienreizēju iemaksu 10 dol., organizācijām, kuŗu locekļu skaits nepārsniedz 100, un 20 dol. organizācijām ar pāri par 100 locekļu. Budžetu pieņēma 41. 258 dol. apmērā.

(Turpinājums sekos)

RUDOLFA BLAUMAŅA 50. PIEMIŅAS GADS

KOPOTU RAKSTU pēdējie sējumi ir visās grāmatnīcās.
Apgādam krājumā vēl nedaudz pilnu komplektu.
12 sējumi — cena $45.00

15. jūnijā iznāk **Feliksa Hucha** lielais biografiskais romāns
VARENAIS BĒTHOVENS
I un II grāmatas lielā greznā kopsējumā — Dāvanu grāmata, cena $8.00, pasūtinot apgādā 20% atlaide
vai
maksājot pilnu cenu, katrs saņem pēc izvēles 1 grāmatu par brīvu līdz $4.00 vērtībā no zemākminētām, vai citām krājumā:

A. Rupaiņa vēst. rom. — **MĀRA MOSTAS I** $4.00
A. Niedars rom. — **PIE AZANDAS UPES** $3.50
stāsti — **PASAULES PLAUKSTA**, Soikāna ill. $3.40
Andr. Niedars rom. — **KAD MĒNESS DILST** $3.60
Dž. Londona rom. — **JŪŖAS VILKS** $3.60

Andrieva Niedras traģiskais romāns
SIKSPĀRNIS
glītā sējumā, cena $3.90, apgādā 20% atlaide.
Tikpat traģiska, kā rakstnieka paša dzīve, ir arī viņa literārie darbi, kas ievadīja romānu laikmetu latviešu literātūrā.

Katram auto braucējam ir nepieciešams lielais
Rand Mc Nally — ROAD ATLAS
Visu statu, pilsētu, Kanadas un Meksikas ceļu kartes ar attālumiem un diagrammām. Plašākais kontinenta izdevums.
Cena $1.75 plūs 15¢ pasta izdevumiem.

LATVIJAS VALSTS 40 GADU ATCEREI SAGATAVOJAM
K. Jēkabsona lielo biografisko romānu par Latvijas spožākā valstsvīra Zigfrida A. Meierovica dzīvi un darbu
KRISTĪNE un ZIGFRĪDS
Pasūtinājumiem apgādā parastā atlaide.

CROSS ROAD COUNTRY — LATVIA, iesiets $12.50
Latviešu zinātnieku kopdarbs, bagātīgi illustrēts.

SMITH - CORONA, Super - Silent, angļu - latviešu rakstāmmašīnas .... $147.87, atlaide 20%. Labākā ASV mašīna. Nosūtām arī uz Kanadu.

LATVJU GRĀMATA, P. O. BOX 332, WAVERLY, IOWA.